

MATIĆA

*Blagoslovljen
Božić i sretna
Nova godina
Hrvatima
diljem svijeta*

Dok ovaj broj *Matice* budete držali u ruci, znat ćemo komu je hrvatski predsjednik dao mandat za sastav vlade. Bez obzira na to tko to bio, suočava se možda s najvećim izazovima od završetka Domovinskog rata, i na vanjskom i na unutrašnjem političkom planu. NATO, EU, ZERP, te čitav niz reformi, pogotovo u

zakonodavstvu, gospodarstvu i poljoprivredi, trebaju zaista vrlo kvalitetnu vlast i vrlo konstruktivnu oporbu. Bez toga svaka vlada, a koalicijska pogotovo, teško može ostvariti najavljene programe i predizborna obećanja. Pa stoga poželimo sve najbolje onima koji budu vodili Hrvatsku, nadajmo se, iduće četiri godine.

Izbori su za nama, a blagdansko raspoloženje pred nama. Kako biste i vi što ljepše proveli blagdanske dane, pripremili smo vam ovaj, zadnji broj *Matice* za ovu godinu, prepun kvalitetnih i zanimljivih priloga. Otišli smo za Božić u Proložac, posjetili Vukovar, Jajce, Hrvate u Švedskoj, Čileu, Poljskoj, Sindelfingenu, Mađarskoj, razgovarali s biskupom Sudarom... Dakle, prava riznica hrvatskoga duhovnog i kulturnog bogatstva i prozor u zbivanja diljem svijeta i Lijepe naše.

Na kraju, ovo je i doba kada se osvrćemo na sve ono ostvareno i neostvareno tijekom ove godine i razmišljamo o idućoj. Pa tako i mi u Hrvatskoj matici iseljenika, koja je djelomičnim preustrojem u svrhu bolje djelotvornosti, uz prilično temeljito preuređenje svojih prostora,

nastojali zadovoljiti suvremene potrebe domovinske i iseljene Hrvatske. Isto se može reći i za ovaj naš i vaš časopis. Koliko smo svi mi u tome uspjeli, na vama je da prosudite, a mi vam samo možemo obećati da ćemo i u idućoj, 2008. godini nastaviti maksimalno raditi na ostvarenju naše osnovne misije: **biti čvrst i kvalitetan most zajedništva između svih Hrvata diljem svijeta i voljene nam domovine Hrvatske**. S tim obećanjem, želim vam u svoje i u ime uredništva *Matice* sretan Božić i mnogo zdravlja, sreće, uspjeha i mira u 2008. godini.

Urednik

By the time this issue of *Matica* magazine gets to your hands we shall know to whom the Croatian President has entrusted the mandate to form a Government. Regardless of who that may be, they will be facing perhaps the greatest challenges since the end of the Homeland War, both in external and internal policy issues. NATO, the EU, the Protected Ecological & Fishing Zone, and a series of reforms, in particular in national legislation, the economy and agriculture, require a truly top-notch government and a very constructive opposition. Without that any government, especially a coalition of parties, can hardly carry out the announced programs and keep the promises made during the election campaign. So we wish all the best to those who will lead Croatia, we hope, for the coming four years.

The elections are behind us and holiday cheer is ahead. To make your holiday as cheerful as possible we have prepared this, the last issue of *Matica* magazine in this year, chock full of excellent and fascinating articles. For Christmas we went to Proložac, visited Vukovar, Jajce, the Croatian living in Sweden, Chile, Poland, Sindelfingen, Hungary and spoke with Bishop Sudar... a real treasury, then, of Croatian spiritual and cultural wealth and a window to the events around the world and in *Our Beautiful Homeland*.

And in closing, this is a time in which we look back on all that we have achieved or failed to achieve in this year and when we turn our thoughts to the year ahead. As have we, here at the Croatian Heritage Foundation, which has undergone a partial restructuring aimed at increasing efficiency, accompanied by a quite thorough remodelling of the premises, in an effort to keep up with the present day needs of Homeland and Emigrant Croatia. The same can be said of this, (y)our magazine. To what extent we have all succeeded in this is for you to decide. For our part we can reaffirm our promise to you that in the coming year 2008 we shall continue to invest our outmost efforts to achieve our basic mission: **to be a firm and effective bridge of unity between all Croatians around the world and our beloved Croatian homeland**. With this promise I wish you, on behalf of the editorial staff of *Matica* magazine and on my own behalf, a Merry Christmas, good health, happiness, success and peace in 2008.

The Editor

HRVATSKA MATICA ISELJENIKA

Trg Stjepana Radića 3, pp 241
10002 Zagreb, Hrvatska / Croatia
Telefon: +385 (0)1 6115-116
Telefax: +385 (0)1 6110-933
E-mail: matica@matiss.hr Web: www.matis.hr

GODIŠNJA PRETPLATA / ANNUAL SUBSCRIPTION

(zračnom poštom / airmail)
SAD / USA 60 USD, Kanada / Canada 65 CAD,
Australija / Australia 80 AUD,
Novi Zeland / New Zealand 60 USD,
Južna Afrika / South Africa 60 USD,
Južna Amerika / South America 60 USD
(običnom poštom / regular mail)
Europa / Europe 25 EUR, Hrvatska / Croatia 100 kn

DEVIZNI RAČUN BROJ /

FOREIGN CURRENCY ACCOUNT:
Acc. No. 702000-VAL-9100000-132344-273
Privredna banka Zagreb, Račkog 6

ŽIRO RAČUN ZA UPLATU U KUNAMA /

DOMESTIC CURRENCY ACCOUNT (IN KUNA):
Acc. No. 2390001-1100021305
Hrvatska poštanska banka

MATICA - most hrvatskoga zajedništva

Želite li primati MATICU kao dar koji će stizati na Vašu kućnu adresu? Jedino što trebate učiniti jest poslati nam popunjenu narudžbenicu i uplatiti na naš račun odgovarajući novčani iznos koji pokriva troškove slanja. MATICA će potom svaki mjesec stizati u Vaš dom. Naručite, čitajte i preporučite MATICU Vašoj rodbini i prijateljima, kako biste aktivno sudjelovali u ostvarivanju MATIČINE misije: biti čvrsti most između Hrvatske i Hrvata diljem svijeta.

Ime i prezime / Name and surname

Adresa / Address

Grad / City

Država / State Pošt. broj / Zip Code

Tel. Fax.

E-mail

Datum / Date

Vama i vašim bližnjima želim čestit Božić i sretnu Novu godinu.

U vrijeme Božićnih blagdana naše su misli usmjerene na sve Hrvatice i Hrvate u svijetu sa željom jačanja prijateljskih veza vaših novih domovina i staroga kraja.

Većina Hrvata u svijetu slavi Božić s radošću i u skladu sa starim narodnim običajima, ponegdje već generacijama, s obitelji i prijateljima, ali uvijek u mislima na svoju Hrvatsku.

Želim da u Svetoj noći podijelimo radost Kristovog rođenja u međusobnom razumijevanju i zadovoljstvu. Šaljući vam dobre želje, želeći vam uspješnu Novu godinu, sigurnost i mir, zdravlje, osobnu i obiteljsku sreću, uvijek se radujem i skorom susretu u našoj domovini i našoj Matici.

Radost blagdana podijelite s vašim sugrađanima, s ljudima s kojima radite, s onima koji su vam prijatelji, sa svima koji su vam pomogli da neku zemlju, osim svoje vlastite, možete smatrati domom....

Neka ovaj Božić donese toliko željeni mir u svijetu i napredak našoj domovini, a vama obiteljsko zadovoljstvo i poslovni uspjeh.

Čestit Božić i sretnu Novu 2008. godinu želi vam

*Katarina Fuček,
ravnateljica Hrvatske matice iseljenika*

Mjesečna revija HRVATSKE MATICE ISELJENIKA /
Monthly magazine of the
CROATIAN HERITAGE FOUNDATION

GODIŠTE / VOLUME LVII
Broj / No. 12/2007.

RAVNATELJICA HMI / DIRECTOR CHF
Katarina Fuček

GLAVNI UREDNIK / CHIEF EDITOR
Nenad Zakarija

IZVRŠNI UREDNIK / EXECUTIVE EDITOR
Hrvoje Salopek

MARKETING
Ivana Rora

LEKTOR / LANGUAGE EDITOR
Tomislav Salopek

UREDNIŠTVO / EDITORIAL STAFF
Željka Lešić, Vesna Kukavica

TAJNICA / SECRETARY
Snježana Radoš

DIZAJN I PRIPREMA / LAYOUT & DESIGN
Krunoslav Vilček

TISAK / PRINT: Vjesnik, Zagreb

SADRŽAJ

DOMOVINA

- 4** Izbori za Hrvatski sabor – najviše glasova HDZ-u
- 9** Svečano obilježena obljetnica vukovarske tragedije
- 10** Obljetnica smrti predsjednika Franje Tuđmana: promocija fotomonografije
- 19** Krojački obrt MA-LA čuvar hrvatske tradicijske baštine
- 23** Jajce – povijesni hrvatski grad u srednjoj Bosni
- 28** Obiteljska priča Milardovića iz Mostina pokraj Sinja
- 50** Razgovor s pomoćnim biskupom vrhbosanskim Perom Sudarom
- 57** Obljetnica Deklaracije o nazivu i položaju hrvatskog književnog jezika

SVIJET

- 6** Novi Slankamen primio matičinu godišnju nagradu NAJSELO
- 14** U Luksemburgu predstavljen projekt "Vucetich"
- 26** Deseta smotra crkvenih zborova HKM-a u Njemačkoj
- 27** Smotra hrvatske kulture u Švedskoj
- 30** Osamdeset godina *Hrvatskog sokola* iz Antofagaste
- 30** Nagrada općine Kotor HGDCG-u
- 31** Obljetnica najstarijeg hrvatskog društva u San Franciscu
- 31** U spomen Valentinu Ivankoviću
- 37** Hrvati u Poljskoj – malo poznata iseljenička zajednica
- 41** Sindelfingen: Hrvati u Njemačkoj pomažu u razminiranju Hrvatske
- 45** "Croácia Sacra Paulistana" iz São Paula proslavila 50. obljetnicu
- 52** Dan Hrvata u Mađarskoj

AKTUALNO / ZANIMLJIVO

- 12** Spoj znanosti i gospodarstva jamstvo je boljitka Hrvatske
- 15** Promocija zbirke pjesama hrvatske pjesnikinje Malkice Dugeč
- 16** Predstavljamo Agenciju za ruralni razvoj Istre
- 20** Razgovor s mr. Dubravkom Ćorićem, direktorom tvrtke Profectus
- 32** Razgovor s likovnom umjetnicom iz BiH Blaženkom Salavardom
- 34** Žive jaslice u Prološcu kraj Imotskog
- 42** Razgovor s Dragutinom Šantekom hrvatskim umjetnikom iz Austrije
- 46** Razgovor s Dennisom Valcichem - najpoznatijim hrvatskim kuharom u Australiji
- 54** Razgovor s hrvatsko-talijanskim slikarom Igorom Gustinijem
- 64** Hrvatska nogometna reprezentacija – uspjesi i očekivanja

STALNE RUBRIKE

- 8, 18** Vijesti HR – gospodarstvo, politika...
- 14, 22, 53** Vijesti HR – kultura, zanimljivosti...
- 36, 44, 49** Iseljeničke vijesti
- 40** Vijesti BiH
- 58** Nove knjige
- 60** Glazba+
- 63** CRORAMA
- 66** Športske vijesti

KOLUMNJE

- 56** Govorimo hrvatski (Sanja Vulić)

Pobjeda HDZ-a

Hrvatska demokratska zajednica (HDZ) pobijedila je na parlamentarnim izborima s deset mandata ispred drugoplasirane Socijaldemokratske partije (SDP). Najveći gubitnici izbora jesu Hrvatska stranka prava (HSP) i Hrvatska stranka umirovljenika (HSU) koje su osvojile po jedan mandat

Dr. Ivo Sanader u izbornom stožeru HDZ-a

Državno izborno povjerenstvo u srijedu 28. studenoga objavilo je rezultate parlamentarnih izbora koji su održani 25. studenoga 2007. Prema rezultatima, Sabor će imati 153 zastupnika, od kojih ih je 145 izabrano na izbornim listama od I. do XI. izborne jedinice, a osam je zastupnika nacionalnih manjina. Najviše mandata, 66, osvojio je HDZ, od kojih 61 u prvih deset izbornih jedinica, a pet mandata osvojio je u XI. izornoj jedinici za Hrvate koji žive izvan Hrvatske. SDP je osvojio 56 mandata, HNS sedam, HSS-HSLS šest mandata, a HSS i HSLS osvojili su još dva mandata u koaliciji sa ZDS-om i PGS-om, pa imaju osam mandata. HDSSB je osvojio tri mandata, koliko ih ima i IDS, a HSP i HSU osvojili su po jedan mandat. DIP je naveo da u

Sabor ulazi osam predstavnika manjina. Na parlamentarne izbore u Hrvatskoj izašlo je 63,53 posto birača. To je manji odziv u odnosu na 2003., kada je na birališta izašlo 68,67 posto birača.

“Želim još jednom zahvaliti svim biračima koji su nam poklonili povjerenje jer to znači da su prepoznali ono što smo napravili i podržali naš program za drugi mandat. Zahvaljujem i ostalim biračima što su ispunili svoju demokratsku dužnost. Našom pobjedom birači su potvrdili da smo pokrenuli Hrvatsku. To je važno jer je pobijedila stranka koja se dokazala u protekle četiri godine, a birači su svojim izborom zatražili nastavak te politike. Dakle, od HDZ-a i partnera s kojim ćemo formirati vladu

Hrvatska očekuje daljnji razvojni skok, viši životni standard, veći broj novih radnih mjesta, završetak infrastrukturnih projekata, društvo znanja i sve ono što smo ponudili mladima i, na kraju, naravno, ulazak Hrvatske u EU i NATO”, izjavio je u razgovoru za “Vjesnik” predsjednik Vlade dr. Ivo Sanader.

“U ove četiri godine bio sam na čelu vlade koja je ostvarila, prema iskazanoj potpori hrvatskih birača, velike pomake u svim skupinama našeg društva. Od društva znanja, mladih, do branitelja i umirovljenika, do 129.000 novih radnih mjesta. To nije puka brojka, nego statistički točan podatak koji može svatko provjeriti na način da uzme broj zaposlenih u studenom 2003. i broj zaposlenih u studenom 2007., pa će vidjeti da danas radi 129.000 ljudi više nego 2003. Znači, nije riječ o znanstvenoj fantastici kao što su to naši suparnici pokušali predstaviti u izornoj kampanji. Sagrađili smo 480

kilometara plinovoda, sagrađili smo 435 kilometara novih autocesta, dvostruko više od bivše koalicijske vlasti, koja je to prikazivala svojim glavnim adutom. Imali smo i najveća ulaganja u poljoprivredu dosad, u infrastrukturu, vodoopskrbne mreže u Slavoniji i drugdje po Hrvatskoj. Na vanjskopolitičkom planu Hrvatska je došla na korak do ulaska u EU i NATO. Hrvatska je za vrijeme našeg mandata

Mesić: Mandat onome tko dokaže da ima većinu

“Onomu tko mi donese uvjerljiv dokaz da ima većinu u Saboru, ponudit ću da sastavi novu vladu”, rekao je tijekom izborne večeri predsjednik države Stjepan Mesić, dodajući da će s konzultacijama početi tek nakon što budu objavljeni službeni rezultati izbora i nakon što isteknu zakonski rokovi za prigovore. Proteklu kampanju ocijenio je relativnom dobrom, civiliziranom, iako je dodao da je možda bilo nekih pretjerivanja. Kazao je i kako se nakon izbora neke stvari moraju dovršiti, ističući da su mnoge afere ostale nedovršene sudskim presudama. Kao najveće probleme istaknuo je sustav javne nabave, pravosuđa i javne uprave. Govoreći o rezultatima izbora, Mesić je istaknuo da će svaka stranka morati napraviti analize i iz njih izvući zaključke, a poruke iz kampanje ocijenio je nedovoljno mobilizirajućima.

Milanović: Krećemo u pregovore o sastavljanju vlade

“Krećemo u razgovore, pregovore i konzultacije o sastavljanju vlade sa svima onima koji žele zaokret i koji smatraju da Hrvatskoj treba nova, sposobnija i poštenija vlada. Siguran sam da ćemo u tome uspjeti”, poručio je predsjednik SDP-a Zoran Milanović nakon objave prvih izbornih rezultata. “Svi ćemo ovih dana imati priliku razgovarati s predsjednikom države. On će, koliko sam shvatio, a mislim da sam dobro shvatio, mandat za sastav hrvatske vlade i povjerenje za vođenje ove zemlje dati onomu koji dokaže da ima podršku većine zastupnika u Hrvatskom saboru”, kazao je Milanović. Dodao je kako je iznimno zadovoljan podrškom koju su SDP-u dali hrvatski građani.

HSS-HSLS: Razgovarat ćemo s izbornim pobjednikom

“Razgovarat ćemo s izbornim pobjednikom, ali to ne znači da ćemo se brzo dogovoriti i da će Hrvatska odmah dobiti vladu”, poručili su nakon ponoći čelnici HSS-a i HSLS-a Josip Friščić i Đurđa Adlešić, nedvojbeno najtraženiji poslijeizborni partneri. Iako su sa sedam mandata prošli upola lošije nego što su najavljivali, na ruku im ide činjenica da bez njihove potpore nitko u Saboru neće imati većinu i neće moći sastaviti vladu. Stoga su u HSS-ovoj središnjici, gdje su dužnosnici “seljaka” i liberala čekali rezultate, bili relativno zadovoljni, iako nije bilo velikoga slavlja, ali ni tuge. Na pitanje o čemu će razgovarati s izbornim pobjednikom, rekao je da će pregovarački timovi sjesti i izložiti najvažnije točke njihova programa - decentralizacija, reforma poljoprivrede teška godišnje šest milijardi kuna, proglašenje ZERP-a početkom iduće godine, zabrana prodaje poljoprivrednog zemljišta i šuma strancima...

postala ključni čimbenik stabilnosti u srednjoj i jugoistočnoj Europi. Zato sam uvjeren da svi oni koji s nama pregovaraju znaju s kim pregovaraju”, rekao je Sanader.

Na pitanje u kojem realnom roku možemo očekivati novu vladu i konstituiranje Sabora, premijer je kazao: “Moj plan je da do Božića imamo i novi saziv Sabora i novu vladu koju će predvoditi HDZ”.

IZBORI U DIJASPORI MIRNIJI NEGOT RANIJE

Hrvati koji žive izvan Hrvatske i hrvatski birači s prebivalištem u Hrvatskoj koji su se zatekli u drugim zemljama zbog vremenske su razlike glasovali već u subotu, a u dva dana glasovalo se na ukupno 265 biračkih mjesta u 53 zemlje. Prema podacima Državnoga izbornog povjerenstva, pravo glasa za Hrvatski sabor imala su 405 092 državljana s prebivalištem izvan Hrvatske, a više od polovice birača bilo je u Bosni i Hercegovini. Osim u BiH, najveći broj birača bio je u Njemačkoj (38 233), Srbiji (23 716) te Austriji, gdje se procjenjuje da je od 60 625 hrvatskih državljana njih više od dvije trećine imalo pravo glasa. Hrvati u Skandinaviji birali su svoje predstavnike u Kopenhagenu, Oslu i Helsinkiju. Na Islandu nije bilo otvoreno biračko mjesto. Procjenjuje se da u skandinavskim zemljama živi 40 000 Hrvata, i to najviše u Švedskoj, gdje se glasovalo na trinaest biračkih mjesta. Na američkom kontinentu biračka su mjesta bila su otvorena i u subotu i nedjelju, i to u SAD-u, Kanadi, Argentini, Čileu, Peru, Brazilu i Venezueli, a, osim u diplomatskim predstavništvima i ise-

ljeničkim udrugama, glasalo se i u hrvatskim katoličkim župama. Hrvati iz SAD-a mogli su glasovati u Washingtonu, Clevelandu, Chicagu i Los Angelesu, te u novootvorenim i dodatnim biračkim mjestima u San Joseu u Kaliforniji.

Kanadska dijaspora mogla je glasovati na devet izbornih mjesta, i to u Ottawi, Mississagui, Montrealu, Vancouveru, Edmontonu, Calgaryju, Ontariju i Monitobi. U Južnoj Americi hrvatski su iseljenici

Izorno mjesto u Hamburgu

glasovali u Santiagu, glavnom gradu Čilea, i u Antofagasti. Biračko mjesto bilo je otvoreno i u Punta Arenasu na krajnjem jugu Čilea, gdje živi najbrojnija hrvatska zajednica u Čileu. ■

CB The HDZ (Hrvatska demokratska zajednica - Croatian Democratic Union) is the winner of the elections for Parliament, taking ten seats more than the second-placed SDP (Socijaldemokratska partija - Social Democratic Party). Faring worst at these elections were the HSP (Hrvatska stranka prava - Croatian party of Rights) and the HSU (Hrvatska stranka umirovljenika - Croatian Pensioner's Party) winning one seat in Parliament apiece.

Novi Slankamen – NAJSELO 2007.

Hrvatski identitet koji Slankamenci uvijek s ponosom ističu često im je donosio mnogo neprilika zbog političkih promjena, a osobito se to događalo tijekom zadnjih dvadesetak godina

Središte Novog Slankamena

Hrvatska matica iseljenika nastavlja svoju tradiciju dodjele nagrade za kulturu NAJSELO u obliku skulpture koja predstavlja glagoljsko slovo H. Uzimajući u obzir kriterije po kojima se dodjeljuje nagrada, ocijenjeno je da ove godine nagrada treba pripasti srijemskom selu Novom Slankamenu u Vojvodini, čiji su žitelji uspjeli sačuvati svoj, hrvatski identitet, unatoč vrlo teškim prilikama i mnogobrojnim kušnjama koje su im životne prilike donosile.

U svečanom ozračju koje je priređeno u obnovljenom Hrvatskom domu koji je još od davne, 1938. godine mjesto okupljanja hrvatskih udruga i Hrvata iz Novog Slankamena, predsjedniku HKPD-a "Stjepan Radić" Ivanu Rukavini nagradu je uručila rukovoditeljica Odjela za kulturu HMI-a Srebrenka Šeravić. Govor u čast nagrađenom selu održao je Mato Groznica, član Izvršnog odbora Hrvatskog nacionalnog vijeća (HNV) i dobar poznavatelj prilika u kojima žive srijemski Hrvati. Okupili su se i brojni gosti koji su željeli podijeliti radost s domaćinom: Branko Horvat, predsjednik HNV-a sa sjedištem u Subotici, Antonija Čota član Izvršnog odbora HNV-a, predstavnici Veleposlanstva RH u Beogradu, predstavnici nagrađenih sela iz Tavan-

kuta, Ladislav Suknović i iz Bačkog Monoštora, Marija Turkalj te predsjednici hrvatskih srijemskih društava. Prigodni kulturno umjetnički program priredili su članovi društva domaćina HKPD "Stjepan Radić", HKPD "Tomislav" iz Golubinaca i Crkveni zbor župne crkve sv. Mihovila Arkandela.

UZ DUNAV I NA OBRONCIMA FRUŠKE GORE

Novi Slankamen smješten je u podnožju obronaka Fruške gore na tromedi Srijema, Bačke i Banata uz sam Dunav. Dobar zemljopisni položaj i povoljni klimatski uvjeti omogućili su razvoj ratarstva, voćarstva i vinogradarstva, a samim tim i ekonomsko jačanje naselja. Bilo je to područje Vojne krajine i među prvim naseljenicima spominju se Ličani i Dalmatinci, po narodnosti Hrvati, a poslije se doseljavaju Srbi i Nijemci.

U želji da se potakne kulturni razvoj sela, nakon nekoliko pokušaja 1902. godine osnovana je Hrvatska čitaonica kao mjesto okupljanja, čitanja novina i časopisa te društvenih zabava kojima su obilježeni važni godišnji blagdani. Tijekom burnih ratnih godina bilo je

prekida u radu Hrvatske čitaonice, ali se kontinuitet u radu uspio sačuvati putem raznih društava kao što su "Hrvatska mladež" i "Hrvatski seljački dom" koja su se tijekom godina osnivala i mijenjala, a na kraju su se 1952. udružili u Kulturno-prosvjetno društvo "Stjepan Radić". Ovako obnovljeno Društvo imalo je 540 članova koji su bili vrlo aktivni u dramskim, glazbenim, folklornim i pjevačkim sekcijama. Tijekom godina koje su slijedile dobili su mnogobrojna priznanja za svoj rad.

Hrvatski identitet koji Slankamenci uvijek s ponosom ističu često im je donosio mnogo neprilika zbog političkih promjena a osobito se to događalo tijekom zadnjih dvadesetak godina. Naime, prema popisu iz 1991. godine u Slankamenu je živjelo oko 65% Hrvata a danas je taj broj danas oko 20%, iz čega slijedi da danas ondje živi oko 1 000 Hrvata od ukupno 3 500 žitelja Novog Slankamena. Sve je to posljedica iseljavanja cijelih obitelji od 1991. Do 1995. godine zbog niza prijetnji, istjerivanja iz kuća te zlostavljanja.

Dugogodišnji napor da se Društvu vrati hrvatski predznak urodili su plo-

Mato Groznica, Ivan Rukavina i Srebrenka Šeravić

Napisala: **Marija Hećimović**

Pjevači i tamburaši na pozornici Hrvatskog seljačkog doma

dom 3. kolovoza 2002., kada je upisano pod imenom HKPD-a "Stjepan Radić". Društvo je glavni nositelj svih kulturnih događanja i glavna mu je zadaća očuvanje kulturne tradicije i običaja Hrvata u Srijemu. Osobito je važno istaknuti ustrajnu i veliku potporu mjesne crkve sv. Mihaela Arkandela i njezinih svećenika.

GOVOR MATE GROZNICE

U svojem nadahnutom govoru Mato Groznica je, među ostalim, rekao: "Večeras nas je ovdje ujedinila naša Hrvatska matica iseljenika kojoj je zadaća upravo briga o nama koji živimo izvan domovine. Ta nas ista Matica dugi niz godina, putem mnogih svojih aktivnosti i inicijativa, učvršćuje u činjenici da smo, rasuti po cijelome svijetu, grane smo jednog istog stabla, jednog istog naroda hrvatskog.

Ovdje smo da bi se iznova potvrdilo ovo što rekoh, jer naša Matica, utemeljivši nagradu "NAJSELO", i na taj način prinosi tomu da hrvatski čovjek očuva svoj identitet, ma gdje i ma koliko brojao bio. Ove godine nagradi "NAJSELO" u vizuri Matice iseljenika radovat će se Novi Slankamen, radovat će se HKPD "Stjepan Radić", ali ništa manje i svi Hrvati u Srijemu, pa i u cijeloj Vojvodini. Svi smo mi ovdje zajedno da se iznova jedni s drugima radujemo i snažimo.

Slankamen je doživio i proživio svoju patnju u proteklom desetljeću, ali se ovdajšnji Hrvati ipak očuvale u dovoljnom

broju i u dovoljnoj mjeri htjedoše ostati ovdje, te se i danas među njima nekako osjeća snažan hrvatski duh.

Ovdje uspješno egzistira HKPD "Stjepan Radić" koji prilično dobro odolijeva procesima asimilacije, bar za sada. To isto Društvo datira iz 1952. i nastalo je kao nasušna potreba ovdajšnjih Hrvata koji osnivaše "Hrvatsku čitaonicu" još davne, 1902. godine, što pokazuje i to što je to bio treći pokušaj osnivanja, nakon što su prethodna dva pokušaja propala. U Slankamenu je bilo još nekoliko hrvatskih društava, a "Stjepan Radić" je pravni sljednik sviju njih. Dakle ovdje su Hrvati organizirani već više od jednog stoljeća, čime se malotko može podičiti.

Slankamenci imaju zavidan prostor koji priskrbiše još 1938. godine i u kojemu su radila sva hrvatska društva u Novom Slankamenu, a evo nas i 2007. na istom mjestu. Uspjeli su ga sačuvati, nakon uzurpacije povratiti i danas ga s ljubavlju njegovati i koristiti se njime za opće dobro.

Ono što se ne smije zaboraviti jest i to da su slankamenački Hrvati, kao uostalom i Hrvati u cijelom Srijemu, opstali i preživjeli posljednja desetljeća zahvaljujući Katoličkoj Crkvi u kojoj su uvijek mogli naći utočište. Upravo zahvaljujući svom vjerničkom identitetu mnogi su se Hrvati odvažili ostati na svojim vjekovnim pragovima. Mogu slobodno reći da je Crkva kao najjači faktor integracije u Hrvata učinila da stradanje u Srijemu bude manje, odnosno da se mi koji osta-

dosmo uspijemo izdići iznad nevolje i svjesni poteškoća okrenemo budućnosti.

Ovdje bih još dodao i to da je gotovo svako mjesto u Srijemu u kojem žive Hrvati doživjelo da bude raspolovljeno, pa tako širom Hrvatske imamo nekoliko Golubinaca, nekoliko Kukujevaca, Slankamena i drugih mjesta. Treba istaknuti da gotovo svako od srijemskih mjesta stradalnika ima čvrste veze sa svojim "imenjacima" širom Hrvatske, gdje odoše mnogi nam prijatelji, susjedi, članovi obitelji.

Uzvanici nakon proglašenja Slankamena NAJSELOM

Nadam se da je sve ovo dovoljno da odgovorimo na pitanje: zašto smo večeras baš u Novom Slankamenu?" ■

CB The Croatian Heritage Foundation continues its tradition of awarding the BEST VILLAGE award for culture. The award is a sculpture in the form of the Glagolitic letter H. Following the criteria based on which the award is granted the CHF this year conferred the award on the Srijem region village of Novi Slankamen in Vojvodina.

ZAGREB – BUDUĆE KONGRESNO I ZRAČNO SREDIŠTE

ZAGREB - Gospodarstvo Zagreba i Zagrebačke županije čine više od polovice ukupne gospodarske aktivnosti Hrvatske, a procesi decentralizacije i regionalizacije ne bi trebali usporiti njegov napredak nego bi upravo zagrebačko gospodarstvo trebalo pomoći u razvoju ostalih hrvatskih regija. Rečeno je to na tematskoj sjednici Gospodarskog vijeća HGK Komore Zagreb "Gospodarstvo Grada Zagreba i Zagrebačke županije: uloga gradske i lokalne uprave u poticanju gospodarskoga razvoja - stanje, uvjeti i perspektive". Zagrebački gradonačelnik Milan Bandić je među najznačajnijim razvojnim projektima naveo gradnju kongresnog centra u blizini zagrebačkog hotela "Westin" te proširenje i modernizaciju Zračne luke Zagreb. Početak radova na kongresnom centru Bandić očekuje u drugoj polovici iduće godine, a završetak do kraja 2010., dok je za proširenje Zračne luke kazao da "debelo kasni", ali da će uskoro započeti jer je sporazum nedavno potpisan.

ŠKABRNJA – SIMBOL PATNJE I OTPORA

ŠKABRNJA - Polaganjem vijenaca i paljenjem svijeća na spomen-obilježje kod masovne grobnice u kojoj je pokopano 29 žrtava, u nedjelju, 18. studenog, je u Škabrnji počelo obilježavanje 16. godišnjice tragedije koja se dogodila 18. i 19. studenoga 1991. U dva dana agresije na to ravnokotarsko mjesto pripadnici paravojnih postrojbi i postrojbi nekadašnje JNA ubili su i izmasakrirali 55 civila i 25 hrvatskih branitelja. Središnja komemorativna svečanost održana je na Trgu Franje Tuđmana. Nediljko Bubnjar, načelnik Općine Škabrnja, rekao je da je "Škabrnja uz Vukovar simbol patnje i otpora hrvatskoga naroda Domovinskom ratu. Nadamo se i očekujemo da će počinitelje zločina osim Božje pravde stići i zaslužena osuda naših i međunarodnih sudova".

HRVATSKI INOVATORI U NÜRNBERGU OSVOJILI ČETIRI ZLATA

NÜRNBERG - Hrvatski inovatori na najstarijem svjetskom sajmu inovacija IENA 2007., što je početkom studenoga održana u Nürnbergu, osvojili su četiri zlatne, šest srebrnih i osam brončanih medalja. Riječ je o velikom uspjehu, jer su na sajmu predstavljeni inovatori iz 35 država s više od 800 inovacija. Hrvatske inovacije izazvale su veliko zanimanje brojnih poslovnih ljudi, ističu u Udruzi inovatora Hrvatske (UIH). Konkretni upiti za poslovnu suradnju postavljani su za desetak hrvatskih inovacija te se stoga mogu očekivati i konkretni poslovni rezultati.

ZAJAM ZA ŠIRENJE LUKE PLOČE

ZAGREB/ LONDON - Europska banka za obnovu i razvoj (EBRD) objavila je da je Luci Ploče odobrila zajam od 11,2 milijuna eura za zatvaranje financijske konstrukcije projekta gradnje novog terminala za kruti teret. Zajam će najvećoj luci na južnom Jadranu omogućiti otklanjanje postojećih operativnih uskih grla u pretovaru krutih tereta

kako bi se lakše nosila s postojećim i budućim zahtjevima tržišta, ističu u EBRD-u, ukazujući na očekivanje da bi opseg trgovine u Luci Ploče do 2010. godine trebao porasti na 7,2 milijuna tona na godinu u odnosu na dva milijuna tona u 2004. godini. Gradnja novog terminala sastavni je dio programa širenja Luke Ploče koji je pokrenula Vlada, a EBRD ga sufinancira u suradnji sa Svjetskom bankom.

NOVA JURIŠNA PUŠKA OTVARA 500 NOVIH RADNIH MJESTA

KARLOVAC - Ministarstvo obrane potaknut će serijsku proizvodnju nove hrvatske jurišne puške s 4,5 milijuna kuna, a ugovor o financiranju proizvodnje nulte serije novog proizvoda potpisali su sredinom studenog Berislav Rončević i direktor tvrtke HS Produkt Željko Pavlin. Dosad je HS Produkt u razvoj jurišne puške uložio oko 100 milijuna kuna, a potpora MORH-a omogućit će im serijsku prvih 50 komada novog oružja. Ministar Rončević je najavio da će se kvaliteta novog oružja potom ispitati u Hrvatskoj vojsci. "Hrvatski vojnik mora biti najbolje opremljen, a ne vidim ni jedan razlog zbog kojeg HS Produkt - kao proizvođač najboljega pištolja - ne bi proizvodio i najbolju jurišnu pušku na svijetu", rekao je Rončević. Ministar gospodarstva Branko Vukelić naglasio je da početak serijske proizvodnje jurišne puške treba gledati i kroz razvoj gospodarstva, s obzirom na to da će ona donijeti otvaranje 500 novih radnih mjesta.

TUNEL KROZ BIOKOVO DO 2010. GODINE

ZAGVOZD - Zagrebačka tvrtka 'Hidroelektra' već nekoliko dana radi na sjevernom portalu dvocijevnog tunela 'Sv. Ilija' (4.100 metara) u Rastovcu na području zagvoške općine, koji će se bušiti kroz planinu Biokovo do Basta (Baška Voda) na Makarskoj rivijeri. Riječ je o tunelu koji će biti sastavni dio brze ceste Rastovac-Baška Voda te će biti spojnicom autoceste na prometnom čvoru u Zagvozd i Jadranske turističke ceste u Bastu, dakako i cijelog Makarskog primorja pa i znatno šire. Taj bi iznimno značajan infrastrukturni objekt za šire područje Zabiokovlja i Podbiokovlja trebao biti izgrađen i pušten na uporabu 2010. godine. Osim Hidroelektra, radove izvodi i splitski "Konstruktor-Inženjering" i taj je prilično zahtijevan projekt 'težak' nešto više oko 400 milijuna kuna.

DOSTOJANSTVENO I S PIJETETOM

Unatoč snježnom vremenu, u koloni sjećanja koja je prošla putem stradanja Hrvata, sve do Memorijalnog groblja žrtava iz Domovinskog rata, našlo se oko 20 tisuća ljudi

I ove se godine u nedjelju 18. studenoga, na dan kada je prije šesnaest godina Vukovar pao u ruke neprijatelja, u taj grad slila gotovo cijela Hrvatska. Unatoč snježnom vremenu, u koloni sjećanja koja je dostojanstveno i s pijetetom prošla putem stradanja Hrvata, od vukovarske bolnice do Memorijalnog groblja žrtava iz Domovinskog rata, našlo se oko 20 tisuća ljudi. Visoki državni dužnosnici, saborski zastupnici, pripadnici legendarne 204. vukovarske brigade, predstavnici udruga proizašlih iz Domovinskog rata, preživjeli Vukovarci, izaslanstva iz brojnih gradova, znani i neznani, evocirali su uspomene na poginule i nestale.

Na čelu kolone bili su članovi vukovarske Koordinacije udruga proisteklih iz Domovinskog rata, predvođeni pripadnicima Udruge hrvatskih branitelja iz

Vojnici s hrvatskim ratnim zastavama predvode kolonu sjećanja

Izaslanstvo HMI-a: Zamjenik ravnateljice Domagoj Ante Petrić i Silvio Jergović

Domovinskog rata liječenih od PTSP-a. Pod geslom "U Vukovar za istinu i pravdu", mnogi su se okupili u dvorištu vukovarske bolnice iz koje su prije 16 godina

izvedeni ranjenici i bolničko osoblje i odvedeni na Ovčaru, gdje su strijeljani.

Izveden je prigodni program, a potom je krenula kolona odlučnih da se žrtve ne zaborave. Uz put su paljene svijeće, a na vječna počivališta vukovarskih žrtava položene su ruže. Zajedno s brojnim građanima iz cijele Hrvatske u koloni sjećanja bili su i predsjednik RH Stjepan Mesić, predsjednik Hrvatskog sabora Vladimir Šeks i izaslanica premijera Jadranka Kosor. Križnim putem, ulicama Vukovara hodile su i mnoge majke koje još uvijek ne znaju što je s njihovim sinovima.

Na Memorijalnom groblju žrtava Domovinskog rata, podno spomen-bilježja, izaslanstva Sabora, Vlade, predsjednik RH Stjepan Mesić, ratni zapovjednici obrane Vukovara, položili su vijence i zapalili svijeće, u spomen na hrvatske branitelje i civile poginule u obrani Vukovara 1991. godine. Vijence su položila i izaslanstva Hrvatske matice

iseljenika i Demokratske zajednice Hrvata iz Subotice. U ime HMI-a vijenac su položili zamjenik ravnateljice Domagoj Ante Petrić i voditelj vukovarske podružnice Silvio Jergović, a u ime DZH-a predsjednik Đorđe Čović sa suradnicima Draganom Hupkom, dopredsjednikom, Ivanom Tumbasom, članom Glavnog odbora, i Mirkom Tumbasom, članom Predsjedništva.

Nakon polaganja vijenaca oba su izaslanstva upalila svijeće na grobovima znamenitih vukovarskih branitelja. Potom je u crkvi sv. Filipa i Jakova u Vukovaru služena sveta misa. Predslavio ju je dijecezanski biskup mons. Marin Srakić, predsjednik Hrvatske biskupske konferencije. ■

CB This year again, on Sunday, November 18th, on the day when Vukovar fell into enemy hands sixteen year ago, practically all of Croatia was in the town. In spite of heavy snowfall some 20,000 people walked the road of suffering in memory of the fallen.

Napisala: **Milka Vida**

Izložba fotografija i fotomonografija 'Prvi hrvatski predsjednik'

"Tuđman se našao na čelu prvog hrvatskog državotvornog pokreta koji svjedoči o stvaranju hrvatske slobode i neovisnosti, o ključnim temeljima na kojima počiva Hrvatska, a to je bila svehrvatska povijesna pomirba te povezanost domovinske i iseljene Hrvatske", rekao je predsjednik Hrvatskog sabora Vladimir Šeks

Vladimir Šeks, predsjednik Hrvatskog sabora otvorio je izložbu fotografija "Prvi hrvatski predsjednik" u Galeriji Badrov, 4. prosinca 2007.

U povodu osme obljetnice smrti prvog hrvatskog predsjednika dr. Franje Tuđmana priređena je izložba fotografija 'Prvi hrvatski predsjednik' u galeriji Badrov. Na samu obljetnicu, 10. prosinca, promovirana je u Muzeju Mimara fotomonografija *Dr. Franjo Tuđman 1990.-1999.*

Riječ je o fotografijama iz Ureda predsjednika koje su snimili službeni fotografi, uglavnom Tamara Poletti Kopešić, Josip Polanović i Gordan Laušić. Čak 40.000 fotografija, koje je počela nagrizati vlaga, potkraj prošle godine pohranjeno je u Hrvatski državni arhiv.

Izdavač knjige i organizator izložbe je udruga **Hrvatska uzdanica**.

IZLOŽBA FOTOGRAFIJA 'PRVI HRVATSKI PREDSEDNIK'

Izložba se održava pod pokroviteljstvom Hrvatskog sabora i Grada Zagreba. Zagrebački gradonačelnik Milan Bandić istaknuo je da je cilj izložbe sagledavanje

uloge Franje Tuđmana u nastanku hrvatske države. Predsjednik Hrvatskog sabora Vladimir Šeks istaknuo je da se na izložbi može sagledati djelovanje Franje Tuđmana koji je bio na čelu hrvatske države od 1990. pa do smrti u prosincu 1999. Tuđman se našao na čelu prvog hrvatskog državotvornog pokreta koji svjedoči o stvaranju hrvatske slobode i neovisnosti, o ključnim temeljima na kojima počiva Hrvatska, a to je bila svehrvatska povijesna pomirba sinova partizana, ustaša i domobrana te povezanost domovinske i iseljene Hrvatske, rekao je Šeks.

Na izložbi su istaknuti i važni datumi stvaranja hrvatske države, zatim prikazuje i hrvatski Domovinski rat i na pravi način bilježi trenutke vezane uz najvažnije događaje moderne hrvatske povijesti, kazao je Šeks. Svakako je važan datum i međuna-

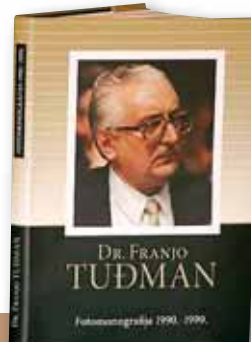
rodno priznanje Hrvatske, ali iz izložbe se nazire i Tuđmanov projekt ulaska Hrvatske u zajednicu europskih država i NATO savez, dodao je. Šeks je ustvrdio da je Franjo Tuđman najznačajniji hrvatski državnik u prošlom stoljeću, a najznačajniji pečat koji je ostavio iza sebe su sloboda, demokracija i međunarodno priznanje Hrvatske.

PROMOCIJA FOTOMONOGRAFIJE U MUZEJU MIMARA

Fotomonografija sadrži 500 fotografija iz Hrvatskog državnog arhiva i privatnih

zbirki. Riječ je o svojevrsnom podsjetniku na sve što je u tih devet godina radio Franjo Tuđman, ostavivši iza sebe neovisnu i demokratsku državu.

U uvodnom dijelu monografije objavljeni su tekstualni prilozi Zdravka Tomca, Andrije Hebranga,

Poznate i one manje poznate fotografije krase fotomonografiju "Prvi hrvatski predsjednik"

Ive Butkovića i Ante Sarića, uredio ju je Veselko Jurić, a predgovor napisao predsjednik udruge Hrvatska uzdanica Ivan Radić.

Jedan od predstavljača fotomonografije i bliski Tuđmanov suradnik dr. Andrija Hebrang je, uz ostalo, istaknuo da je Tuđman stvorio Hrvatsku unatoč protivljenju svijeta. Radio je na njezinom stvaranju pod ucjenama koje je nametnula međunarodna zajednica, a za to je,

naglasio je, trebalo puno umijeća, ali i hrabrosti.

Na žalost, rekao je Hebrang, pred nama se nalazi rehabilitacija imena dr. Franje Tuđmana, humaniste i državnika, i na nama, njegovim sljedbenicima je zadaća da se konačno stavi točka na njegovu biografiju.

Mnogima, istaknuo je Hebrang, smeta što je jedino dr. Tuđmanu uspjelo provesti svoju ideju, povjesničara i vizi-

onara, da stvori državu. Od Tuđmanove smrti hrvatski mediji nisu o njemu objavili niti jedan pozitivan članak, kao ni o hrvatskim braniteljima, rekao je te podsjetio da u glavnom gradu Hrvatske - Zagrebu nema spomenika Tuđmanu, utemeljitelju hrvatske države. Tuđmanovi politički protivnici pripisivali su mu da nije bio demokrat, a on je jedan od onih koji je uveo demokraciju u Hrvatsku, koji ju je uspješno vodio u ratu i poslije rata.

Hebrang je podsjetio da je Hrvatska u srpskoj agresiji teško stradala, agresor je u Hrvatskoj ubio 7183 civila, a jednako toliko ubijeno je i hrvatskih branitelja, odnosno vojnika. Unatoč tome, dodao je Hebrang, i danas se govori da je Hrvatska stvorena na ratnom zločinu. Kriminalizira se Domovinski rat i dr. Tuđman, govori se "o zločinima koje je Tuđman tolerirao", ali to su teške neistine.

O velikim Tuđmanovim zaslugama za stvaranje hrvatske države govorio je i Đuro Perica i Čiro Blažević.

Hrvatska uzdanica najavila je da će u Hrvatskoj i diljem svijeta promovirati fotomonografiju te prigodnu izložbu koja ju prati. Ta je udruga sinoć najavila i osnivanje memorijalnog centra dr. Franjo Tuđman. ■

A photo exhibition entitled *The First Croatian President* has been organised on the eighth anniversary of the passing of late Croatian President Franjo Tuđman. An accompanying monograph was promoted at the Mimara Museum on the day of the anniversary, December 11th.

... pozorno je pratio veliki broj posjetitelja

Spoj znanosti i gospodarstva jamstvo je boljitka Hrvatske

Hrvatski model spoja znanosti i gospodarstva bez sumnje će uspjeti jer je rezultat rada naših stručnjaka, a integrirao je, za nas na najbolji način, iskustva zemalja koje su u tomu postigle veliki iskorak i napredak kao što su SAD, Japan, Izrael i Finska

Jačanje gospodarstva koje se temelji na povezivanju sa znanosti jedna je od temeljnih odrednica ekonomskog i društvenog razvoja Hrvatske. Države s kojima se tako često volimo uspoređivati i navoditi ih kao uzore, poput primjerice Irske, upravo su modelom povezivanja znanosti i gospodarstva ostvarile najveći napredak.

VLADINA STRATEGIJA

I sam je hrvatski premijer Ivo Sanader više puta isticao kako smatra da je spoj

znanosti i gospodarstva ključni dio strateškoga okvira razvoja Hrvatske koji predviđa razdoblje do 2013. godine. Predstavljajući Vladine projekte koji bi trebali potaknuti snažniju suradnju znanosti i gospodarstva, Sanader je istaknuo kako je Hrvatska snažnim koracima krenula prema društvu znanja, što nam omogućuje da idemo u korak s tranzicijskim zemljama, ali pri tome treba uvijek reći da to činimo bez obzira na to što smo bili prisiljeni, uz tranziciju, voditi i rat, što nije slučaj sa zemljama s kojima se uspoređujemo.

U tome kontekstu, rekao je premi-

jer, treba sagledati i podatak Svjetskoga gospodarskog foruma da je Hrvatska na listi konkurentnosti iz godine u godinu sve više napreduje, što znači da je i svijet prepoznao to što radimo u Hrvatskoj na području znanosti i obrazovanja dodajući kako se radi o ključnoj investiciji od koje je važnija samo populacijska politika, koja će se također snažnije i konkretnije provoditi jer moramo imati narod za koji gradimo društvo i gospodarstvo znanja. Ministar znanosti, obrazovanja i športa Dragan Primorac potvrdio je Vladinu strategiju rekavši kako je uvjeren da će hrvatski model spoja znanosti i

Napisao: **Luka Capar**

gospodarstva bez sumnje uspjeti jer je, istaknuo je, rezultat rada naših stručnjaka, a integrirao je, za nas na najbolji način, iskustva zemalja koje su u tome postigle veliki iskorak i napredak kao što su SAD, Japan, Izrael i Finska.

PRIMJERI PLIVE I IRB-A

Najnoviji je primjer naše najveće farmaceutske tvrtke Plive koja je s predstavnicima Fakulteta kemijskog inženjerstva i tehnologije, Farmaceutsko-biokemijskog fakulteta, Prirodoslovno-matematičkog fakulteta te Prehrambeno-biotehnološkog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu potpisala Ugovor o znanstvenoj i stručnoj suradnji.

“Mnogobrojna znanstvena dostignuća rezultat su već tradicionalno kvalitetne suradnje Plive, hrvatskih sveučilišta i drugih znanstvenih institucija, a najčešće upravo s fakultetima s kojima danas potpisujemo Ugovor”, istaknuo je tom prigodom Željko Čović, predsjednik Uprave i glavni operativni direktor Plive, te dodao kako je uvjeren da će i ovaj Ugovor o suradnji s četirima zagrebačkim fakultetima biti kvalitetan poticaj za intenziviranje suradnje između hrvatskih javnih znanstvenoistraživačkih institucija i uspješnih kompanija u području visoke tehnologije utemeljene na znanju. “Upravo će znanost i inovativnost odigrati ključnu ulogu u daljnjem razvoju nacionalnog gospodarstva i putu Hrvatske prema društvu znanja, naravno, uz još veći angažman i intenzivniju suradnju cjelokupne znanstvene zajednice i gospodarskog sektora”, zaključio je Čović.

Uz potpisivanje Ugovora, Pliva je najavila kako će putem natječaja dodijeliti tridesetak stipendija redovnim studentima završnih godina farmacije, kemije, kemijskog inženjerstva i tehnologije, biotehnologije i molekularne biologije, a na koji će se moći javiti studenti sa svih hrvatskih sveučilišta. Plivini će se

stipendisti već tijekom studija upoznati s praktičnom primjenom teoretskog znanja u proizvodnim procesima, kontroli kvalitete, laboratorijskim istraživanjima i razvoju proizvoda. Ovisno o afinitetima i potrebama, moći će odabrati i područje za obavljanje stručne prakse, izradu diplomskog ili seminarskih radova uz stručnu pomoć i mentorstvo, a mnogi od njih već sada mogu računati na radno mjesto u Plivi.

Na ovu Plivinu akciju može se nadovezati i podrška predsjednika Stjepana Mesića koji je pri posjetu Institutu “Ruđer Bošković” (IRB) naglasio kako je IRB najveći hrvatski institut u području fundamentalnih znanosti, ali da je sada nastupilo vrijeme i za “jedan korak dalje”, odnosno za povezivanje s gospodarstvom. Mesić smatra da se rezultati fundamentalnih istraživanja trebaju primijeniti u gospodarstvu te da, s tim u vezi, treba dati potporu IRB-u i hrvatskim privrednicima kako bi što bolje i učinkovitije međusobno razmjenjivali i upotrebljavali rezultate znanosti i gospodarstva ostvarene unutar hrvatskih granica. Mesić je istaknuo da je IRB nedavno nabavio nekoliko vrlo skupih i kvalitetnih uređaja koji mogu koristiti i hrvatskoj privredi. Suradnja znanosti i gospodarstva, istaknuo je, priprema je kako bismo kvalitetnije proizvodili i izvozili, odnosno da bismo bili kompatibilni s drugima.

VAŽNOST HRVATSKIH INOVACIJA

Kako bi hrvatsko gospodarstvo postalo što konkurentnije i povezanije s vlastitim

znanstvenim snagama, potrebne su, slažu se svi, i kvalitetne inovacije. Izumi hrvatskih inovatora odavno su već poznati diljem svijeta, a brojne osvojene zlatne medalje i priznanja na međunarodnim natjecanjima i izložbama svake nas godine podsjećaju na njihovu kreativnost, inovativnost i vrijednost, kojom pronose dobar glas o Hrvatskoj u svijetu. Na pitanje koliko i koje od brojnih hrvatskih inovacija u stvarnosti dožive i svoju komercijalnu proizvodnju teško je dati precizan odgovor. U Udruzi inovatora Hrvatske (UIH) kažu da je ove godine postavljeno nekoliko temeljnih smjernica kojima je krajnji cilj stvaranje okruženja za razvoj i unapređenje inovacijskog sustava. Postavljene su smjernice i za komercijalizaciju inovacija poticanjem poduzetničkih pothvata, promicanje spoznaja o značenju zaštite intelektualnog vlasništva (posebice u znanstvenoj zajednici). Poradilo se i na edukaciji o načinima i vrstama zaštite te vrednovanju i nagrađivanju rezultata inventivnog stvaralaštva i marketinških inovacija, ističu u UIH-u.

Na taj se način u praksi ostvaruje povezivanje gospodarstva s inovatorima u uskoj suradnji sa znanstvenoistraživačkim institucijama, što vodi prema hrvatskom gospodarstvu utemeljenom na znanju, ističu u UIH-u. Posebna pozornost posvećena je zajedničkom djelovanju Ministarstva gospodarstva, rada i poduzetništva i UIH-a na projektima poticanja i unapređenja komercijalizacije inovacija, javnoj promociji inovacija i njihovih autora na domaćim i inozemnim izložbama. Kvalitetu hrvatskih inovatora potvrdila je i ovogodišnja izložba inovacija Arca 2007. na kojoj je ministar gospodarstva, rada i poduzetništva, znanosti Branko Vukelić posebno istaknuo da je Ministarstvo ove godine u sklopu Programa poticanja malog i srednjeg poduzetništva projekta poticanja hrvatskih inovatora i primjene inovacija u gospodarstvu dodijelilo od 2004. do danas više od 16 milijuna kuna bespovratnih sredstava. ■

CB The Croatian model of melding science and the economy will doubtlessly be a successful one as it is the result of the work of our experts and has integrated, in the best way possible, the experiences of countries who made massive steps forward in this, countries like the USA, Japan, Israel and Finland.

Mreža puteva kulture

Kad je prije 20 godina Vijeće Europe podržalo projekt "Mreža puteva kulture", na tragu tisućljetnih trgovačko-hodočasničkih staza, vodeći se po kriteriju zajedničkih

Napisala: **Ljerkica Galic**

sadržajno-vrijednosnih poveznica koje uključuju više zemalja, Hrvatska je našla svoje mjesto na tzv. "Putu maslina" i na velikoj europskoj kulturnoj stazi "Via Transromanica".

Pod okriljem Europskog instituta za putove kulture i posredovanjem Dokumentacijskog centra za migracije, Ljerkica Galic je 5. i 6. listopada 2007. u ime HMI-a, članice AEMI/Europske udruge iseljeničkih institucija/predstavila hrvatsku iseljeničku priču s kraja 19. st. projektom "Vucetich", značajnom međunarodnom interkontinentalnom poveznicom kroz lik i djelo hrvatskog iseljenika s otoka Hvara, Ivana Vučetića, a prvi put u sklopu "Europskoga tjedna iseljeničke baštine".

Zadovoljavajući kriterije kako projekt od nacionalnog značenja mora biti zajednički u više europskih, odnosno

svjetskih zemalja, utoliko projekt HMI-a nadilazi europske okvire i povezuje dva kontinenta!

Tema, također, mora biti predmet istraživanja, što je postignuto prikupljanjem biografskih podataka s obiju strana oceana, uključujući mnoge subjekte i kulturne institucije, koje svaka na svoj način daju obol obilježavanju ove obljetnice. Predstavnici članica AEMI-a iz Luksemburga, Norveške, Njemačke, Poljske i Hrvatske, započeli su razradu "Iseljeničke kulturne staze", to više što su temeljna istraživanja već u tijeku.

Budući da je Luksemburg (uz rumunjski grad Sibiu) ovogodišnji europski "Grad kulture" u izložbene prostore, među ostalim, pretvorene su čeličana u Dudelangeu (izložba "Povratak iz Babilona") i hale za popravak lokomotiva, tzv. Rotonde, u Luksemburgu. ■

VIJESTI HR - KULTURA, ZANIMLJIVOSTI...

"LIKOVNI EKSPERIMENT" IVANA LACKOVIĆA CROATE

ZAGREB - Slučaj kao polazište, usputna mrlja boje i potez kistom na papiru, izazivao je Ivana Lackovića Croate (1931. – 2004.) na ulaganje u jednu fantastičnu likovnu avanturu, koja se desetljećima provlačila usporedo njegovu glavnom opusu. Taj se segment rada, obiteljski dar od 30 umjetnikovih djela nastalih od prve polovice sedamdesetih do 1990. godine, predstavlja na izložbi "Likovni eksperiment", koja je krajem studenog otvorena u Hrvatskome muzeju naivne umjetnosti u Zagrebu. Autorica izložbe i teksta u katalogu, Svjetlana Sumpor, napominje da ti radovi izražavaju Lackovićevu zanimanje za vlastite rubne i nedovršene poteze, te se mogu smatrati znakom porasta njegove umjetničke samosvijesti.

USPJEH HRVATSKIH DIZAJNERA

LONDON – Polovica uglednih nagrada na London International Awards, dodijeljenih 12. studenog u britanskoj prijestolnici, došlo je u ruke hrvatskih dizajnera. Agencija Bruketa & Žinić i studio Laboratorium osvojili su dvije od ukupno četiri Zlatne statue za dizajn. Radi se o iznimnom uspjehu u međunarodnoj konkurenciji od 17 tisuća prijavljenih radova za 94 Zlatne statue koje se dodjeljuju u osam različitih medijskih kategorija. Davor Bruketa i Nikola Žinić nagrađeni su za godišnje Podravkino izvješće pod nazivom "Ulomak iz vječne rasprave o srcu". Rad je bio nadahnut uspomenama autora iz djetinjstva prepunoga Podravkinih proizvoda. Studio Laboratorium, Ivana Vučić i Orsat Franković osvojili su nagradu u kategoriji brošura/katalog. Dizajnirali su katalog za hrvatskoga umjetnika Kristijana Kožula.

OBNOVA PALAČE PEJAČEVIĆ

VIROVITICA – U Virovitici su počeli radovi u obnovi Palače Pejačević, zaštićena spomenika I. kategorije. Koncesiju za obnovu i gospodarenje na deset godina dobilo je zagrebačko građevno poduzeće Gramatinvest, koje će gradu plaćati milijun kuna na godinu. Obnova će stajati 35 milijuna kuna, a u financiranju će, s približno dva milijuna kuna, sudjelovati i Ministarstvo kulture. Radove će izvoditi tvrtka Emporion plus d.o.o. iz Zagreba. U roku od godine dana u uređeno potkrovlje palače preselit će se gradska uprava sa svim uredima, a u prizemlju su predviđeni pivnica i restaurant te prostori za obrte i trgovine. Početak radova označili su ministar unutarnjih poslova Ivica Matić i virovitički gradonačelnik Zvonko Kožnjak.

U RIJEČ UNJEDRENA

Dr. sc. Vjekoslav Boban, veliki zagovornik i promotor iseljeničke poezije u domovini, istaknuo je kako je Malkica Dugeč najplodnija pjesnikinja u iseljeništvu

Malkica Dugeč uz svoju najnoviju knjigu i cvijeće hrvatskih prijatelja

U organizaciji Hrvatske matice iseljenika (HMI) i Naklade Krešimir d. o. o. iz Zagreba u velikoj Matičinoj dvorani u srijedu, 21. studenoga organizirana je svečana promocija nagrađene pjesničke zbirke “U riječ unjedrena” autorice Malkice Dugeč iz Stuttgarta. Naime, autorica Malkica Dugeč je ovogodišnja laureatkinja pjesničke Nagrade A. B. Šimić.

Ovu, trinaestu po redu knjigu iznimno cijenjene iseljeničke pjesnikinje predstavili su zamjenik ravnateljice HMI-a Domagoj Ante Petrić, esejist i književnik dr. sc. Vjekoslav Boban, te pjesnikinja Malkica Dugeč.

“Čast mi je da u HMI-u možemo predstaviti knjigu “U riječ unjedrena”, pjesnikinje i velikog rodoljuba Malkice Dugač. U svakoj pjesmi pjesnikinja ostavlja stanovitu poruku. I ova, trinaesta po redu zbirka pjesama evocira uspomene hrvatskih pjesnika emigranata koji su odigrali golemu ulogu u stvaranju Republike Hrvatske”, rekao je u pozdravnom slovu Petrić.

Dr. Vjekoslav Boban, veliki zagovornik i promotor iseljeničke poezije u domovini, govorio je o pjesničkom opusu i o nagrađenoj knjizi Malkice Dugač, istaknuvši pritom kako je ona najplodni-

ja pjesnikinja u iseljeništvu. Napomenuo je kako se kroz gotovo sve zbirke pjesama Malkice Dugeč, do posljednje, nagrađene, “U riječima unjedrena”, proteže se domovinstvo.

“Kao i svaka moja stihobirka, tako je i ova na tragu prethodnih, prateći stare tragove i krčeći vidike, zrcaleći mikokozmos osobnih emocija, doživljaja, razmišljanja, spoznaja ona se jednostavnom, ali ipak živim slikama, bojom zvukom, usporedbama živahnim ritmom do prsnuća nabubrelom hrvatskom poetskom riječi – nastoji domoći makrokozmosa hrvatske i općeljudske zbilje, unjedriti se pod nebom hrvatskim u srce Čovjeka”, istaknula je, među ostalim, izvrsna pjesnikinja Malkica Dugeč, nagrađena golemim pljeskom nazočnih...

Stihove iz nagrađene knjige nadahuto je izrekao dramski umjetnik Du-bravko Sidor.

U glazbenom dijelu programa nastupila je operna pjevačica Verta Cernić.

Promociju je vodila Vesna Kukavica, voditeljica Matičina Odjela za nakladništvo.

Malkica Dugeč rođena je 3. lipnja 1936. u Zavidovićima u Bosni, a osnovnu školu uljučujući do 7. razreda polazi u Sarajevu, jer tada je škola bila sedmogađišnja, dok u Zagrebu završava gimnaziju. Na Filozofskom fakultetu diplomira 1959., a godine 1957. udaje se za Božu Dugeča. Radila je kao predavačica i ravnateljica diljem Hrvatske. Morala je s mužem emigrirati zbog političkih razlo-

ga nakon Hrvatskoga proljeća i zabrane djelovanja Matice hrvatske.

Objavila je više od deset knjiga pjesama i jednu knjigu proze.

Prevođena je na strane jezike, zastupljena u brojnim antologijama, te nagrađivana. Članica je Društva hrvatskih književnika u Zagrebu i Društva hrvatskih književnika Herceg-Bosne u Mostaru. Stalno živi i djeluje u Stuttgartu.

Godine 1973. zapošljava se u Osiguravajućem zavodu za tisak, gdje ostaje do umirovljenja potkraj 1999. godine. Kroz sve to vrijeme surađuje u Republici Hrvatskoj, Hrvatskoj reviji, Rakovici, Hrvatskoj budućnosti i drugdje, što je, naravno, za tadašnju Jugoslaviju bio neprijateljski, emigrantski tisak. Godine 1975. Malkica Dugeč dobiva politički azil u SR Njemačkoj, a 1978. pristupa Hrvatskoj republikanskoj stranci, te kao njezin kandidat biva triput izabrana u Sabor Hrvatskoga narodnoga vijeća. Od 1978. dalje, sa svojim suprugom Božom, predstavlja časopis Republika Hrvatska i njegova izdanja na Međunarodnome sajmu knjiga u Frankfurtu, organizira nastupe hrvatskih emigrantskih pisaca “Riječ iseljene Hrvatske” te je tako vrlo zaslužna za hrvatsku književnu prisutnost u svijetu. ■

CB A promotion of *U riječ unjedrena* (Bosomed in Word), the award winning collection of poetry by Malkica Dugeč of Stuttgart, was held at the CHF Wednesday, November 21st. This is the 13th work by the highly esteemed emigrant poetess.

Promocija knjige “U riječ unjedrena” u HMI

Napisala: **Željka Lešić** Snimio: **Žorži Paro**

Ruralni razvoj po mjerilima i načelima EU-a

“Zanimljivo je da po kriterijima EU, osim Pule, Rovinja i Poreča, cijela Istarska županija spada u ruralno područje”, kaže Prekalj

Graciano Prekalj

Agencija za ruralni razvoj Istre (AZRRI) jedna je od prvih institucija u nas koja se od svoga osnutka 2003. godine, povezujući javni i privatni sektor, vrlo uspješno bavi pripremom i provedbom niza projekata koordinirajući razne proizvodne aktivno-

sti u ruralnom području Istre. Pisali smo već o projektu “Trajna zaštita istarskog goveda komercijalnim iskorištavanjem u sustavu ruralnog razvitka Istre”, o popularnom ‘boškarinu’ koji se kao autohtona istarska pasmina pokušava zaštititi od izumiranja. O ostalim područjima aktivnosti i strategiji ruralnog razvoja Istre za razdoblje 2007. - 2013. govori direktor AZRRI-ja dipl. ing. Graciano Prekalj.

U čemu je posebnost Agencije u domaćem kontekstu i kako je pozicionirana u europskom sustavu?

—Agencija za Ruralni razvoj Istre registrirana je kao društvo s ograničenom odgovornošću i u 100%-tnom je vlasništvu Istarske županije a osnovana je po uzoru na razvojne agencije u razvijenim europskim regijama. U procesima tranzicije napose je važno uskladiti potrebe privatnog sektora s mogućnostima koje može ponuditi javni sektor. Budući da je u Hrvatskoj privatni sektor, posebice u ruralnome prostoru, slabo razvijen, proizvodnja se obavlja na malim površinama, proizvodi nisu registrirani i marketinški pripremljeni za tržište, a njihovo povezivanje ide vrlo sporo, napose zbog strogih finansijskih pravila banaka koje lakše odobravaju potrošačke nego proizvođačke kredite, veoma je važno imati Agenciju koja će povezivati različite programe u jedinstveni strateški program razvoja ruralnoga prostora Istre.

Mnogo bismo lakše funkcionirali kad bi svaka županija imala sličnu agenciju s kojom bismo surađivali na istim programima. To, nažalost, u drugim županijama ide vrlo sporo, iako nas iz EU institucija upozoravaju da treba osnovati i Agenciju za ruralni razvoj Hrvatske koja bi ujedinjavala programe i koordinirala aktivnosti za korištenje pretpripravnim, a poslije i strukturnim fondovima EU-a.

Kako procjenjujete dosadašnje rezultate s obzirom na postavljene ciljeve?

—Moram reći da su naši ciljevi postavljeni vrlo ambiciozno i u realizaciji naših razvojnih programa i što se tiče sudjelovanja u međunarodnim programima. Trenutačno provodimo tri međunarodna programa putem kojih se financira aktivnost naših mladih stručnjaka koji iskustva u implementaciji pojedinih aktivnosti iz razvijenih EU regija prenose na naše razvojne programe znatno skraćujući vrijeme od osmišljavanja pojedinoga programa do njegove potpune primjene. To su AMAMO - Preko mora i planina, zatim RURALTOR - Promocija za održivi rast poljoprivrede u CADSES području, i ADRIA FOOD QUALITY - Promocija jadranskog prostora kao područja s visokokvalitetnim proizvodima voćarsko-povrtnarskog i životinjskog porijekla.

Što obuhvaća strategija ruralnog razvoja Istre do 2013. godine?

—Strategija ruralnog razvoja Istre 2007.-2013. godine je osnovni strateški dokument kojeg je potrebno donijeti za pojedino područje i za određeni vremenski rok kako bi se moglo pratiti i uspješno usmjeravati pojedine programe razvoja u ruralnom području. To je prva “Strategija” koja se u Hrvatskoj radi po kriterijima i principima EU. U njezinoj su pripremi sudjelovali ne samo stručnjaci iz pojedinih područja nego svi zainteresirani nositelji razvoja iz privatnog, javnog i civilnog sektora na području Istarske županije. Zanimljivo je reći da po kriterijima EU (do 100 stanovnika/km²), osim Pule, Rovinja i Poreča, cijela Istarska županija spada u ruralno područje.

Budući da u Hrvatskoj još nije utvrđen način formiranja lokalnih akcijskih

grupa (LAG), to nam je oduzelo mnogo vremena i truda da zainteresiramo sve one bez kojih se ne može donijeti Strategija pojedinog područja. Isto tako, utvrdili smo da postoje goleme razlike u potrebama s obzirom na trenutačnu prostorno-plansku dokumentaciju bez koje se ne mogu poduzimati nikakvi zahvati u prostoru, a bez njih opet nema razvoja.

Kako teku pripreme terena za podizanje dugogodišnjih nasada i strojnu sadnju vinograda, maslinika i voćnjaka?

—Na temelju odluke Vlade Republike Hrvatske od 2003. godine, kojom se prije ulaska Republike Hrvatske u EU želi podići što veći broj hektara dugogodišnjih nasada, AZRRI je započela pripremu za dobivanje na uporabu 200 ha šumskog zemljišta (slabog boniteta) kraj Vodnjana za podizanje suvremenog

nasada maslina.

Zbog sporosti administracije taj proces traje od 2003. godine, ali do kraja godine 2007. očekujemo potpisivanje ugovora o služnosti na navedenom zemljištu za idućih 50 godina, a nadamo se da ćemo do 2010. dovršiti maslinik u kojem će se zaposliti 50-ak radnika. Osim navedenog, nabavili smo i dvije suvremene sadilice za strojnu sadnju vinograda, maslinika i voćnjaka, pružamo usluge sadnje na širem području Hrvatske i tako izravno pridonosimo lakšem i bržem podizanju suvremenih dugogodišnjih nasada u cijeloj našoj zemlji.

Dokle ste stigli s postavljanjem sustava za navodnjavanje?

—U suvremenoj proizvodnji sustavi za navodnjavanje prijeko su potrebni pa je stoga na razini Istarske županije pokrenut program projektiranja sustava

za navodnjavanje potencijalnih 52 000 ha površina. Osim toga, zajedno s poduzetom Cimos iz Buzeta za potrebe poljoprivrednika u Istri, a i drugdje, obavljam postavljane i održavanje sustava za navodnjavanje dugogodišnjih nasada.

Što razumijevate pod 'identifikacijom i utvrđivanjem tipičnih istarskih proizvoda'?

—Tipični istarski proizvodi jesu oni proizvodi koji se tradicionalno proizvode na širem području Istre, ali njihov postupak proizvodnje, vanjskog izgleda, kao i kemijskog sastava često nije jasno opisan. Primjerice, istarski pršut, kobasice, ombola, pancete, itd. tradicionalni su proizvodi od svinjskog mesa koje mora potjecati od svinja teških 180 i više kilograma. Da bismo definirali kako izgleda istarski pršut, trebalo je običi više različitih područja u Istri i tako smo utvrdili da svako selo ima svoje specifičnosti (pršut s kosti, bez kosti, s nogicom, bez nogice, s kožom, bez kože itd.) koje nije moguće sve uzeti u obzir pojedinačno, dakle treba utvrditi standarde.

Osim navedenog, to treba učiniti s raznim jelima (maneštre, žgvaceti), tjesteninama (fuži, njoki, rafijoli), starim sortama voća i povrća itd. kako bismo dobili jasno opisane istarske autohtone proizvode.

Kako je baš sorta Muškati Ruža Porečka zauzela prvo mjesto među istraživačko-razvojnima programima AZRRI-ja?

—Važnost realizacije projekta Muškati Ruža Porečka prepoznalo je i Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodnog gospodarstva, osiguravši određena financijska sredstva da bi se osposobila proizvodnja predikatnih i desertnih vina na bazi ove vrijedne sorte koja je gotovo nestala s tržišta. Na taj ćemo način zaštititi od nestanka ovu staru, po nekima, autohtonu sortu Istre, a prateći kretanja na svjetskom vinskom tržištu, s posebnim desertnim vinom kao tradicionalnim proizvodom, odgovoriti potpunoj globalizaciji i unifikaciji proizvoda na tržištu. ■

CB The Istrian Agency for Rural Development is the one of the first institutions of its kind in Croatia, founded in 2003. Heading this very successful institution is director Graciano Prekalj, who gave this interview for Matica magazine.

Tipičan istarski krajolik

"HRVATSKA ZASLUŽUJE ČLANSTVO U NATO-U 2008."

WASHINGTON - Supredsjedatelji Hrvatskog kongresnog kluba, kongresnici George Radanovich i Peter Visclosky, zatražili su od američke administracije da pruži potporu Hrvatskoj u aktualnom procesu odlučivanja među članicama NATO-a o tome koje će zemlje biti pozvane u članstvo na idućem summitu u Bukureštu u travnju 2008. U obrazloženju svog zahtjeva, koji su uputili državnoj tajnici Condoleezi Rice i ministru obrane Robertu Gatesu, oni ističu konkretan napredak koji je Hrvatska ostvarila u ispunjavanju mjerila za članstvo, kao i doprinos koji Hrvatska može dati unaprjeđivanju kolektivne obrane i ukupne misije NATO-a, te jačanju interesa nacionalne sigurnosti SAD-a u regiji jugoistočne Europe.

NOVA DIONICA AUTOCESTE OSIJEK - ĐAKOVO

OSIJEK - Nakon što je sredinom studenog otvorena dionica autoceste od Sredanaca do Đakova, na prometnom koridoru 5C, koji će u budućnosti povezivati Budimpeštu, Osijek, Sarajevo i Ploče, nedavno je svečano obilježen početak radova na gradnji druge slavonske dionice toga koridora,

popularno nazvane "Slavonike", koja će se na 32,5 kilometara protezati od Đakova do Osijeka. Dionica od Osijeka do Đakova središnji je dio slavonskog dijela koridora 5C Beli Manastir-Osijek-Svilaj. Rok za njezinu gradnju je kraj sljedeće godine, dok se vrijednost radova procjenjuje na oko 2,2 milijarde kuna. Obilježavanju početka radova nazočio je predsjednik Sabora Vladimir Šeks, koji je istaknuo da se ovih dana na hrvatskom istoku otvaraju novi horizonti.

RAST INDUSTRIJSKE PROIZVODNJE

ZAGREB - Industrijska je proizvodnja u Hrvatskoj u listopadu ove godine porasla za 0,5 posto u odnosu na rujan, dok je u odnosu na lanjski listopad bila veća za 4,8 posto, objavio je Državni zavod za statistiku (DZS). Ukupna industrijska proizvodnja u Hrvatskoj od studenog 2006. do listopada 2007. u usporedbi s proizvodnjom od studenog 2005. do listopada 2006. veća je za 6,4 posto. U listopadu je u odnosu na prethodni mjesec zabilježen rast proizvodnje u prerađivačkoj industriji za 0,5 posto, a u opskrbi električnom energijom, plinom i vodom za 2,1 posto.

ZAVRŠETAK PREGOVORA HRVATSKE I EU U 2009.

BRUXELLES - Europski povjerenik za proširenje Olli Rehn izjavio je potkraj studenog u Bruxellesu da bi Hrvatska mogla završiti pregovore s EU-om u prvoj polovici 2009., ali da to ovisi o samoj Hrvatskoj i ispunjavanju potrebnih uvjeta.

"Ovu godinu vidimo kao godinu otvaranja, a sljedeću kao godinu zatvaranja pregovaračkih poglavlja. Realno je, nadam se, ciljati na zaključivanje pregovora u prvoj polovici 2009., ali to na prvome mjestu ovisi o hrvatskoj vladi i parlamentu te sposobnosti javne uprave da ispuni tražene uvjete i mjerila", rekao je Rehn, odgovarajući na pitanja zastupnika u Odboru za vanjsku politiku Europskog parlamenta. To je prvi put da Rehn spominje okvirno razdoblje za završetak pregovora Hrvatske i EU-a.

U KOPAČKOM RITU 10.000 POSJETITELJA VIŠE NEGO LANI

KOPAČKI RIT - Turistički biser hrvatskog istoka, Park prirode Kopački rit, ove je godine napokon doživio renesansu u smislu broja posjetitelja, te je postao pravi magnet za privlačenje turista iz svih krajeva svijeta. Taj ornitološki raj, poznat i kao najveće prirodno mrjestilište riba, stanište srna, čuvenih beljskih jelena i divljih svinja, pruža nezaboravan vizualan užitek beskrajne prirodne raznolikosti. Kako doznajemo, ove je godine čak 31.200 posjetitelja obišlo Kopački rit, odnosno 10.105 više nego prošle godine.

NA PLITVICAMA SRUŠENI SVI REKORDI POSJEĆENOSTI

PLITVICE - Nacionalni park Plitvička jezera, najistaknutiji i najposjećeniji među osam nacionalnih parkova u Hrvatskoj, ove godine obara sve rekorde posjećenosti. Jedinu hrvatsku prirodnu kulturnu vrijednost uvrštenu na popis svjetske baštine UNESCO-a i to još 1979. godine, među prvim u svijetu, u prvih deset mjeseci posjetilo je više od 900.000 gostiju. U prvih devet mjeseci ove godine ostvareno je ukupno 220.173 noćenja. U proteklih deset godina, od završetka Domovinskog rata do danas, broj posjetitelja se učetverostručio.

Pokušavamo spasiti blago od zaborava

Krojački obrt MA-LA bavi se izradbom i restauriranjem narodnih nošnji, te izradbom originalnih hrvatskih suveniru i zanimljivih etnokreacija

Zahvaljujući kvalitetnim i brzim uslugama krojački obrt NA-LA nametnuo se domaćem i inozemnom tržištu. Obrt u vlasništvu Tamare Krklec Čvangić djeluje već četiri godine, čuvajući od zaborava hrvatsku folklornu baštinu. Naime, vrijedne Tamarine i Mirine ruke izrađuju i restauriraju narodne nošnje, te izrađuju originalne hrvatske suvenire. Uz to, Tamara je poznata i po zanimljivim etnokreacijama koje zaokupljaju pozornost ljubitelja sve prisutnije etnomode.

- U gotovo 20 g. bavljenja folklorom upoznala sam donekle bogatstvo narodnih nošnji u nas, ali i veliku potrebu da se to bogatstvo očuva. Dugi niz godina proučavam i bavim se izradbom dijelova i kompleta nošnji, uz stručnu pomoć etnologa i istraživanja s terena. Osim šivanja i vezenja nošnji, napokon se mogu naručiti i tkane nošnje. Po donešenom uzorku ili po slikama moguće je rekonstruirati i napraviti nove komade i komplete nošnji. Do sada je u našem obrtu izrađeno nošnji iz svih krajeva Hrvatske. Stare dijelove nošnji također popravljamo, štopamo i, ako je potrebno, ponovno vezemo rasparane stvari. Pokušavamo spasiti od zaborava narodno blago - naglasila je Tamara.

No, osim u domovini, narodne nošnje iz ove radionice poznate su i u izvan-domovinstvu, posebice Americi i Kanadi, kamo je nedavno otpremljena zagorska nošnja u Mississauga. Zanimljivo je napomenuti da su u toj radionici radili nošnju iz okolice Karlovca za predsjednika HBZ-a Bernarda Luketicha. Njihov uradak, ličku pregaču, HMI je darovala folklornom društvu iz australskoga grada Geelonga, te mušku prigorsku nošnju folklorašima iz Čilea, u prigodi ovo-

Miroslav Čvangić uz najnoviji uradak, eko-etno torbu s jastukom

ljetnog posjeta HMI-u, dok je jesenas, u Argentinu, Matica darovala žensku slavonsku narodnu nošnju "zlatara" iz okolice Slavanskog Broda.

U lepezi atraktivnih proizvoda koje nudi ova radionica istaknimo i njihov najnoviji uradak, eko-etnotorbu s medicinskim jastukom u kojemu se nalazi ljekovito bilje. Proizvod je u potpunosti izrađen na prirodan ekološki način, urešen etnomotivima. "Misao vodilja bila je da to bude originalni, hrvatski prepoznatljivi proizvod koji će ispunjavati naše zahtjeve", pojašnjava Tamara napominjući kako su uzorci na jastuku motivi s nošnje koji su ručno rađeni, dok je unutrašnjost jastuka napunjena ljekovitim Subanovim biljem: paprat, matičnjak, lavanda, kadulja itd. Napravljen je u trima dimenzijama, mali srednji i veliki. "Suvenir ima višestruku primjenu, može biti ukras, osvježivač prostora, a može poslužiti i kao medicinski jastuk ili uporabna torba. Pri izradbi suvenira

sudjelovala su tri pravna subjekta: udruga žena Građanske organizacije razvoja (GORD) iz Dalja koja tka prvi dio torbe, Milan Suban iz Samobora koji opskrbljuje ljekovitim biljem, te obrt MA-LA koji osmišljava, završava i zatvara jastuk i torbe", objašnjava Miroslav. Napominje kako je ovo ekskluzivni suvenir koji se može naručiti po narudžbi, a također se mogu staviti i motivi po želji, kao i logotip raznih institucija. Stoga je idealan za poklon kao originalan hrvatski eko-etnoproizvod rađen na tradicijski način, koji ispričanom pričom podsjeća na neka drevna vremena i tradicijsko folklorno naslijeđe brižno čuvano u bakinoj škrinji. ■

CB Thanks to high quality and quick service the MA-LA clothier has found its way to foreign markets. This small business has been in operation for four years now, preserving Croatian folklore heritage for the future. The folk garb created in this workshop is known both in Croatia and among the emigrant communities.

Napisala i snimila: **Željka Lešić**

“Prednost tvrtke su mladost i ambicioznost”

“Tvrtka je osnovana radi izgradnje i upravljanja izgradnjom kvalitetnih i povoljnih stanova u Zagrebu, no želja nam je daljnje dugoročno širenje i gradnja stanova diljem Hrvatske”, naglasio je direktor Profectusa

Direktor Profectusa Dubravko Čorić u svom uredu

i gradnja stanova diljem Hrvatske. Primjerice, kanimo graditi i u Splitu, Rijeci, Vinkovcima, Šibeniku i u Dubrovniku.

Predstavite nam svoj tim i recite nam koliko je djelatnika u upravi tvrtke?

—Matična tvrtka ima više od 40 djelatnika koji čine uprava tvrtke, projektni menadžment, projektni ured, komercijala, prodaja stanova, postprodaja stanova, pravna služba te kadrovski odjel. Prednosti tvrtke jesu mladost i ambicioznost naše uprave koja ima jasan cilj i strategiju, orijentacija na stanogradnju, te velika fleksibilnost imovine. Profectus stavlja golemi naglasak na promociju prodaje stanova (internetske stranice, oglasi u novinama, jumbo-plakati). Napomenuo bih kako su svi odjeli unutar tvrtke informatizirani, te kako je u odjel prodaje uveden specijalni sustav baze podataka koji omogućuje brži tok informacija i kvalitetnije upravljanje prodajom više od tisuću stanova.

Je li stanogradnja vaša glavna djelatnost?

—Ona je uistinu jedna od naših glavnih djelatnosti. Prekretnicu u razvoju društva napravile su osnovane tvrtke Profectus Špansko d. o. o. i Profectus Oranice d. o. o. koje su u 100% vlasništvu Profectusa i nositelji su investicije u jedan od najvećih graditeljskih pothvata u Zagrebu, odnosno gradnju više od 900 stanova u Španskom. Profectus gradnja d.o.o., tvrtka kći, sada zapošljava više od 250 djelatnika koji izvode radove u Španskom, Dubravi i na Laništu na vlastitim objektima, no aktivni su i na drugim lokacijama za razne naručioce.

Koja je Vaša vizija?

—Grupacija Profectus slovi kao jedna od najbrže rastućih investicijsko-građevinskih tvrtki u Hrvatskoj, s vrlo kvali-

Potaknuti učestalom pričom o nedostatku potrebnih stambenih prostora i o izgradnji stanova u Zagrebu, odlučili smo za naše čitatelje nešto više reći o tvrtki Profectus d. o. o., konkurentnoj tvrtki u Hrvatskoj, koja na tržištu, kako kažu, nudi najpovoljniju cijenu stanova. U tvrtki rado ističu kako je njihova prednost mladost i ambicioznost, te nepogrešiva strategija. Tim mladih i sposobnih ljudi okupio je njezin direktor mr. sc. Dubravko Čorić. Budući da je tvrtka iznimno uspješna u poslovanju, a ima i velike planove za budućnost u koju želi uključiti i iseljništvo, zamolili smo direktora i osnivača tvrtke za razgovor.

Ambiciozni, mladi direktor rodom je iz BiH, a diplomu inženjera stekao je na Fakultetu elektrotehnike i računarstva u Zagrebu. Nekoliko je godina radio i u inozemstvu, u Engleskoj i Njemačkoj, što mu je umogome pomoglo u uspješnosti poslovanja tvrtke. “Neka mladi ljudi odu u iseljništvo na usavršavanje, no neka se vrate u domovinu i svoje znanje ovdje primijene”, napomenuo je Čorić u razgovoru.

Kada je osnovana tvrtka i s kojim ciljem?

—Profectus d. o. o. osnovan je prije četiri godine s ciljem izgradnje i upravljanja izgradnjom kvalitetnih stanova po najpovoljnijim cijenama u Zagrebu. No želja nam je daljnje dugoročno širenje

Napisala i snimila: **Željka Lešić**

tetnom tržišnom reputacijom i ambicijama da se popne u sam vrh građevinskog sektora, kao i cjelokupne grane razvoja nekretnina, kako u Hrvatskoj, tako i u regiji. Dokazali smo da svojim znanjem i radom, odnosno što bi u inozemstvu rekli know-how i team-work, možemo pokrenuti i razviti projekte s najvišom dodanom vrijednošću, bez obzira na to govorimo li o vlastitim ili o projektima za druge investitore, a na zadovoljstvo konačnih kupaca. I to sve bilo da je riječ o poslovnom, turističkom ili stambenom segmentu tržišta.

Naša je vizija učvrstiti lidersku poziciju koju uživamo na hrvatskom tržištu nekretnina i ojačati našu regionalnu ulogu u razvoju i izvedbi najkvalitetnijih investicijskih i građevinskih projekata. Naša misija na tržištu nekretnina jest da želimo razviti i ostvariti dugoročnu kvalitetu i vrijednost na hrvatskom i regionalnom tržištu nekretnina i time zadovoljiti ključne potrebe i ambicije svih naših investitora i kupaca.

Zašto ste krenuli u osnivanje Fonda za nekretnine?

—U velikoj i nesmiljenoj konkurenciji investicijskih i građevinskih projekata u Hrvatskoj, ali i široj regiji, često je izazovno naći doista kvalitetne partnere u projektima stvarne i realne dodane

Veliko gradilište u Španskom

vrijednosti. Profectus svojom tržišnom pozicijom, kao i znanjem, reputacijom i ugledom predstavlja štit za svoje investitore i klijente od bilo kakvih rizika u svakodnevnom poslovanju s nekretninama. Etabliranjem fonda postojeća se razina znanja i kvalitete, ali i zajedničkoga investicijskog interesa diže na novu i značajniju razinu. Profectus u takvoj strukturi poziva široki niz individualnih i institucionalnih investitora da slijede Profectusov provjereni trag vlastitog kapitala i niz već identificiranih projekata u realiziranju dodane vrijednosti i maksimiziranju povrata na ukupno uloženu vrijednost.

Koja je struktura fonda?

—Domaća fondovska struktura: prepoznatljiva investicijska i operativna okolina, hrvatsko zakonodavstvo i nadzor; lokalni fond za lokalne projekte koji dolaze i kao rezultat pozicije Grupacije Profectus na tržištu; mogućnosti povezivanja s cijelim nizom lokalnih partnera; relativna fleksibilnost u pristupu i strukturi

Pristup domaćoj fondovskoj strukturi: osnivanje Društva za upravljanje s nekoliko stotina milijuna kuna kapitala i vlastitom Upravom; Struktura po hrvatskim pravilima HANFA i isključivo na hrvatskom tržištu (uz dpštenih 10 do

15% investicija u regiji) – klasični DzU koji vodi lokalni zatvoreni Fond s listanjem na Zagrebačkoj burzi; volumen je fonda do oko 50 milijuna eura.

Strana fondovska struktura: Međunarodna Real Estate Investment Trust (REIT) struktura s formiranjem AG pravne strukture za investitore i predviđeni listing na nekoj od burzi (Beč, Luksemburg, Amsterdam); Volumen je fonda do oko 100 milijuna eura.

Mogu li se iseljenici uključiti u fondove?

—Naravno, prigoda je to za ulagače iz dijaspor. Dakle, bilo da je riječ o lokalnom, hrvatskom fondu ili o međunarodnom fondu s fokusom na Hrvatsku i regiju, riječ je o konceptu koji povezuje iznimno renomiranu hrvatsku investicijsko-građevinsku grupaciju, njen know-how i zanimljive projektne inicijative, sa širom grupom privatnih i institucionalnih investitora iz dijaspor koji u potpunosti razumiju bogatstvo investicijskih prilika povezanih s lokalnim i regionalnim tržištem nekretnina. ■

CB In light of the many reports on a lack of necessary residential space and apartment construction in Zagreb we bring our readership some background on the Profectus d.o.o. Company, a competitive Croatian company that says it offers the best prices for apartment on the market.

U ŠIBENIKU PRVA KATOLIČKA OSNOVNA ŠKOLA U HRVATSKOJ

ŠIBENIK - U sljedećoj školskoj godini u Šibeniku će se otvoriti prva katolička osnovna škola u Hrvatskoj. Biskup Ante Ivas odlučio je krenuti u pothvat o kojem se govorilo i na sjednici Biskupske konferencije, gdje je prijedlog objeručke prihvaćen. Škola će isprva djelovati u prostorima župe Srca Isusova na Baldekinu, u dvorani u kojoj su se do gradnje nove crkve održavale mise. No, pravo je rješenje prostor bivšeg vojnog kompleksa "Bribirski knezovi", za što je Biskupija od Grada i resornog ministarstva već dobila suglasnost. U projekt će se ići "korak po korak" - najprije s tek dva razreda, a onda postupno i više. Škola će s vremenom prerasti u katolički centar u sklopu kojega će se voditi računa i o slobodnom vremenu djece, i to ne samo za učenike te škole nego i za svu zainteresiranu djecu.

SIMBOL RATNOG VUKOVARA S VJEČNIM PLAMENOM

VUKOVAR - Na natječaju za izradu idejnog urbanističko-arhitektonskog i likovnog rješenja Memorijalnog spomenobilježja Domovinskog rata "Vodotozanj-Vukovar" rad "Radionice arhitekture" autora Kristine Jeren, Kate Marunica, Gorana Rake i Nenada Ravnića izabran je među 19 pristiglih radova za najbolji. Član žirija Zlatko Karač dodao je da je rad "Radionice arhitekture" i njezinih mladih autora sačuvao pejzaž, reaktivirao parkovni dio, a muzejske, edukacijske i memorijalne sadržaje smjestio pod zemlju, učinivši gotovo nevidljivom intervenciju u prostoru. Predviđen je i vječni plamen, vidikovac, sam toranj ostaje obilježen tragovima rata, a bit će povezan i s Dunavom. Očekuje se da radovi na vodotornju krenu u proljeće 2008., a ovisno o priljevu sredstava tražit će dvije godine.

SPOMENIK FABIJANU ŠOVAGOVIĆU

LADIMIREVCI - Spomenik hrvatskoj glumačkoj legendi, Fabijanu Šovagoviću, otkriven je sredinom studenog u središtu njegovih rodnih Ladimirevaca, malog slavonskog mjesta kod Valpova. Otkrila ga je njegova kći Anja Šovagović Despot, a riječ je o djelu akademskog kipara Stipe Sikirice. "Upravo ovaj spomenik zavjet je da ćemo navijeke znati voljeti i štovati svoga Šovu", kazao je predsjednik Mjesnog odbora Ladimirevaca Goran Ivanović zahvalivši Vladi RH koja je u potpunosti financirala postavljanje spomenika. Gradonačelnik Valpova, Leon Žulj, istaknuo je kako na ovaj način izražavaju zahvalnost ljudima koji ostavljaju dubok trag u društvu i stvaraju vrijednosti za generacije koje dolaze te je najavio pokretanje inicijative za gradnju kulturnog centra u Ladimirevcima, koji će nositi ime Fabijana Šovagovića.

PERISTIL U NOVOM SJAJU

SPLIT - U početku zamišljen samo kao čišćenje antičke kamene arhitekture, projekt uređenja Peristila Dioklecijanove palače prerastao je u jedan od najznačajnijih konzervatorsko-restauratorskih zahvata u Hrvatskoj, koji obuhvaća sve dijelove obnove, od sanacije temelja i konstrukcije, preko čišćenja i konzervacije kamena i ostalih materijala do primjerena predstavljanja toga slojevitog spomenika. Nakon toga će uslijediti radovi na južnom dijelu istočne kolonade, Protironu i kapeli sv. Roka, a stručnjaci predviđaju da će Peristil u cijelosti biti obnovljen za pet do šest godina.

OTVOREN HRVATSKI MUZEJ TURIZMA

OPATIJA - Predsjednik Stjepan Mesić otvorio je Hrvatski muzej turizma u opatijskoj vili Angiolini sredinom studenog rekavši da je taj muzej još jedan poticaj za novi snažni uzlet opatijskog turizma. Ministar financija Ivan Šuker je napomenuo da i ovaj muzej svjedoči da je

Hrvatska odavno u Europi, a posebno ga veseli što je ideja o njegovu otvaranju realizirana u kratko vrijeme, jer su razgovori na tu temu s opatijskim gradonačelnikom Amirom Muzurom počeli u rujnu ove godine. Muzur je napomenuo da je ovaj muzej turizma jedini u ovom dijelu Europe.

Čuvari kraljevskoga grada

Franjevci su bili prvi koji su se vratili i u jajački kraj i nakon ovoga, zadnjeg rata. Zahvaljujući upravo njima na području Jajca danas živi oko devet tisuća Hrvata

Grad Jajce smješten je na utoku Plive u Vrbas u srednjoj Bosni. Prvi put spominje se u pisanim dokumentima iz godine 1396., u kojima se Hrvoje Vukčić Hrvatinić, jajački graditelj i najslavniji bosanski velikaš, naziva i “conte di Jajcze”.

U njemu je 1461. godine okrunjen i posljednji bosanski kralj Stjepan Tomašević, a nedugo nakon toga postao je sjedište Jajačke banovine (1463.-1528.) kojom su upravljali hrvatsko-ugarski kraljevi. Iz bliže povijesti, Jajce je poznato kao mjesto u kojemu je 1943. godine stvorena bivša druga Jugoslavija. U zadnjem ratu ono je zajedno s Pugarjem punih šest mjeseci, u potpunom okruženju, odolijevalo neprijatelju, na bojišnici dugoj oko 130 km. Potkraj listopada 1992. godine s ovoga područja krenuo je neviđeni izbjeg-

glički val prema slobodnim krajevima BiH, Hrvatske, ali i prema zapadnoeuropskim i prekooceanskim zemljama.

Novija povijest počinje 13. rujna 1995., kada su nakon vojne akcije “Maestral” 1995. godine hrvatski vojnici oslobodili čitav jajački kraj te time omogućili povratak svima protjeranima s ovih prostora.

Zahvaljujući isključivo vrlo visokom natalitetu broj je stanovnika bio uglavnom u stalnom porastu unatoč političkoj situaciji, vrlo velikom iseljavanju stanovništva, poglavito u današnju Hrvatsku, stalnom ratovanju i njegovim posljedicama, velikim porezima; zaraznim (od 1814. do 1817. od kuge umrle su 2 493 osobe) i drugim bolestima te prirodnim nepogodama (zima, suša, glad i sl.). Hrvatski se narod uspio održati na ovim prostorima ponajprije zahvaljujući zalaganju ponajprije svećenika o kojima 1768. god. kroničar fra Bono Benić piše:

”Uzorita gospodo, ne može se vjerovati koliko mržnju Turci nose protiv kršćana katolika, a naročito protiv crkvenih osoba; zato smo mi u Bosni između dvije vatre koje uvijek prže, s jedne strane Turci, a s druge Grci. Prvi kažu: Kada ne bi bilo frataru u našem kraljevstvu, sav ovaj narod bio bi muhamedanski. Drugi opet kažu: Kad ovdje ne bi bilo frataru, sav ovaj narod koji je sada latinski, bio bi grčki. To je glavni razlog progona koje podnosimo i gubitaka koje imamo”.

FRATRI SU UJACI

Ujak je u Bosni i Hercegovini sinonim za fratra - svećenika. Naime, još od 1463. godine, kada su Turci osvojili današnju BiH imali su za cilj uništiti i cijelo kršćanstvo. Budući da su franjevci u to vrijeme jedino pastoralno djelovali kod katoličkog stanovništva, bili su najveći trn u oku Turcima. Pri njihovu obilasku svojih vjernika, da izbjegnu nasilne Turke, fratri

Napisaao i snimio: **Ivo Aščić**

Vodopad u Jajcu

su bili prisiljeni izvan samostana nositi narodno odijelo. Budući da su Turci najveći broj crkvenih objekata srušili, fratri su morali držati mise u kućama vjernika. Turci su iznenada upadali u katoličke kuće i često bi u njima vidjeli nepoznatog čovjeka. Ukućani bi fratra predstavljali kao ženinog, odnosno majčinog brata zbog jednostavnog razloga što su žene najčešće dolazile iz nekih drugih sela i krajeva pa je to objašnjavalo njegovu nazočnost. Turci su vrlo često pokušavali i od djece saznati bilo kakvu informaciju, samim tim i tko je taj nepoznati čovjek u njihovoj kući. Djecu su roditelji naučili da uvijek govore da im je to ujak. Zato i dandanas narod u Bosni fratre naziva ujacima. Naime, ujak je u krugu obitelji jedan od omiljenijih članova te je ovaj naziv za fratra dobro prihvaćen.

Franjevci su bili prvi koji su se vratili i u jajački kraj i nakon ovoga, zadnjeg rata. Zahvaljujući upravo njima na području Jajca danas živi oko devet tisuća Hrvata, što čini nešto manje od šezdeset posto od ukupnoga broja katolika u odnosu na prijeratno stanje.

Sredinom 2007. godine jajački su fratri pokrenuli mjesečnik pod nazivom VJESNIK franjevačkog samostana sv. Luke. Taj samostan obuhvaća Dobretiće, Jajce, Kotor Varaoš, Podmilačje i Sokoline. Jajački je kraj dao velik broj svećenika ne samo u povijesti, kada je bilo najteže, već on daje i dandanas, kada su svećenici jamstvo opstanka hrvatskog naroda u

Bosni i Hercegovini. Oni su danas većinom na službi u BiH, ali i u Hrvatskoj i katoličkim misijama diljem svijeta.

Još je jedna zanimljivost iz turskog vremena karakteristična za katolike u BiH, osobito za srednju Bosnu. Tetovaža! Sačuvala se do današnjih dana, uglavnom kod starijih žena. Ona je služila za oznaku vjere i preventivnu zaštitu od prijelaza na islam, odnosno bila je neizbrisiv simbol katolicizma. Tetovaža se nalazi na rukama i sastoji se od mnoštva malih križića.

KONTINENTALNI DUBROVNIK

Veličanstveni i više od dvadeset metara visoki vodopad zaštitni je znak ovoga

stoljetnog grada. Nalazi se u samom središtu grada, na rijeci Plivi, neposredno ispod zidina kraljevskoga grada. Nekada su njegove vode izravno padale u rijeku Vrbas. No, zbog erozije i nepovoljnih hidroloških uvjeta voda sada pada nekoliko metara od riječnog korita rijeke Vrbasa. U blizini grada nalaze se stare vodenice i prekrasna jezera na rijeci Plivi.

Vrijedni čuvar bogate prošlosti toga grada jest franjevački samostan sv. Luke u Jajcu osnovan 1885. godine. Bogat je antičkim, starokršćanskim i srednjovjekovnim arheološkim spomenicima. Također, taj je grad poznat i po franjevačkoj samostanskoj crkvi sv. Marije iz 12. ili 13. stoljeća te po tornju sv. Luke iz sredine 15. stoljeća.

Jedan od poznatijih Jajčana jest Nikola Šop. Ubraja se među najprevođenije hrvatske pisce. Njemu u čast Jajčani svake godine priređuju posebnu obljetnicu "Šopovi dani na Plivi". Svakako treba istaknuti još jednog Jajčanina i najstarijega poznatog slikara iz BiH, Martina Petkovića, rođenog u 15. stoljeću, za kojega se zna da je slikao po Dubrovniku i Splitu.

Zbog spomenutih prirodnih i kulturnih ljepota, te velikoga broja turista, ovaj je grad do samog rata slovio za kontinentalni Dubrovnik.

Potkraj studenoga 2007. godine u sjedištu UNESCO-a u Parizu bila je postavljena izložba spomeničkog blaga grada Jajca pod nazivom "Jajce - kraljevski grad" kako bi se njegovo uže središte odnosno muzej pod vedrim nebom, s 22 nacionalna spomenika, uključilo na

Za vrijeme blagdana sv. Ive u Podmilačju

listu svjetske baštine UNESCO-a. Iako je inicijativa za upis Jajca na listu svjetske baštine UNESCO-a pokrenuta još 1979. Godine, ona je ponovno oživjela 2005. godine zahvaljujući ponajprije povjesničaru i sinu ovoga grada, sveučilišnom profesoru Dubravku Lovrenoviću. Jajčani vjeruju kako će se njihovo graditeljsko naslijeđe naći na prestižnoj UNESCO-voj listi. Ovakav privilegij u BiH ima još samo stara gradska jezgra Mostara i Stari most.

ZNAMENITO SVETIŠTE SV. IVE

Jedna od najvećih znamenitosti cijeloga jajačkog kraja jest svetište sv. Ive u Podmilačju. Crkva je sagrađena u 15. stoljeću, a jedina je od kamena građena katolička crkva u BiH koju Turci nikada nisu srušili i u kojoj su se katolici sakupljali čitavo vrijeme turske vladavine. Međutim, u zadnjem ratu, za vrijeme okupacije, do temelja je srušena. U poslijeratnom razdoblju napravljena je zavjetne crkvice, u onom obliku kakva je bila u vrijeme njezine izgradnje prije više stotina godina. U tijeku je izgradnja novoga svetišta

I danas se u narodu priča kako je crkva sv. Ive prešla noću s lijeve na desnu stranu Vrbasa zbog toga što su Turci u njoj držali koze. Ova narodna predaja nalazi se u zapisima Franjevačke provincije Bosne Srebrene od 1864., a o toj je legendi izviješten i sam papa.

Desetci tisuća hodočasnika, iz svih krajeva BiH, Hrvatske i zapadnih zemalja, svake godine 24. lipnja dolaze se moliti sv. Ivi. Velik broj njih dolazi pješice iz vrlo udaljenih mjesta (Kotor Varoš, Busovača, Kiseljak i dr.). Budući da se nalazi na magistralnoj cesti Jajce - Banja

Luka, njezinu veličanstvenost uočava svaki prolaznik, te se mnogi zaustavljaju i zahvaljuju sv. Ivi na sretnom putovanju.

O svetištu sv. Ive piše 1884. godine povjesničar i kroničar fra Anto Knežević: "Crkva je na najvišem glasu i kao čudotvorna priznata, i proglašena je od celog pučanstva bosanskog brez razlike vjere. Osobito na Ivandan tude se kupe Turci, i Turkinje; Krstjani i Krstjanke u tolikom mnoštvu, kako nigdje u Bosni. Svet struže kamenje crkveno, i nosi ga za liek. Svaka daščica, svaki kamenčić poštuje se kao kakav sveti ostatak".

Hodočašće u Podmilačje stvaralo je tijekom povijesti obiteljska prijateljstva,

a hodočasnici koji su uglavnom pješice dolazili, upoznawali bi obitelji iz ovih krajeva i kod njih noćivali. A opet, kad bi hodočasnici iz Jajca išli na hodočašće u drugi kraj, imali su zagantirano prenoćište i objed nakon dugog pješačenja.

U svibnju 2003. graditeljska cjelina crkve sv. Ive u Podmilačju proglašena je nacionalnim spomenikom BiH. ■

CB The town of Jajce in central Bosnia is a historic town and once a seat of the Croatian royalty. In the recent war it and the settlement of Pougarije resisted enemy forces a full six month, completely surrounded, on a 130 km front line, and was finally liberated in 1995 during Operation Maestral.

Vodenice na Plivi

Pjevanjem slave Boga

“Drago mi je što dušobrižnici i voditelji zborova pomažu da se ostvari ono što su biskupi na Drugome vatikanskom saboru rekli kad su napisali da je glazbena baština Crkve blago od neprocjenjive vrijednosti”, stoji u pozdravnom pismu predsjednika Vijeća Hrvatske biskupske konferencije i Biskupske konferencije BiH za hrvatsku inozemnu pastvu dubrovačkog biskupa Želimira Puljića

Nastup zbora HKM-a Frankfurt

Jubilarna, deseta smotra crkvenih mješovitih zborova iz hrvatskih katoličkih misija i zajednica iz Njemačke održana je u nedjelju 18. studenoga u katedrali sv. Martina u Mainzu u organizaciji Hrvatskoga dušobrižničkog ureda iz Frankfurta i Hrvatske katoličke misije Mainz.

Prije smotre svečano je misno slavlje predslavio delegat za hrvatsku pastvu u Njemačkoj fra Josip Bebić u zajedništvu s katedralnim dekanom Heinzom Heckwolfom, delegatom za talijansku pastvu u Njemačkoj don Pijom Visentinom, dušobrižnikom u HKM-a München fra Lukom Livajom i voditeljem HKM-a

Mainz fra Antom Bilićem.

Sve je na početku pozdravio delegat o. Bebić, koji je sve potaknuo na sjećanje i molitvu za žrtve Vukovara. U nastavku je pročitao pozdravno pismo predsjednika Vijeća Hrvatske biskupske konferencije i Biskupske konferencije Bosne i Hercegovine za hrvatsku inozemnu pastvu dubrovačkog biskupa mons. dr. Želimira Puljića. U pismu se, među ostalim, kaže: “Deseta smotra crkvenih mješovitih zborova održava se ove godine u Mainzu. Drago mi je što dušobrižnici i voditelji zborova na taj način pomažu da se ostvari ono što su biskupi na Drugom vatikanskom saboru rekli kad su napisali da je glazbena baština Crkve blago od neprocjenjive vrijednosti, a da sveto pje-

vanje tvori sastavni dio svečane liturgije” (SC 112). Pjevanje pod misom izvrstan je način sudjelovanja Božjeg naroda. Pozdravnu riječ okupljenima je uputio i o. Bilić izrazivši radost zbog toga što se smotra održava upravo u Mainzu. Pro-povijedao je katedralni dekan Heckwolf koji je svima prenio pozdrave biskupa Mainza kardinala Karla Lehmana, te je istaknuo kako je pjevanje poseban način slavljenja Boga, a tko pjeva, Boga dvo-struko slavi.

Na misi su pjevali članovi svih zborova pod orguljskom pratnjom dr. Joze Majdančića.

Prije smotre prigodnu su riječ uputili katedralni dekan Heckwolf, generalni konzul Generalnog konzulata RH iz Frankfurta Petar Uzorinac, koji je bio nazočan zajedno s konzulom Markom Šimatom, te delegat o. Bebić, koji je ujedno i otvorio smotru. Podsjetio je da je prva smotra zborova održana 1988. za odrasle u Mannheimu, za mlade u Stuttgartu, a za djecu u Frankfurtu. “Ako postoji nešto što razveseljava ljudsko srce u pravome smislu, onda su to pjevanje i glazba, pogotovo onda kad s njima zajedno slavimo Boga.”

Nasatupili su zborovi iz HKM-a München, HKM-a Main-Taunus/Hochtaunus, HKM-a Wiesbaden, HKZ-a Pforzheim-Bruchsal (Mittelbaden), HKZ-a Stuttgart Bad Cannstatt, HKZ-a Sindelfingen, HKM-a Frankfurt, HKM-a Koblenz i HKM-a Mainz. Svaki je zbor izveo po dvije skladbe.

Na kraju je predstavnicima zborova spomenice i cvijeće predao delegat o. Bebić, nakon čega su svi članovi zborova zajedno otpjevali skladbu “Laudate omnes gentes”. Kroz program su vodili Kristina Glavinčić i Mladen Matušek.

Druženje je nastavljeno uz domjenak i pjesmu u prostorijama HKM-a Mainz. ■

CB The jubilee tenth review of mixed church choirs of the Croatian Catholic missions and communities of Germany was held Sunday, November 18th, at St. Martin's cathedral in Mainz, hosted by the Croatian pastoral office in Frankfurt and the Croatian Catholic Mission in Mainz.

Napisao i snimio: **Adolf Polegubić**

Knjige i baština Hrvatske u Švedskoj

Smotra je ovog puta održana u južnom dijelu Švedske, Helsingborgu, pod pokroviteljstvom Saveza hrvatskih društava u Švedskoj. Domaćini su bili Hrvatsko kulturno športsko društvo Croatia

knjige Sjeverne Krijesnice, djece i mladih u Švedskoj.

Zbirku pjesama Sjeverne Krijesnice djeca su napisala na hrvatskom jeziku. Autori knjige, školska djeca od prvog do devetog razreda osnovnih škola iz čitave Švedske, pročitala su svoja djela.

Projekt Sjeverne Krijesnice započeo je 2006. godine. Učitelji hrvatskog jezika u Švedskoj radili su sa svojom školskom djecom godinu dana i ostvarili svoj san izdavanjem dječje poezije.

- Cilj projekta je potaknuti djecu i mlade da što više pišu i koriste se hrvatskim u svakodnevici, rekla je autorica projekta Elizabeta Glasnović Raguž. Urednik je projekta Borislav Arapović. Hrvatski učitelji u Švedskoj nastavljaju s radom na sljedećem projektu, a to će biti knjiga proze mladih.

Na izložbi, u okviru smotre, predstavljene su knjige Gog i magog Hrvatski autora Borislava Arapovića, te pjesme Franje Brkića Krikovi koje su prevedene na švedski i snimljene na CD-u.

- Jako mi je drago da smo uspjeli snimiti CD na kojem se čitaju pjesme i na švedskom i na hrvatskom jeziku, kaže Jasna Brkić, vlasnica izdavačke kuće Mango förlag. Od ostalih autora bile su izložene i knjige Ante Raguža i Elizabete Glasnović Raguž. Njezine knjige Kroatien-fantasi

U nedjelju 27. listopada u Švedskoj je održana 27. Smotra hrvatske kulture. Smotra je ovoga puta održana u južnom dijelu Švedske, Helsingborgu, pod pokroviteljstvom Saveza hrvatskih društava u Švedskoj. Domaćini su bili Hrvatsko kulturno športsko društvo Croatia.

Nastupale su razne folklorne skupine iz Švedske, te gosti iz Hrvatske, Kulturno-umjetničko društvo Kupina. Na smotri je, među ostalim, održana promocija

Napisali i snimili: **J. Brkić, J. i V. Raguž, E. Glasnović-Raguž**

och fakta (Hrvatska-fantazija i činjenice) te Mandel (Badem), privukli su veliku pozornost brojnih gostiju.

Ljepotu Hrvatske nazočni Hrvati u Švedskoj mogli su vidjeti listajući monografije iz izdavačke kuće Laurana iz Zagreba, a u foajeu su se razgledavale lijepe narodne nošnje, licitarska srca, stare dječje igračke i dr. ■

CB The 27th Croatian Culture Review was held in Sweden on Sunday, October 27th. The review was held in southern Sweden this time round, in Helsingborg, under the patronage of the Federation of Croatian Associations in Sweden. The event was hosted by the Croatia Culture & Sports Association.

Velika obitelj koja svaki dan objeđuje zajedno

“Od svoje 15. godine živio sam u inozemstvu. Ovakav ambijent uz rijeku Cetinu ne možete naći nigdje u tuđini”,
ušćeno priča Božo Milardović

Božo Milardović i unuk Mate uz obnovljenu mlinicu na Cetini

se pomalo zabavljao etnopredmetima starima i više od 100 godina, prisjećao bi se i naše vodenice u Golinjevu. Nosio je ime moga pradjeda, a ja svoga djeda čije je ime naslijedio moj petogodišnji unuk Mate”, pripovijeda nam Božo Milardović, kojeg u stopu prati njegov unuk Mate upijajući svaku djedovu riječ.

No, kada su se Milarodvići 1968. godine doselili na Mostine, tad su imali samo jednu staru kuću, koju su poslije srušili i na njezinim čvrstim temeljima podigli novu, odnosno proširili je, dogradili, te je sad najveća na farmi. Mogli su kupiti zemljište i sagraditi kuću negdje u gradu, ali to nisu htjeli. “Od svoje 15. godine živio sam u Ljubljani, a poslije i u njemačkim gradovima dok sam 23 godine radio u SR Njemačkoj, pa mi je već dotad bio dobro poznat život u gradskim sredinama. Ovdje je uz rijeku posve lijepo, ovakav ambijent ne možete naći nigdje u Hrvatskoj, osim na Plitvičkim jezerima. Inače, sad na Mostini žive četiri moje manje obitelji koje ujedinjuju veliku obitelj Milardovića s 14 članova. Svakim danom svi objeđujemo za jednim stolom, ali svaka obitelj ima svoju kuću. Imamo zajedničku kuhinju, menzu, blagovaonicu, a kako je moja supruga Anđa u mirovini, kuha za sve nas. To nas čini jačima, sigurnijima, zadovoljnijima, radosnijima..., osobito u danima velebnih kršćanskih blagdana, poput Božića. O tome sam sanjao još u djetinjstvu, razmišljajući dok sam radio u inozemstvu. Dodatno sam sretan što mi se ostvario san, a životni mi je cilj bio imati djecu na okupu, u čemu sam, hvala Bodu, i uspio. I to mi je najveći kapital koji imam, a nema ni tog novca za koji bi se moglo kupiti sve ovo što sam sa svojom suprugom Anđom i bratom Stipom izgradio, podigao ovdje na Mostini uz Cetinu. Radujem se i rekonstrukciji i asfaltiranju makadamske ceste Obrovac Sinjski - Liv-

U potrazi za novim domom obitelj Milardović iz Golinjeva (Buško blato u BiH) još se prije 39 godina skrasila na predjelu Mostine uz Cetinu pokraj Sinja. “Mlinicu Nova mostina je izgradila obitelj Tripalo ljeta Gospodnjega 1832. Obnovljena je voljom i ljubavi obitelji Milardović u spomen i sjećanje na Matu Milardovića, 1996. godine”, urezano je na kamenoj spomen-ploči u unutarnjem dijelu restaurirane vodenice iz prve polovice 19. st.

Milardovići su taj slikoviti krajolik naselili napustivši rodno ognjište zbog izgradnje akumulacijskog Buškog jezera HE “Orlovac”. Njihova je ljubav prema staroj mlinici izražena i prepoznatljiva ne samo u tome što su svoj objekt učinili izvornom i bogatom etnobjerkom. U njemu čuvaju etnopredmete kojima su

se služili njihovi predci u rodnome kraju, kao i ljudi u okruženju gdje su se skrasili. Čovjek se u tom ambijentu osjeća kao da je u etnomuzeju ili pak na velebnoj izložbi u zagrebačkim Klovčevim dvorima “Dalmatinska zagora – nepoznata zemlja”.

UZORNO OBNOVLJENA STARA MLINICA

Kamena je mlinica lijepa, ugodna za oko i dušu, i gotovo svatko bi je želio posjetiti, razgledati te se upoznati s vrijednostima tog spomenika hrvatske kulture. “Staru mlinicu smo restaurirali ne samo radi nas nego u spomen moga oca Mate, koji je ovdje umro 1983. u 74. godini života. On je od prvog dana zavolio staru vodenicu otkako smo iz Golinjeva došli na Mostine. Vodenicu s teškim kamenim mlinovima imali smo i u Bosni uz Buško jezero. No, kad god bi otac ušao u ovu mlinicu, u kojoj je češće boravio i gdje

Napisao i snimio: **Nedjeljko Musulin**

no, preko planinskom prijevoja Vaganja na Kamešnici, što će i meni znatno skratiti i olakšati putovanje do mojih korijena u Golinjevu, u BiH”, ushićeno nam priča Božo Milardović, omiljeni djed sa sedam svojih unučica i unuka.

UZORNA PERADARSKA FARMA

Osim modernih, opremljenih katnica s uređenim čistim okolišem i cvjetnjacima, bez papirica i opušaka, u tom se krajoliku s naglašenim bojama i dahom ovogodišnje jeseni ističu pogoni tvrtke “Mostina”, peradarske farme koja je smještena na atraktivnu mjestu uz desnu obalu Cetine na ukupnoj površini od oko tri hektara zemljišta. Povezana je komunikacijama sa svijetom i tržištem, a Milardovići na svojoj farmi godinama (27) uzgajaju kvalitetne nesilice; proizvode kokošja jaja i stočnu hranu za domaće tržište, te je po količini i kvaliteti u samom vrhu svoje branše u Hrvatskoj. Trenutačno zapošljava 15 djelatnika i “Mostina” pripada skupini malih hrvatskih tvrtki, a njezini vlasnici s po pedeset posto udjela ukupnog kapitala jesu složna braća Božo i Stipe Milardović, inače poznati ugledni poduzetnici, koji su upravo krenuli na gradnju novog, petog, peradarnika u krugu postojećih, gdje je i pogon za proizvodnju stočne hrane. Riječ je zacijelo o velikoj razvijenoj farmi, utemeljenoj na suvremenoj tehnologiji proizvodnje, koju sve njezine programe prate i ugledni stručnjaci iz odgovarajućih instituta i fakulteta, kao i Ministarstvo za poljoprivredu, šumarstvo i gospodarstvo, te je pod nadzorom veterinarske službe. Iako su gospodarski objekti smješteni tik uz

rijeku, baš kao i novoizgrađene i suvremeno namještene kuće obitelji Milardović, sve se primjereno ekološki obrađuje i uređuje.

“Peradarstvom se intenzivno bavimo gotovo tri desetljeća. U početku smo imali samo konzumne nesilice. Sad proizvodimo i konzumne nesilice, konzumna kokošja jaja i stočnu ekohranu. Tako su našu tvrtku, s obzirom na sve njezine programe, uvrstili među bolje u peradarskoj djelatnosti u cijeloj Hrvatskoj. Inače, naš uhodani program proizvodnje je 12 500 konzumnih kokošjih jaja, a uz to na farmi uzgajamo i više od 200 tisuća konzumnih nesilica... Prati nas OTP banka te imamo nešto kredita, ali nemamo nikakvih poticaja za ovaj oblik proizvodnje. Doduše, nekih većih problema i nemamo, ali je stočna hrana znatno poskupjela uz to što je i PDV (pre)visok koji bi trebalo smanjiti s 22 najviše na 12 posto. Sva postrojenja i opremu kupujemo u Njemačkoj, u istoj tvrtki, baš kao prije 27 godina. Kokošja jaja prodajemo na tržištu u Sinju i okolici, na cijeloj makarskoj rivijeri odnosno na području od Metkovića do Šibenika, tek za kunu i deset lipa”, tvrdi Božo Milardović, suvlasnik i direktor tvrtke “Mostina”, koji je bio i ugledan poduzetnik u Njemačkoj, gdje je godinama radio u ugostiteljskoj i graditeljskoj djelatnosti, sa suprugom Andom.

RADITI, GRADITI, NJEGOVI BAŠTINU

Svu ušteđevinu koju je sa svojom ženom zaradio, krvavo stekao, radeći u inozemstvu, Božo je uložio u peradarsku

Božina supruga Anda priprema kamin u unutarnjem dijelu obnovljene vodenice Nova mostina

farmu “Mostina”, kuće, obnovu vodenice i u izgradnju prilaznog puta, dakako, zajedno s kapitalom obitelji svoga brata Stipe. Milardovići će, kažu, prije ulaska Hrvatske u Europsku uniju, na predjelu Mostine izgraditi još jedan pogon kako bi zaokružili cjelokupnu proizvodnju u suvremenom peradarstvu. No, Božo Milardović se, i kao najstariji domaćin, s pravom diči svime što je dosad učinio.

Milardovići podsjećaju kako su prije nepuna četiri desetljeća na Mostini imali samo jednu staru kuću i mlinicu s teškim kamenim mlinovima i nešto zemlje, što su kupili od sinjske obitelji Tripalo. Vele kako je to bio početak njihova življenja u cetinskom podneblju, u novoj sredini, gdje su ih, tvrde, starosjeditelji prihvatili kao svoje članove obitelji, poručujući kako će tu ostati cijelog života: raditi, graditi, njegovati hrvatsku baštinu i tradiciju, živjeti u slozi i dijeliti sudbinu žitelja u svojem okruženju. Dakako, i dalje redovito održavati i veze sa svojim korijenima u Golinjevu na sjevernoj obali Buškog jezera. ■

CB In search of a new home the Milardović family of Golinjevo (Buško blato in Bosnia & Herzegovina) settled 39 years ago in the Mostine region along the Cetina River near Sinj. Although their beginnings were humble the Milardovićs are today successful business people and the owners of a large poultry farm.

Božo Milardović na mjestu gdje će uskoro niknuti novi peradarnik

80 godina Hrvatskog sokola iz Antofagaste

U Čileu je 1. studenoga u Antofagasti svečano proslavljena važna obljetnica. Mnoštvo potomaka hrvatskih doseljenika i njihovih čileanskih prijatelja prisjetilo se osamdesete obljetnice djelovanja Sokola i 140 godina otkako Hrvati žive u toj pokrajini. Čestitke Društvu uputila je i ravnateljica Hrvatske matice iseljenika Katarina Fuček, a u njoj poručuje: "...U ime Hrvatske matice iseljenika šaljem vam najiskrenije čestitke prigodom osamdesete obljetnice djelovanja Hrvatskog sokola u Antofagasti, koji je Čileu podario niz velikana sporta i uglednih humanitarnih djelatnika na ponos i Čilea i Hrvatske. Prigoda je to da se zajednički prisjetimo, radi naše djece i naraštaja koji će doći, slavne prošlosti i rezultata jedne od najslavnijih hrvatskih iseljeničkih udruga u Čileu. Hrvati su prije točno 140 godina (1867.) naselili gostoljubivu sjevernu čileansku pokrajinu Antofagastu pa tako i njezin istoimeni glavni grad, gdje su našli svoj novi dom, kruh i slobodu.

Dalmatinci su prenijeli sokolaške ideje preko Atlantika u Čile. Hrvatski sokol, za koji zna svako dijete u Antofagasti, osnovali su Hrvati i njihovi potomci 1. prosinca 1927. U sportskoj dvorani Sokola koja je jedan od simbola Antofagaste, slavile su se pobjeda i priznanje Republike Hrvatske, vaše stare domovine. I vaša je zasluga u činjenici da je Čile među prvima priznao neovisnu Republiku Hrvatsku – na čemu vam posebno još jednom iskazujem zahvalnost."

Čestitka upućena predsjedniku Hrvatskog sokola Vicentu T. Musicu i tajniku Antoniju Zlataru i njegovim članstvu budi nadu da će 'hrvatski duh' opstati u Čileu i za nadolazeće naraštaje hrvatskih potomaka. (Vesna Kukavica)

Gradonačelnica Kotor Marija Čatović
uručuje nagradu dr. Ivanu Iliću

Nagrada Općine Kotor Hrvatskom građanskom društvu Crne Gore

Na svečanoj sjednici Skupštine Općine Kotor 21. studenog, u povodu Dana Općine, *Hrvatskom građanskom društvu Crne Gore* (HGDCG) dodijeljena je nagrada "21. novembar". Predsjedniku HGDCG dr. Ivanu Iliću nagradu je uručila gradonačelnica Kotor Marija Čatović. Žiri za dodjelu je odlučio da se nagrada dodijeli HGDCG jer je doprinio jačanju mostova suradnje naroda Crne Gore i Hrvatske.

"Od svog osnivanja 23. 06. 2001. godine ovo Društvo bazira svoj rad na širenju kulturne, povijesne, humanitarne i druge aktivnosti i suradnje među ljudima, bez obzira na nacionalnu ili vjersku pripadnost. Ljudi koji su na tome radili imali su viziju i znali kako približiti razdvojeno do mjere normalne komunikacije, a neposredno do pune srdačnosti i prijateljstva. HGDCG od svog početka bilo je organizator brojnih susreta čiji je cilj bio uspostavljanje mostova suradnje i afirmacija novih odnosa Crne Gore i Hrvatske", stoji u obrazloženju žirija za dodjelu nagrade.

HGDCG je odlučio da dio novčane nagrade namijeni Matiji Božinoviću iz Tivta, teško oboljelom dječaku koji se nalazi na liječenju u inozemstvu.

U okviru proslave Dana Općine, posredstvom HGDCG, a na poziv tajnika Tripa Schuberta, do Kotor je 22.11. stigao i poznati šibenski glazbeni projekt "Da te mogu pismom zvati". Vrhunac koncerta bila je, naravno, izvedba "Bokeljske noći" koju je zajedno sa Ivom Pattierom i ansamblom Bonaca u diskoteci Maximus u jezgu Starog grada izveo neformalni zbor više od 500 Kotorana. (Tamara Popović)

Šesti naraštaj povijesne iseljeničke udruge

U nedjelju 18. studenoga u Hrvatsko-američkom kulturnom centru u San Franciscu održana je proslava 150. obljetnice osnutka najstarijega društva hrvatskih iseljenika u svijetu - Slavonsko uzajamno i dobrotvorno društvo (Slavonic Mutual and Benevolent Society). Uz raznovrsni kulturno-umjetnički program, prigodne su govore održali predsjednik društva Sam Mosunich i potpredsjednik Adam Eterovich kongresnik SAD-a i predsjednik Odbora za vanjsku politiku Zastupničkog doma Tom Lantos, član poglavarstva Županije San Francisco Gerardo Sancoval, fra Ante Jurić iz Hrvatske katoličke župe u San Joseu i generalni konzul Ante Barbir.

U nastavku proslave ove značajne obljetnice, u nedjelju 18. studenoga, održana je misa u Hrvatskoj katoličkoj crkvi Kristova rođenja, koju je predvodio fra Ante Jurić, a nakon toga odana je počast svim umrlim članovima društva na Hrvatskom groblju. Istoga dana u Hrvatsko-američkom kulturnom centru održan je i Hrvatski festival, uz, sudjelovanje folklornih, tamburaških i pjevačkih skupina hrvatskih iseljenika iz San Francisca i okolice.

U prigodi ove značajne obljetnice ugledni kroničar i istraživač povijesti hrvatskog doseljavanja u SAD Adam Eterovich, inače i sam rođen u Americi, izdao je knjigu pod naslovom Hrvatsko-američki kulturni centar - Stopedeset godina u San Franciscu – 1857 - 2007. Uz podatke o samome društvu, njegovim utemeljiteljima i istaknutim pojedincima, knjiga je i svojevrsni prilog povijesti doseljavanja Hrvata u SAD i njihova života i rada u novoj domovini.

Bogata povijest toga društva počela je 17. studenoga 1857., kada je skupina hrvatskih iseljenika iz Dalmacije u San Franciscu utemeljila Slavonic-Illvric Mutual and Benevolent Society. Ime je nešto kasnije skraćeno u Slavonic Mutual and Benevolent Society. Godine 1979. završena je izgradnja vlastita doma koji godine 2005. mijenja ime u Hrvatsko-američki kulturni centar. Pod okriljem samoga društva godine 1900. otvorena je Hrvatska katolička crkva, koju su potom do temelja uništila tri potresa, no vrijedni članovi su je nakon svih triju potresa ponovno sagradili, i to na istome mjestu, Godine 1861. kupljeno je Hrvatsko groblje, a 1869. otvorena je Hrvatska knjižnica.

Društvo je jedina organizacija hrvatskih iseljenika u San Franciscu, a okuplja čak šest naraštaja. Centar je mjesto održavanja četiriju kulturnih manifestacija svake godine, od kojih je najznačajniji Hrvatski festival. (Ante Barbir)

U spomen: VALENTIN IVANKOVIĆ

(Sarajevo, 1925. –
San Pedro, SAD, 2007.)

Valentin Z. Ivanković preminuo je blago u Gospodinu 29. studenog 2007. u San Pedru, Kalifornija.

Valentin je rođen 1925. godine u Sarajevu od roditelja Andrije i Jake Ivanković, koji su podrijetlom iz sela Trebižat u Hercegovini. U Sarajevu je maturirao. Na koncu 2. svj. rata Valentin odlazi u izbjeglištvo u Italiju. U Hrvatskom zavodu sv. Jeronima u Rimu susreo je mons. Antu Golika, koji mu je povjerio tajništvo ureda za izbjeglice iz tzv. Istočne Europe.

Godine 1947. Valentin stiže u Los Angeles. Nije gubio vrijeme, nego se dao na posao i doškolovalje. Među ostalim, radio je 40 godina za veliku trgovačku kuću "Kress". Njegova sposobnost, marljivost i profesionalizam dovele su ga do mjesta predsjednika "Kressa" zapadnog SAD-a.

Premda u mirovini, Valentin je bio neumoran u društvenim djelatnostima. Bio je jedan od osnivača Hrvatsko-američkog kulturnog kluba u San Pedru i njegov predsjednik 10 godina. Pomagao je oko Hrvatskog radio rasporeda u Los Angelesu. Bio je i među osnivačima Hrvatskog kluba "Bosna". Vršio je razne dužnosti u odboru Hrvatske narodne udruge u Los Angelesu. Bio je predsjednik Hrvatskog katoličkog obiteljskog udruženja u župi Marije Zvijezde Mora u San Pedru. Zadnjih nekoliko godina Valentin je bio predsjednikom Vijeća etničkih zajednica za Nadbiskupiju Los Angeles.

Valentin je bio ponosan na svoju katoličku vjeru i hrvatsku nacionalnost, ali uvijek otvoren za sve druge koji su odani miru, dijalogu i čovjekoljublju. Pogreb pok. Valentina bio je istinsko svjedočenje o njegovu životu i radu. Mnoštvo prijatelja i poznanika okupili su se na blagdan sv. Nikole, 6. prosinca, u crkvi Marije Zvijezde Mora u San Pedru na pokojnikov posljednji oproštaj. Misno slavlje je predvodio mons. Oscar Solis, pomoćni biskup Nadbiskupije Los Angeles, a s njim je koncelebriralo 14 svećenika. Tu su se također našli predstavnici dvadesetak etničkih i vjerskih zajednica iz Los Angelesa i okolice. (Ante Čuvalo)

Umjetnost je kao molitva

“Slijedi moj dugi hod strpljenja, koncentracije, kontemplacije, gotovo hodočasnički put ali prema unutra, kako bi lijepo rekao kritičar Stanko Špoljarić u naslovu jednoga kataloga i u predgovoru jedne moje izložbe Put prema unutarnjem svjetlu”, kaže Blaženka Salavarda

Umjetnica tijekom izvođenja mozaika

Među brojnim imenima likovne umjetnosti koji su tijekom dugostoljetne kršćanske povijesti Bosne i Hercegovine stvarali sakralna djela neprolazne vrijednosti pojavljuje se i Blaženka Salavarda svojim likovnim djelima. Rođena je u Knešpolju (BiH) 1960., gimnaziju je završila u Širokom Brijegu, a Akademiju likovne umjetnosti diplomirala u Zagrebu u klasi prof. Đure Sedera. Povod ovom razgovoru upravo su postavljeni vitraji u crkvi svetog Ivana Krstitelja u Tasovčićima kraj Čapljine.

Već petnaestak godina radite na području Bosne i Hercegovine, po župnim crkvama, no rodna je Hercegovina tek ove godine vidjela Vaše radove na jednome mjestu – na retrospektivnoj izložbi?

—Ove sam godine odlučila napraviti mali sažetak svojega rada i to sam učinila dvjema izložbama, prvi put u Hercegovini, odakle potječem, kako bi domaća

publika mogla vidjeti moj rad i prosuditi o njemu. Budući da je organizacija takvih izložaba zahtjevna i materijalno i tehnički, moram istaknuti trud i entuzijazam organizatora. U Čapljini je to bila “Založba kralja Tomislava”, a u Mostaru Galerija “Martino” koja je organizirala izložbu u Domu “Hercega Stjepana Kosačae”.

Izbor je napravila i predgovor za katalog napisala ugledna kritičarka Biserka Rauter-Plančić iz Klovićevih dvora. Ona se potrudila čak doći i otvoriti obje izložbe.

Bosnom i Hercegovinom “posijani” su vaši umjetnički uradci. Kakvi su dojmovi i iskustva?

—Potječem iz iz Hercegovine, studirala sam u Zagrebu, a i Bosnu sam dosta dobro upoznala i ona me iznenađujuće dobro prihvatila, iako mi je u početku bila gotovo nepoznata zemlja - terra incognita. Tako je većina mojih mozaika završila ili u Bosni ili u Hercegovini. Veći je broj mojih mozaika pokretan, do dva četvorna metra, oni su često premješteni pa mnogima teško mogu ući u trag, a u dvjema crkvama načinila sam mozaik

izravno u zidu, od po nekoliko četvornih metara. To su mozaici u Drijenči kod Tuzle i u Barama kod Busovače. U tim dvjema crkvama također sam napravila i križne putove u mozaiku.

Znatan broj Vaših mozaika imaju Fra-njevački samostan Rama-Ščit te Biskupija mostarsko-duvanjska...

—Više mojih radova za samostan u Rami-Ščitu prikupio je ondašnji gvardijan, a sadašnji provincijal Bosne Srebrene Mijo Džolan, a na poticaj velikoga ljubitelja umjetnosti Bože Mišure. Zajedno s prof. Mirkom Jozićem, koji se također ozbiljnije pozabavio mojim radovima, on je 1997. organizirao izložbu tih mozaika u Sarajevu, na čijem je otvorenju nekoliko vrlo lijepih misli izrekao i preuzvišeni kardinal Vinko Puljić.

Značajan broj mojih mozaika posjeduje Mostarska biskupija, od kojih

Mozaik svete obitelji

S otvorenja sarajevske izložbe 1997.: Blaženka Salavarda, fra Mijo Džolan, Mirko Volarević, dr. Mirko Jozić, Krešimir Zubak, te kardinal Vinko Puljić

su neki raspoređeni po crkvama biskupije, a drugi se čuvaju u "Galeriji prijateljstva" pod nadzorom don Ante Luburića. Za nastanak je tih djela najzaslužniji don Vjeko Božo Jarak, poznati donator, dobrotvor i kolekcionar i prijatelj mnogih umjetnika.

Kako je ta Vaša priča, koja se razvila u trajnu suradnju, uopće počela?

—A kad me pitate kako sam se u svemu tome našla, onda moram spomenuti još jednoga važnog čovjeka i prijatelja, svoga profesora Đuru Sedera kod kojeg sam se imala prigode i prvi put susresti s tehnikom mozaika. Naime, kad je prof. Seder tražio pomoćnike za jedan veći rad, izravno sam ga molila da me angažira znajući da takvu prigodu ne smijem propustiti. I doista sve je teklo lako i prirodno kako sam i mislila da bi moglo biti vidjevši davno prve reprodukcije mozaika. Tako je i njegova početna skepsa brzo splasnula jer me upozoravao da je to vrlo mukotrpan i zahtjevna tehnika.

Prof. Seder je upozorio i don Vjeki na tu moju sklonost tako da sam uskoro dobila prigodu izvoditi mozaike po skicama drugih, poznatijih umjetnika Dulčića, Šohaja, Šulentića. Nakon nekoga vremena konačno sam dobila prigodu izvesti i dva mozaika po svojim skicama, koji se sada mogu vidjeti u crkvi u Dračevu na putu od Čapljine prema Metkoviću.

Dalje slijedi dugi hod strpljenja, koncentracije, kontemplacije, gotovo hodočasnički put, ali prema unutra, kako bi lijepo rekao kritičar Stanko Špoljarić u naslovu jednog kataloga i u predgovoru jedne moje izložbe "Put prema unutarnjem svjetlu".

Trenutačno radite u župi Tasovčići, mjestu između Mostara i Čapljine. Što znači novo djelo za Crkvu i vjernike?

—Imala sam sreću. Upravo kad sam osjetila zasićenje u radu s mozaicima i odlučila se malo odmoriti, pružila mi se mogućnost da počnem jednu sasvim drugu tehniku, koju sam također dugo željela, a to je vitraj. Tako sam upravo završila tri rozete na crkvi u Tasovčićima u suradnji s kolegom akademskim kiparom Ilijom Bulom koji je u ovoj prigodi bio majstor izvođač.

Nadam se da su se vitraji dobro uklopili u ambijent i da vjernicima pružaju duhovni poticaj i ugodan vizualni doživljaj. Prema prvim komentarima, to bi trebalo biti tako, a ostale ne-strpljivo čekam jer bih htjela da mi ovi vitraji ne budu i posljednji. Naime, vitraj ima jednu novu značajku koju mozaik nema, a to je transparentnost; svjetlost tu ima vrlo bitnu ulogu. A znamo da je ona odraz i simbol božanskog pa je ta tehnika vrlo pogodna za uprizorenje sakralnih sadržaja.

Uz to, svakako valja spomenuti vitraje koje smo također kolega i ja učinili u Ravnom, u crkvi koja je obnovljena iz pepela

nakon ratnih stradanja, te male vitraje u kapelici u Gnjištima kod Čapljine koji su bili i prvi u tom nizu. Svako novo djelo - time što nastoji dodirnuti ono neizrecivo - intrigira gledatelje vjernike i motivira ih na duhovno promišljanje.

Umjetnica ste po vokaciji. No, tko je na Vaš izbor životnog puta najviše utjecao, koliko je bila bitna duhovnost sredine iz koje dolazite - rodna Hercegovina i širokobriješka Franjevačka gimnazija?

—Mislim da je to ono što donosimo sa sobom. Okolina također ima važnu ulogu u oblikovanju čovjeka tako da može učiniti da on neki talent razvije ili potisne. Tako sam i ja dijete sredine u kojoj sam se rodila. Duhovnost, tako karakteristična, u to vrijeme posebice za Hercegovinu, iako uglavnom ilegalno prakticirana, bila je u svim porama naših života. Zato mi nije bio veliki problem shvatiti i prikazati sve te sakralne teme. Ona nam je bila i prijeko potrebna da bismo preživjeli često i teške životne okolnosti. Dávala je smisao u tom vremenu nametanja ateizma i besmisla.

No moje najveće dostignuće bila je i ostala priroda. Ona je za mene najveći dokaz da Bog postoji! Zvezdano nebo nad Hercegovinom upućivalo me na to da smo dio nečega mnogo većega, čudesnoga, čemu vrijedi težiti. Zato i nije dolazio u obzir neki osrednji put, nije se isplatilo ići lakšim putem.

Ovjekovječeni susret i s kardinalom Kuharićem

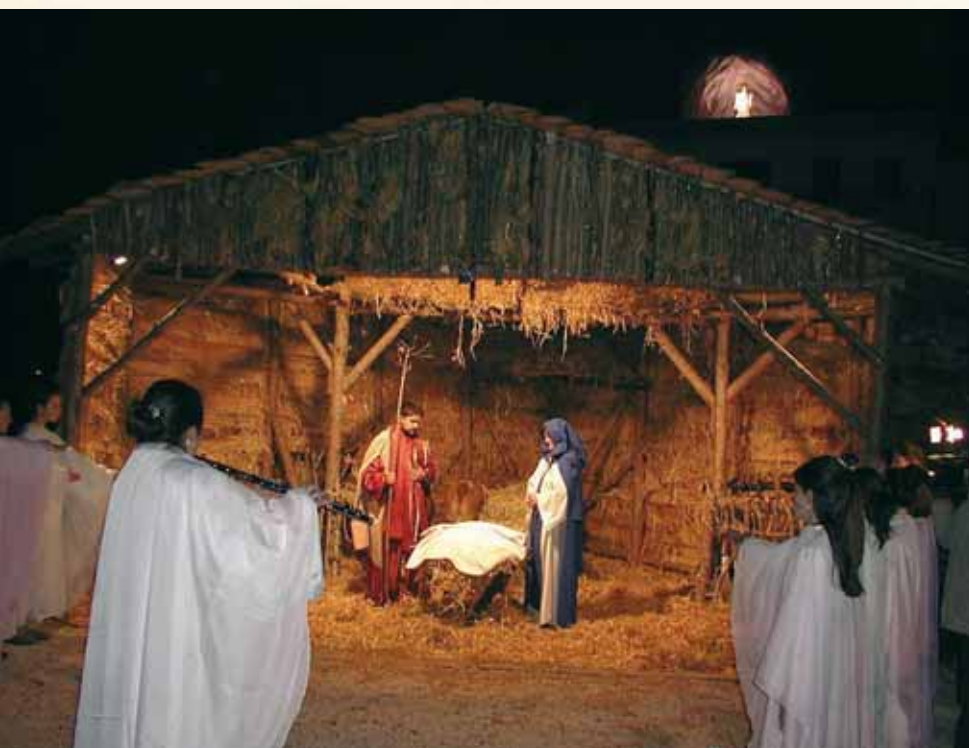
Jesu li Vašemu umjetničkom radu imanentna i Vaša osobna duhovna traganja? Što je za Vas umjetnost koju Vi realizirate?

—Odgovor se na to pitanje provlači tijekom cijelog razgovora jer to mi i jest glavna preokupacija. Umjetnička je praksa moj način kojim pokušavam doći do odgovora na ona vječna i općeljudska pitanja: tko sam, odakle dolazim, zašto sam ovdje, što mi je činiti, kamo idem. Pri tome nastojim naći neke radosti! ■

CB Blaženka Salavarda is numbered among the many prominent figures of the visual arts that created sacral works of timeless beauty during the many centuries of Christian history in Bosnia & Herzegovina. This interview comes on the heels of the recent installation of stained glass windows in Saint John the Baptist (Sveti Ivan Krstitelj) church in Tasovčići near Čapljina.

Žive jaslice u koritu Suvaje

Priredbu gotovo tri mjeseca pripremaju članovi HKUD-a "Proložac", mješoviti crkveni zbor župe sv. Mihovila i mještani. Glavni glumac u ulozi malog Isusa bit će polugodišnji dječak čije će se ime znati tek uoči samog Božića

Prološke žive jaslice 2002 (Mariju glumi Tina Maršić, Josipa - Tinin muž Ivan Maršić, a maloga Isusa - Vinko Maršić (4 mjeseca), njihov sinčić

Tijekom prosinca, mjeseca velebnih kršćanskih katoličkih blagdana, u Dalmatinskoj su zagori na Badnjak najviše zaposleni ukućani, djeca i stariji članovi obitelji. Ustaju rano uređuju kuće i okućnice, sijeku i pripremaju badnjak (ponegdje hrastovo drvo, a negdje česminovo ili maslinovu grančicu, ili pak panj). Pripravljaju se posna jela i kolači, kuće se izvana kite bršljanom, lovorom, maslinom, u koje se unosi i rasprostire božićna slama, pale se svijee. Uz to, postavljaju se jaslice i kite božićni borovi ili božićna drvca, čemu se najviše raduju djeca, osobito darovima. Svi ushićeno dočekuju predbožićnu nemrsku riblju večeru, najčešće od bakalara za zajedničkim stolom, ponoćku i slavlje rođenja Isusova na Božić.

Napisao i snimio: **Nedjeljko Musulin**

SVETA OBITELJ IZ PROLOŠCA

Takvo je raspoloženje, primjerice, u Prološcu kod Imotskog, gdje će se na Božić održati 8. božićna manifestacija "Živih jaslica", najveća ne samo u Hrvatskoj, pod pokroviteljstvom Ministarstva kulture, Županije splitsko-dalmatinske i prološkoga Općinskog poglavarstva. Priredbu, kakva je minule godine prikazana i na dubrovačkom Stradunu na festivalu "Miris, zlato i tamjan", gotovo tri mjeseca pripremaju članovi HKUD-a "Proložac", mješoviti crkveni zbor franjevačke župe sa svećenicima i časnim sestrama sv. Mihovila i mještani. Na uređenoj prirodnoj sceni na otvorenome na oko 1 500 metara četvornih uređenog prostora u presušenom koritu Suvaje podno starovjekovnoga kamenog mosta u izvođenju "Živih jaslica" sudjelovat će oko 150 izvođača, a glavni glumac u ulozi malog Isusa bit će tromjesečni ili polugodišnji

dječak iz mlade prološke obitelji, čija će se imena znati tek tjedan dana prije Božića. Tu je čast minule godine imala obitelj Petričević koja je i sad pod svježim dojmom lanijske uloge u "Živim jaslicama": "Svake godine bude nova mlada obitelj koja glumi malog Isusa, Mariju i Josipa. Lanijske godine izabrali su mene, moga muža Mariju i sina Dominika, što nam je donijelo radost i veselje. Time je moja obitelj bila iznimno počašćena", ukratko nam je rekla Emilija Petričević (36), majka troje djece, koja je u igrokazu glumila Mariju, suprug Josipa, a sin Isusa.

HODOČAŠĆE TISUĆA VJERNIKA

"I na ovogodišnji Božić u Proložac će hodočastiti tisuće vjernika iz svih krajeva Hrvatske i susjedne BiH, a svoj dolazak najavile su i skupine Hrvata iz drugih europskih zemalja. Bit će ih i iz Amerike, Australije, s Novog Zelenda sa svojim prijateljima. Mnogi će od njih i na ovogodišnjem uprizorenju "Živih jaslica", svatko na svoj način, spoznati ljepotu božićne poruke, zanimljivo igrokazno scensko djelo nastalo marljivim radom skupine mladih entuzijasta HKUD-a i klape "Proložac" i župnoga crkvenoga zbora "Sveti Mihovil" te njihovih prijatelja", kazao nam je predsjednik HKUD-a "Proložac" i koordinator svih akcija Milan Maršić Kubala. Ističe i ostala imena kreatora ovogodišnjih "Živih jaslica", kao što su Paško Rimac, Ivica Pirić Cuke, Ante Maršić Kuzma, Marijan Župić Vukas, načelnik Općine Proložac Mate Lasić, općinski pročelnik kulture Iko Dropulić.

Marljivi amateri dramske sekcije prološkog HKUD-a tvrde kako će tisuće nazočnih vjernika i na ovogodišnji Božić tijekom uprizorenja "Živih jaslica" u presušenom koritu rijeke Suvaje imati prigodu doživjeti Isusovo rođenje u posebnoj osvijetljenoj ambijentu s podignutim štalicama, pastirskim kolibama, domaćim životinjama – ovacima, magarcima (a i deva bi mogla biti kao

iznenađenje?)..., uz zapaljene vatre oko kojih će se grijati pastiri, hodočasnici i vjernici, koji su željni bliskog susreta s biblijskim likovima. Izvođači igrokaza uvjereni su kako će i riječi iz Svetog pisma nazočne uvesti u velebnu nezaboravnu priredbu ovogodišnjega katoličkog Božića, te da će svi moći vidjeti i Marijin dolazak na magarcu u Josipovoj pratnji improviziranim stazama, također vjerne likove. Poručuju kako će se svi diviti štalicama koje su poput biblijskih, baš kao i glasu Anđela Gospodnjeg ponad štalice, visoko na nekoj kući skrivenoj u mraku, te licu djeteta osvijetljena reflektorima, koje će navijestiti najradosniji trenutak – rođenje Isusa Krista. Uživat će i u pjesmama raspjevanih anđela, dok će tihi prološku božićnu noć tek katkad prekidati koraci i šapat pastira koji će sa svih strana dolaziti i prilaziti štalici; navirat će slika za slikom, žuborit će riječi molitve u osvijetljenom koritu Suvaje, odnosno prološkom biblijskom Betlehemu.

PROLOŽANI ŽIVE ZA SVOJE JASLICE

“Na Božić poslijepodne u Proložac valja doći i uživo vidjeti kako glumci amateri već osmu godinu pripremaju Žive jaslce, te kako oživljavaju rođenje Isusovo i slave Božić u radosnom ozračju prirodnog okruženja. U tome nas neće spriječiti ni eventualni udari bure, niske temperature i hladnoća, ni kiša, a snijeg bi i te kako svima dobrodošao jer bi uljepšao ionako slikovit, lijep ambijent. Ideju za naše

“Žive jaslce” dao je prije osam godina naš Proložanin Paško Rimac koji i sad sudjeluje u izvođenju prilično zahtjevnoga prikaza s više od 150 izvođača, od kojih je najmlađemu tek nekoliko mjeseci, a najstarijemu 76 godina. Predstavu smo odlično uvježbali, bolje nego lanijsku, koja je bila najuspješnija od svih prethodnih”, ističe Milan Maršić Kubala.

“Takve će Žive jaslce trajno živjeti u Prološcu. Daj nam, Bože, zdravlja i sloge pa nek ostane ovako”, riječi su Ante Bajića, dok Dubravko Tolić dodaje: “Proložani zacijelo žive za “Žive jaslce” jer je svima potreban takav način prikaza rođenja malog Isusa. Željko Frankić

Scenski prostor u presušenom koritu Suvaje

tvrdi kako su dramski amateri prološkog HKUD-a “Živim jaslicama” dosegнули najvišu razinu u svojem radu, potvrdivši se poput profesionalnih glumaca. “Takve su ih lanijske godine doživjeli, priznali i dubrovački gospari na Stradunu ispred crkve sv. Vlaha”, ističe Frankić. “Svim izvođačima igrokaza čestitam na uspjehu i što se žrtvuju kako bi nam Božić svima učinili bližim, radosnijim i ljepšim. Zahvaljujući upravo tim našim entuzijastima, u Prološcu se više njeguju i stare tradicije. “Žive jaslce” vječno će ostati u našem mistu”, priželjkuje Josip Župić.

Načelnik Općine Proložac Mate Lasić na kraju je priznao: “HKUD “Proložac” jedan je od značajnih segmenata u cjelokupnoj kulturi naše općine, čiji dramski entuzijasti prenose slavu našega mjesta. Prvi put su 13. prosinca 2006. gostovali u Dubrovniku, kada su ugodno iznenadili Dubrovčane i turiste. “Žive jaslce” bile su im i te kako zanimljive, a mnogi se dotad nisu mogli načuditi kako mala skupina dramskih amatera iz Prološca može napraviti tako velebno scensko djelo, te iz ovoga mjesta na Stradun dovuci tolike kulise, dognati ovce, janjce, magarca, kravu...”. Pročelnik kulture Općine Proložac Ivan Dropulić ocjenjuje kako “Žive jaslce” znače mnogo više za Proložac nego što se to čini na prvi pogled. ■

Prološke Žive jaslce 2006. (Emilija Petričević glumi Mariju, Josipa - Mario Petričević (Emilijin muž), a Isusa - Dominik, njihov sinčić (5 mjeseci)

CB A “Living Nativity Scene” is staged every Christmas in Proložac near Imotski. The event is prepared for almost three months by the members of the Croatian Culture & Arts Society Proložac, the mixed church choir of the parish of St. Michael (Sveti Mihovil) and the local people.

KOMEMORACIJA HRVATSKOM ZNANSTVENIKU IVI KOLINU

JAPAN - U Tokiju je održana komemoracija uglednom hrvatskom znanstveniku prof. emeritusu Ivi Kolinu koji je početkom godine preminuo u Zagrebu. Sjećanje je upriličeno u sklopu 13. međunarodne konferencije o Stirling motorima, području za koje je Kolin nagrađen s nekoliko svjetskih priznanja. O Kolinovim znanstvenim zaslugama govorili su prof. emeritus Naot-sugu Isshiki i prof. Noboru Kagawa, a njegovu knjigu "Energija i bruto nacionalni proizvod" predstavili su Vincenzo Naso i Sonja Koščak Kolin. Ivo Kolin objavio je nekoliko zapaženih knjiga u inozemstvu, autor je zbirke koja sadrži 52 modela toplinskih strojeva; ta zbirka u stalnom postavu zagrebačkog Tehničkog muzeja trenutno je izložena u Budimpešti. Komemoraciji je nazočio i hrvatski veleposlanik u Japanu Drago Štambuk.

ZA SURADNJU SA ZNANSTVENOM DIJASPOROM 5 MILIJUNA EURA

ZAGREB - S osiguranih pet milijuna eura, kroz iduće tri godine Hrvatska će sufinancirati suradnju znanstvenika iz zemlje i inozemstva, čiji zajednički znanstveni projekti od interesa za domaće gospodarstvo uspiju proći rigorozan postupak evaluacije. Jedan od razloga za ovakvu injekciju je podatak po kojemu se izvan Hrvatske nalazi tri milijuna Hrvata, od kojih je 24 posto visokoobrazovanih. Cilj je, tvrde u Ministarstvu znanosti, u Hrvatsku vratiti vrhunske znanstvenike. Ministar znanosti Dragan Primorac naglasio je da je to svojevrsna završnica četverogodišnjeg projekta povratka znanstvenika iz inozemstva i "kruna njegova mandata".

UDRUGA ZA HRVATSKU ZNANOST PROSLAVILA SVOJU OBLJETNICU

SAD - U nedjelju 18. studenoga u New Orleans (Louisiana) završila je četverodnevna konvencija Američke udruge za promicanje slavističkih znanosti (AAASS). Članovi Udruge za hrvatske znanosti (ACS), koja je dio krovne udruge AAASS-a, sudjelovali su sa nekoliko panela i na konvenciji. Udruga za hrvatske znanosti je imala svoj godišnji sastanak. Također je upriličena navečer već tradicionalna zajednička "Hrvatska večera" za članove ACS-a i prijatelje. Ove godine je to bilo posebice ugodno i veselo. U prvom redu ovo je bila 30. obljetnica osnutka ACS-a. Proslava obljetnice održana je u Drago's Seafood Restaurant, na taj način je ova hrvatska udruga proslavila svoj rođendan u hrvatskom restoranu.

JUBILARNA SMOTRA ZBOROVA HKM-A

NJEMAČKA - Deseta, jubilara smotra zborova djece i mladih iz hrvatskih katoličkih misija i zajednica u Njemačkoj održana je 11. studenoga u crkvi Sv. Hedwige u Ludwigshafenu /Rh. u organizaciji Hrvatskoga dušobrižničkog ureda iz Frankfurta i Hrvatske katoličke zajednice Ludwigshafen. Nastupilo je dvanaest zborova s po dvije skladbe: zborovi iz HKM Wiesbaden, HKZ Sindelfingen, HKM Darmstadt, HKM Frankfurt,

HKM Offenburg, HKM Augsburg, HKZ Esslingen, HKM Rüsselsheim, HKM Mainz, HKM München, HKM Köln i HKZ Ludwigshafen a. Rh. Na kraju smotre pijanistica iz Zagreba Zrinka Tomašić dala je stručnu ocjenu smotre. Delegat o. Bebić podijelio je spomenice i cvijeće predstavnicima zborova.

MARINA BOŽIĆ NASTAVLJA USPJEŠNU ŠPORTSKU KARIJERU

ŠVICARSKA - U Neuchâtelu je 25. studenoga održan posljednji ovogodišnji švicarski nacionalni turnir u karateu. U sve tri kvalifikacijske borbe kao i u polufinalu Marina Božić je ostvarila uvjerljive pobjede rezultatom od 5:0. Aktualna švicarska prvakinja slavila je i u finalu rezultatom 4:1. Nastupivši na 9 nacionalnih i 4 internacionalna turnira, pobijedila je i osvojila zlatne medalje čak na 8 turnira, uz 1 srebro i 9 bronzice te uz osvajanje naslova prvakinja Švicarske, Marina je premašila sva očekivanja i ciljeve postavljene na početku sezone. Bila je ovo najuspješnija sezona u četverogodišnjoj karijeri ove mlade sportašice.

KULINARSKA FEŠTA U ADELAIDEU

AUSTRALIJA - Nakon velikog uspjeha prethodna tri festivala Croatian Food and Wine Festivala u Adelaideu, hrvatska zajednica nastavlja s organizacijom ove omiljene kulinarske fešte koja je održana 18. studenoga u Hrvatskom sportskom centru u Gepps Cross. Jason Kilić, jedan od glavnih organizatora, rekao je: "Festivali hrane i vina vrlo su popularni u Adelaideu pa smo mislili o tome da i hrvatska zajednica zasluži jednu takvu priredbu. A znajući kako su dobri naša hrana i vino, odmah smo pomislili kako ćemo doživjeti uspjeh." Uz hranu održan je i kulturno-umjetnički program na kojem su nastupile lokalne folklorne skupine, 'Lenek' i 'Hrvatski pleter' te Hrvatska zora iz Melbournea. "Naš je cilj prikupljena sredstva iskoristiti za renovaciju Hrvatskog sportskog centra", poručio je Kilić.

Mala zajednica istaknutih građana i omiljenih susjeda

“Na susretima prije Božića na poseban način dolazi do izražaja raspjevano, veselo i vedro srce Hrvata. Snažnije organiziranosti nema, iako je bilo i još uvijek ima inicijativa, kako iz Veleposlanstva RH, tako i samih Hrvata”, kaže vlč. Grgić

Poljska je jedna od većih europskih država, od 2004. godine članica Europske unije s rastom bruto-društvenog proizvoda većim od sedam posto godišnje. Poljaci su pasionirani posjetitelji hrvatskoga mora i ljubitelji hrvatskih vina, no njihova zemlja nije toliko atraktivna hrvatskim turistima ili iseljenicima. Ipak, Hrvati su i te kako nazočni u životu ove tranzicijske zemlje kao istaknuti građani ili omiljeni susjedi, dobri privrednici i sposobni menadžeri. Kako žive, kakvi su im uspjesi, u kakvim specifičnim okolnostima posluju?

ZBIRKA IZ SNOVA I PLJAČKA STOLJEĆA

Kako je već rečeno, hrvatska dijaspora u Poljskoj je mala, no na istaknutim mjestima u javnom i, posebno, privrednom životu. Svakako najuspješniji Hrvat u Poljskoj jest Jozo Knežević. Osim toga što je prvi stranac koji je u Poljskoj, još od 1999. godine, dobio dozvolu za trgovanje električnom energijom, poznato je ime u krugovima ljubitelja starih automobila - oldtimera.

“Došao sam 1984. u Poljsku iz Švedske, kao predstavnik njihove tvrtke AFEA (danas ABB). Vidjela se odmah razlika između bogatstva Švedske i bi-jede tadašnje Poljske. Moram reći da se dobro poslovalo s Poljacima”, kaže Jozo Knežević.

Nakon 11 godina se osamostalio osnovavši vlastitu tvrtku koja je nastavila s poslovima koje je obavljao za Šveđane: kupnja i prodaja električne energije, trgovanje turbinama, kompresorima i sličnim proizvodima. Kneževićeva tvrtka WIMTEC posluje još i prodajući i kupujući poduzeća te investirajući na tržištu

Središte Jelenie Górze

dionica i nekretnina. Bez obzira na poslovne uspjehe, Knežević smatra da je poslovanje u današnjoj Poljskoj dobro, da je konjunktura zadovoljavajuća, kao i funkcioniranje gospodarstva.

Knežević je pomagao Hrvate u Hrvatskoj i Bosni za vrijeme ratnih stradanja, a potpomaže i desetak siromašnih obitelji. Tijekom ratnih razaranja dragovoljno je dao više od milijun njemačkih maraka. Kum je i crkve u Żepču, gdje je 1948. rođen.

Uspjeh WIMTECA i njegova vlasnika imao je i svoju tamnu stranu. Prije sedam godina, dok je bio na odmoru s obitelji, doživio je tešku provalu u obiteljsku vilu koja se nalazi u elitnoj varšavskoj Aleji Róż. “Novine su provalu nazvale krađom stoljeća. “Kradljivci su odnijeli moju numizmatičku zbirku, stilske posude, slike i druge umjetnine u vrijednosti od pet milijuna dolara!”

HRVATSKI SVEĆENIK BRINE SE O MLADIM POLJACIMA

Velečasni Ilija Grgić, svećenik i redovnik Družbe misionara Krvi Kristove, jedna je od najpozvanijih osoba koja bi objasnila poljske posebnosti i život Hrvata u Poljskoj. Rođen je 1976. godine u Dobratćima kod Jajca, od 1985. s obitelji odlazi u Staro Petrovo Selo kod Nove Gradiške. Tamo je i održao svoju mladu misu 21. rujna 2003. godine.

“U Poljskoj sam službeno zbog potreba Družbe. Dio studija završio sam kod isusovaca na Jordanovcu, dio u Ożarowu Mazowieckom blizu Warszawy. Od srpnja 2004. odgojitelj sam bogoslova u tom istom mjestu.”

Velečasni Grgić radi s mladima na duhovnim vježbama i raznim tribinama. U Ożarowu red ima svoju misijsku kuću kao središte duhovne pomoći vjernicima. Daju i smještaj beskućnicima, posebno mladim ovisnicima. Osim toga, zapada

Napisao: **Mario Berečić**

Jozo Knežević, najuspješniji Hrvat u Poljskoj

mu u dužnost pomaganje hodočasnica iz domovine. Dolazi pet ili šest grupa svake godine, s najmanje pedeset osoba. Kada od svojih dužnosti stiže u Hrvatsku? "Dva ili tri puta godišnje na tjedan dana. Odsjedam u samostanu, posjećujem svoje najbliže."

Kakvi su Poljaci, pitamo mladog svećenika. "Narod su nježan i osjetljiv, profinjen i blag. Oni osobno proživljavaju vjeru i ne stide se pokazati je. Koliko

vidim, moji vjernici strogo drže do zapovjedi crkve. Vrlo su gostoljubivi prema strancima. Posebno vole nas Hrvate."

Zanimalo nas je kako stojimo s međusobnim vezama Hrvata? "Pokušavamo organizirati susrete Hrvata, jednom prije Uskrsa, drugi put oko Dana državnosti Republike Hrvatske, a treći oko Božića. Skupi nas se oko trideset na misi u Warszawi, nakon toga se zajedno družimo u veleposlanstvu ili u njegovoj blizini. Na susretima prije Božića na poseban način dolazi do izražaja odnosno otvara se raspjevano, veselo i vedro srce Hrvata. Snažnije organiziranosti nema, iako je bilo i još uvijek ima inicijativa, kako iz Veleposlanstva Republike Hrvatske, tako i samih Hrvata."

HRVAT S POLJSKIM SRCEM

Iako u Warszawi i njezinoj okolini nailazimo na najveći broj naših sunarodnjaka, Bolesławec na jugozapadu Poljske ima najjače veze s Hrvatima i okolnim narodima. Naime, nakon Drugoga svjetskog rata dvadesetak tisuća Poljaka iz Bosne, gdje su se naselili za vrijeme vlasti Franje Josipa, na napušteno područje Bolesławca, do rata dio Njemačke.

Kao sugovornike iz Bolesławca pronašli smo obitelj Pranić iz Sarajeva. Otac

Tomislav i majka Katarzyna (Poljakinja rođena u Bolesławcu), sinovi Daniel i Darian te Tomislavova braća Robert i Vladislav naselili su se u Bolesławcu tijekom devedesetih. Katarzyna i Tomislav upoznali su se još kao djeca 1977. godine na moru. Nakon osam godina su se vjenčali i započeli život u Sarajevu.

"U Bolesławcu postoji hotel Prnjavor, mnoštvo je prezimena na -ić, na tržnici se može čuti bosanski naglasak. Rodbinske su veze i dalje jake, a to se posebno pokazalo za vrijeme rata i udomljavanja izbjeglica. S obzirom na to da sam Poljakinja, mogla sam bolje pomoći svojim prijateljima iz Sarajeva da se snađu u Poljskoj. Sada su uglavnom u Njemačkoj, nordijskim zemljama i u Sjevernoj Americi." Za nju povratak, a za njezinu obitelj novi početak imao je i težih strana: "Nije lako za strance napredovati u zemlji s tolikim problemima, kakva je bila Poljska devedesetih. U to je vrijeme bilo teško naći posao i za Poljake", kaže Katarzyna.

Tomislavu je 1995. godine transplantirano srce: "Liječnik mi je rekao da sam prvi Hrvat s poljskim srcem. Još sam, koliko znam, jedini". Tomislav je kao parasportaš branio poljske boje na brojnim natjecanjima. "Nakon operacije sudjelovao sam na paraolimpijadama. Zlato sam

Pizzerija Dalmacia Zlatka Abramovića dobro posluje u turističkom gradu Jelenia Gora

osvojio tri puta plivajući, a momčadski u odbojci. Na krakovskoj paraolimpijadi bio sam i kapetan svoje ekipe.”

Obitelj Pranić je primjer dobrog malog poduzetništva. Čuvaju vlastite korijene i običaje, djeca im nisu zaboravila hrvatski jezik. Za hobi peku vlastitu rakiju, suše šunku i love vlastite šarane iz obiteljskog ribnjaka. “Nas trojica braće smo zajedno. Snašli smo se kao i ostali naš narod u cijelom svijetu. Imamo obiteljsku tvrtku i nekako se snalazimo”, skromno je komentirao Robert.

“DALMACIJA” USRED SKIJAŠKOG SREDIŠTA

Nedaleko od Bolesławca nalazi se Jelenia Góra, turistički grad s više od stotinu tisuća stanovnika. Zimsko je skijaško središte i omiljena ljetna meta planinara. Zanimljiv sugovornik bio nam je Slavonac Zlatko Abramović, vlasnik pizzerije Dalmacija. Zašto baš Dalmacija? Taj je turistički dio Hrvatske svojevrsni simbol naše zemlje. Otvoriti ugostiteljski lokal vrlo je tipično za naše sunarodnjake u Poljskoj. Razumiju se u ugostiteljski posao, u njihovim je restoranima hrana ukusnija, a usluga bolja. To prepoznaju i gosti.

Zlatko je rođen 1967. i odrastao je u Podravlju, prekodravskom naselju Osijek. “Moj prvi dodir s Poljskom bio je trgovački. Vidio sam da Poljaci dolaze k nama i prodaju svoju robu kod nas pa sam zaključio da isto mogu i ja. Uzeo sam dva kamiončića i u Poljskoj kupovao odjeću, obuću, ribički pribor... Razvio sam veleprodaju po tržnicama i trgovinama. Na ribičkom priboru imao sam 900% zarade! Tako sam od 1989. godine u Poljskoj, najprije povremeno, potom stalno.”

Uspjeh ima i drugu stranu: “U Poljskoj je drukčiji mentalitet nego u nas. Neću reći da su takvi svi, no lako se dogodi da vas vaš poslovni partner pokrade. Nemam nikoga svog kao zaleđe, prvi su Hrvati četrdesetak kilometara od mene. No, mislim da sam uspio, unatoč nepovoljnim okolnostima.”

Na pitanje kako su poljski građani doživjeli ulazak u Europsku uniju, Zlatko smatra da je mentalitet ostao isti. Tko god ulazi u posao, želi što prije zaraditi. Duge godine stvaranja imena i kapitala žele se preskočiti. I dalje su Hrvati bolji radnici.

Obitelj Pranić iz Bolesławca

Zlatko je u Jelenioj Góri stekao ugled i reputaciju. Kao jedinog Hrvata u gradu katkad ga zovu kao prevoditelja. Za njegovu pizzeriju znaju gotovo svi u gradu s više od stotinu tisuća stanovnika i uvijek je puna. Za razliku od velikoga broja restorana u Jelenioj Góri, njegova “Dalmacija” ima poseban okus Mediterana. Šank je Zlatko radio sâm i u obliku je broda, na zidovima vise školjke, zvjezdaste i mornarski čvorovi. “Pazim na detalje, od izbora cvijeća do unutarnje dekoracije zidova. Gledam da ne budem strogi vlasnik, već svojim radnicima stojim na raspolaganju. Jedino možemo djelovati kao mala obitelj, po načelu svi za jednog, jedan za sve.”

Zlatko Abramović ugledni je građanin turističkog grada Jelenie Góre

SVJEŽA SJEĆANJA LEKTORA HRVATSKOG JEZIKA

Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa ima četiri lektorata na području Republike Poljske. Zagrepčanin Staša Skenžić, lektor hrvatskog jezika u Krakowu, Katovicama i Gdanjsku od 1999. do 2006. godine, sugovornik je koji ima dobar pregled na Poljake i poljski način života. Kao lektor, Staša Skenžić je razvijao veze s hrvatskim predstavnicima u Poljskoj.

Bivši lektor s višestrukim mandatom u Poljskoj ima vrlo dobar pregled na mentalitet poljskog čovjeka. Zaključuje da razlike postoje: “Poljaci su distanciraniji i hladniji od nas. Njihovu naklonost teško je dobiti, ali kada vas prihvate, vjernije prijatelje nemate. Više sam puta upoznao i poljsku gostoljubivost kojom se diče. Sukobi mentaliteta su neizbježni i, barem u početku, osjećao sam katkad da moram svoj mediteransko-austro-ugarski karakter potisnuti kako ne bih izazivao neugodne situacije.”

U svojem dijelu Europe Poljaci slove za vrlo pristojne ljude. S tim se slaže i Staša Skenžić te dodaje: “Drže do forme i jako su im važni oblici oslovljavanja, što me oduvijek žvciralo. Raditi na fakultetu i znati hijerarhiju bio je uvjet mirnog života”.

Hrvati u Poljskoj mali su i do sada nepoznati dio hrvatskog iseljenništva, ali zato njegov istaknuti i vrlo probitačni dio. ■

CB Even though the Croatian community in Poland is a small one, Croatians are nevertheless present in the life of this transition country, as prominent citizens or favoured neighbours, good business people and capable managers.

IZBORI ZA HRVATSKI SABOR U BIH

MOSTAR - U najboljem redu i uz veliko interesiranje izbori za zastupnike u Bosni i Hercegovini održani su 24. i 25. prošlog mjeseca. Ono što ih je karakteriziralo ovog puta je velik odaziv birača i uvjerljiva pobjeda HDZ-a. Naime, od ukupnog broja birača izišli na glasovanje, njih 81,92 posto dalo je glasove kandidatima Hrvatske demokratske zajednice. To je bilo dovoljno za pet mandata u Hrvatskom saboru. Drugo mjesto sa 10,07 posto osvojenih glasova osvojila je Nezavisna lista Jerke Ivančkovića Lijanovića. Mandate u ovoj XI. izbornoj jedinici osvojili su: dr. Dragan Primorac koji je bio nositelj HDZ-ove liste, Ivan Bagarić, Ivo Andrić Lužanski, Dragan Vukić i Rade Bošnjak. Dva HDZ-a u BiH imali su jedinstvenu listu, jedinstveni izborni stožer pa ovoga puta nije bilo rasipanja hrvatskih glasova.

BIH PARAFIRALA SPORAZUM O STABILIZACIJI I PRIDRUŽIVANJU SA EU

SARAJEVO - Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju između Bosne i Hercegovine i Europske unije parafriran je u Sarajevu u utorak 4. prosinca 2007. godine u nazočnosti brojnih političkih lidera i predstavnika diplomatskog zbora. U ime BiH Sporazum je parafrirao predsjedavajući Vijeća ministara BiH u ostavci Nikola Špirić, a u ime EU povjerenik za proširenje Olli Rehn. - Brzina pristupanja EU zavisit će od napretka koji BiH bude ostvarivala u ispunjavanju uvjeta za EU - rekao je tom prigodom Rehn. Dan ranije, Vijeće ministara BiH podržalo je Deklaraciju o preuzimanju obveza za provođenje reforme policije radi parafriranja i potpisivanja Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju sa EU.

*Čestit Božić i sretna
Nova 2008. godina!*

KROJAČKI OBRT MA-LA IZRADA NARODNIH NOŠNJI

1. odvojak ulica Purgarija 21

10431 Sveta Nedelja

tel: +385/1/3372-489

tel/fax: +385/1/3365-410

+385/98-1933235 (Tamara Krklec Čvangić)

+385/98-437-527 (Miroslav Čvangić)

e-mail: cvangic@net.hr

www.ma-la.hr

Hrvati u Njemačkoj pomažu u razminiravanju Hrvatske

“Večerašnjim koncertom utkat ćemo mali kamenčić u pomoć svomu hrvatskom narodu. U Hrvatskoj je preostalo još 240 tisuća neaktiviranih mina i koliko god pridonesemo njihovu uklanjanju, pridonijet ćemo dobrobiti i spašavanju ljudskih života”, među ostalim je kazao fra Marinko Vukman

Kada se govori o slanju humanitarne pomoći iz Njemačke u domovinu, gotovo uvijek se u istoj rečenici spominje i fra Marinko Vukman. Za vrijeme svoga mandata kao voditelj Hrvatske katoličke misije u Stuttgartu poznati franjevac prednjačio je u organiziranju koncerata, događaja i prikupljanja raznorazne pomoći Hrvatskoj. Ni danas fra Marinka nije napustila neumornost i želja da zajedno sa svojim župljanima u Sindelfingenu pomogne onima kojima je to najpotrebnije.

Veliki humanitarni koncert održan je tako sredinom studenoga u prekrasnoj Stadthalle Sindelfingen, u kojoj se okupilo više od dvije tisuće Hrvata i njihovih prijatelja iz Sindelfingena i čitave južne Njemačke. Pod motom “Razminirajmo Hrvatsku”, pod visokim pokroviteljstvom Vlade Republike Hrvatske i medijskim pokroviteljstvom “Slobodne Dalmacije”, grad Mercedesada doživio je još jedan hrvatski spektakl za pamćenje.

- Večerašnjim koncertom utkat ćemo mali kamenčić u pomoć svomu hrvatskom narodu. U Hrvatskoj je preostalo još 240 tisuća neaktiviranih mina u 12 od 21 županije i koliko god pridonesemo njihovu uklanjanju, pridonijet ćemo dobrobiti i spašavanju ljudskih života, među ostalim je, prisjećajući se i godišnjice pada Vukovara, kazao fra Marinko Vukman u svojoj pozdravnoj riječi.

Koncertu su prisustvovali ugledni gosti poput pomoćnice ministrice vanjskih poslova Republike Hrvatske Mirjane Bohanec-Vidović, generalne konzulice RH u Stuttgartu dr. Vere Tadić i dr.

Bogati program započeo je nastupom dalmatinske klappe

“Šoto voće” iz Hrvatske katoličke zajednice iz Stuttgarta, izvedbom “Splitskog plesa” folklorne grupe HKZ Sindelfingen, te izvođenjem najaktualnijih hitova s hrvatskih top-ljestvica lokalne glazbene grupe Slash. Nastupio je također hrvatski pjevač iz Mannheima dr. Goran Škerlep, a, kada je na pozornicu izašao sastav Gazde, na plesnom je podiju nastao pravi urnebes.

Uvertiru u nastup najveće zvijezde večeri, jednog i neponovljivog Zlatana Stipišića Gibonija dao je odličan mladi zbor iz HKZ-a Sindelfingen “Salve - Anđeli” koji je otpjevao veći broj pjesama uz splitskoga umjetnika. “Činim pravu stvar”, “Dvije duše”, “Zlatne godine”, “Oprosti” i “Dobri judi” gorgelo je s pozornice, a Gibonni je još jednom dokazao svu svoju neobičnost, specifičnost i genialnost.

- Koncert je bio ludilo. Nakon pet godina opet sam ovdje u regiji Stuttgarta i posebno mi je drago vidjeti naše ljude daleko od domovine ovako dobro raspoložene. Zahvaljujem dobrim ljudima koji potpomažu ovakve humanitarne akcije i koji šire ljubav među svijetom, “Slobodnoj” je izjavio je Gibo.

Za kraj, prema podacima Hrvatskog centra za razminiranje (HCR) u Lijepoj našoj minski sumnjiva površina iznosi 997 km². Prosječna cijena razminiranja četvornog metra površine iznosi oko 1,50 eura. Ako se uzme u obzir zaključak fra Marinka Vukmana kako će nakon koncerta više od 10 tisuća eura, od čega i čak 1 500 eura koje je organizatoru predala Koordinacija HDZ-a Baden-Württemberg, biti donirano za razminiranje Hrvatske, to znači da su Hrvati koji su prisustvovali koncertu u Sindelfingenu neposredno razminirali više od 6 tisuća kvadrata Lijepe naše! ■

CB A big humanitarian concert under the motto “Deming Croatia” was held in mid November in Sindelfingen, gathering over two thousand Croatians. The star of the concert evening was singer-songwriter Zlatan Stipišić Gibonni.

Gibonni je oduševio brojne Hrvate u Sindelfingenu

MEŠTROVIĆ JE U MENI HRANIO ŽELJU ZA UMJETNOŠĆU

Naravno da bih kao umjetnik želio više biti prisutan u Hrvatskoj. Valjda ne moram posebno naglašavati da me svaka prilika za prezentaciju moga rada u domovini posebno raduje, čini mi i čast i zadovoljstvo – kaže Dragutin Šantek

Otvorenje izložbe u prostorijama HMI-a

punjen njegovim glazbeničkim "rukopisom". E, kakva bi to sinestezija bila!

Je li Vas iz Međimurja u Austriju odvela intelektualna znatiželja, socijalni razlozi, avanturistički duh... što vas je iselilo iz Hrvatske?

—Da bih bio potpuno iskren, moram vam odgovoriti ovako: ni jedno, ni drugo, ni treće.

Ja sam, naime, maturirao kod zagrebačkih franjevaca na Kaptolu i oni su me nakon toga poslali na studij teologije u Njemačku. Ali sam se, unatoč tom studiju i stvarnom interesu za teologiju, ipak uvijek više bavio umjetnošću nego teologijom, očito je to oduvijek bila moja najdublja vokacija. I tako su me moji ondašnji poglavari bili prisiljeni staviti pred izbor, morao sam odlučiti teologija ili umjetnost. Odgovor znate. A kako u tadašnjoj Jugoslaviji franjevačka gimnazija nije bila priznata, upisao sam studij kiparstva na Akademiji za primijenjenu umjetnost u Beču.

Dragutin Šantek

Dragutin Šantek na više je načina osebujna persona, koliko umjetnička toliko i čisto pojava: već na prvi pogled ostavlja dojam čovjeka koji nije uprosječen, sasvim uklopljen u svijet oko sebe. I više od one mjere u kojoj to umjetnici obično nisu. Njegov umjetnički, kiparsko-slikarski rukopis kojega smo imali prilike iščitavati i odgonetavati nepunih mjesec dana u prostoru Hrvatske matice iseljenika apsolutno potvrđuje početni dojam. Šteta je što toj dimenziji nismo mogli priključiti i nedvojbeni glazbenički talent, koji je također specifičan i razgranat, jer bi onda ta "multimedijalnost" sigurno bila još dojmljivija.

Povjesničar umjetnosti i kritičar Darko Glavan u prigodnom tekstu koji prati izložbu kaže kako je upravo

sinestezija njegov osnovni kreativni princip. "Nesputani asocijativni i simbolički raspon glazbe trajno je ishodište i poticaj Šantekovog raznolikog likovnog govora, podjednako rječitog u figurativnim i apstraktnim slikarskim kompozicijama, kao i u skulptorskoj obradi gipsa, drva, kamena i bronce. Isto kao što pojedine glazbene dionice osciliraju između bržeg ili usporenog ritma, dramatičnog utihnuća i gromoglasnog fortissima, likovna produkcija Dragutina Šanteka u podjednakoj se mjeri osniva na silini slikarske gestualnosti, kao i na umijeću korištenja uglačanih i stiliziranih skulptorskih volumena i tradicionalnih ikonografskih tema iz kršćanske tradicije" – tako Glavan opisuje Šantekov nesvakidašnji umjetnički pluralizam.

Bilo bi lijepo i sasvim opravdano da ova izložba posluži kao poticaj ili poziv na još jedno druženje s Dragutinom Šantekom, i da taj novi susret bude upot-

Napisala: **Ksenija Erceg**

Koliko često posjećujete Hrvatsku, jeste li zadovoljni svojom umjetničkom prisutnošću u matičnoj domovini?

—Moja rodbina živi u Međimurju, i ja ih godišnje nekoliko puta posjetim. Naravno da bih kao umjetnik želio više biti prisutan u Hrvatskoj. Ali isto tako razumijem da moji kolege umjetnici koji stalno žive i rade u Hrvatskoj imaju prednost, to je i logično i pravedno.

Što se dosad u Hrvatskoj najznačajnije dogodilo u smislu vaše umjetničke prezentacije; je li to bila izložba u Klovićevim dvorima ili možda ova recen-tna u Hrvatskoj matici iseljenika?

—Ja sam do sada i imao samo te dvije prezentacije u Hrvatskoj. Sigurno je ova druga izložba u Hrvatskoj matici iseljenika značajnija, jer je tako obuhvatno koncipirana da sam uspio pokazati sve faze moga rada. Dobro, možda ne baš doslovno sve, ali u svakom slučaju odabir je respektabilan. Valjda ne moram posebno naglašavati da me svaka prilika za prezentaciju moga rada u domovini posebno raduje, čini mi i čast i zadovoljstvo.

Uspijevate li pratiti događanja na hrvatskoj umjetničkoj sceni, ima li kontakata, suradnje, prožimanja utjecaja...

—Nažalost, ne mogu vam potvrdno odgovoriti. Ali mislim da dobar dio "zasluga" za to pripada i meni samom,

ja jednostavno nisam senzibiliziran za hodanja unaokolo i kontaktiranja te vrste. Ne bih se mogao pohvaliti niti činjenicom da baš najmarljivije pratim i austrijsku umjetničku scenu, a to je ipak lakše izvedivo. Najdraže mi je mjesto za boravak moj atelje. Pohađanje vernisaža (a najviše mojih vlastitih) je za mene "težak posao".

S obzirom da se bavite i glazbom i kiparstvom i slikarstvom, da je u vašim djelima prisutna i filozofičnost i liričnost, ispada da i nema umjetničkog izričaja koji vam nije blizak...

—Na neki način, odgovor je sadržan u vašem pitanju, odnosno konstataciji. Umjetnost je umjetnost, u mom je doživljaju taj pojam nedjeljiv. Korišteni želja za ostvarivanjem jedne ideje su uvijek isti; samo su načini izražavanja različiti. Riječ, melodija, kamen, glina - sve su to "materijali" kojima se misao, odnosno ideja nastoji učiniti shvatljivom drugima. A kako sam u sretnoj mogućnosti da upotrebljavam sve te "materijale", logično je da to i činim.

Što vam znači kad vas kritika ocijeni kao Meštrovićeva baštinika?

—Meštrovićeva baština! A joj, to je pretjerana čast. Ali istina je da je on "kri-vač" za to što sam postao kipar. Njegova su djela u meni hranila želju za umjetnošću, bio mi je inspiracija, i u tom smislu ja bih zaista mogao biti njegov baštinik.

Je li stilsko i tematska raznolikost vašeg umjetničkog izričaja rezultat svjesnoga otpora podvođenju pod bilo kakvu zadanost i omeđenost ili jednostavno pustite ruku, glavu, srce, pa kud vas odvedu...

—Moja stilsko raznolikost proizlazi iz zaljubljenosti u formu. A je li ta forma vezana uz figuraciju, dakle neku vrstu tjelesnosti, ili stoji sama za sebe, kao apstrakcija, to mi je svejedno. Ja, dakle, formu pokušavam tako komponirati da zvuči, da odaje ton koji je sposoban u promatraču izazvati odjek. Sve drugo mi je manje važno.

Otkuda očaranost Norveškom, izloženi radovi tako snažno emaniraju neku posebnu energiju, kao da ne gledamo sliku nego smo baš tamo, na licu mjesta... Vrlo su sugestivni, ili kako biste vi rekli, izazivaju odjek u promatrača...

—Hvala, shvatit ću to kao kompliment. U Norveškoj sam nekoliko puta vodio ljetnu školu i bio sam uistinu zadivljen, i spontanošću ljudi i ljepotom prirode. Ali moram reći i to da sam u Norveškoj boravio uvijek u vrijeme "dugih dana", znači dana s puno svjetlosti. Možda bi "duga noć" relativizirala moju oduševljenost, pa bi i radovi izgledali drukčije, odnosno, kako vi kažete, manje bi emanirali.

Jeste li tek u polušali rekli da ste iz prošloga tisućljeća ili ste život toliko isprepleli s umjetnošću da vam stvarno vrijeme i nije važno?

—Kakva šala! Ta, ako ćemo gledati kronološki, većina nas je iz prošlog tisućljeća, jednostavno smo rođeni u to vrijeme. Dakle, i vi ste iz prošloga tisućljeća, kao i ja, samo vam je životni staž kraći od mogega. Ali, znate, ja ne pokušavam zauzavati vrijeme niti ga zadržati. Ja ga želim ispuniti. Ispuniti radom, koji i moju dušu i moje tijelo ispunjava topline, koji mi daruje uvijek nove "zaljubljenosti". Zaljubljenost u formu, u igru s njom. A igra ima neograničene mogućnosti. Svjestan sam da tu privilegiju posjeduje malo ljudi. ■

CB An interview with Dragutin Šantek, a versatile Croatian artist living and working in Austria. His works of sculpture and painting were available for viewing recently at an exhibition staged at the premises of the Croatian Heritage Foundation.

U TORONTU ODRŽAN SIMPOZIJ HRVATSKA JADRANSKA KULTURA

KANADA - Hrvatska akademija Amerike iz Toronta početkom studenoga je na torontskom St. Michael's Collegeu, University of Toronto priredila simpozij naslovljen The Croatian Adriatic Culture. Uvodno predavanje dao je Vlado Petranović, a moderatorica je bila Biserka Butković. Predavanje posvećeno dalmatinskim franjevcima i religijskoj kulturi imala je Anita Kovačević. O temi Jadran u hrvatskoj poeziji govorio je Ivo Šoljan, a o Umjetnosti koja ne poznaje razlike ni političke granice Srebrenka Bogović. O Slovaku na otoku Braču: točnije noveli Martina Kukčina "Kuća na padini brda" pripovijedao je Vladimir Bubrin. O hrvatskim obalama Jadrana: Slike moći, napretka i prestiža prisutnima je govorio Marijan Gubić. Materijal za pokazanu izložbu hrvatskih tiskanih knjiga osigurao je Croatian University Press iliti Hrvatska sveučilišna naklada i Hrvatska matica iseljenika.

LIKOVNA IZLOŽBA VLADE FRANJEVIĆA U ZÜRICHU

ŠVICARSKA - U Nello Gallery u Zürichu, pod pokroviteljstvom Hrvatskog generalnog konzulata, od 7. studenoga do sredine siječnja svoje likovne radove izlaže Vlado Franjević, hrvatski umjetnik iz Kneževine Lihtenštajn. Franjević je rođen 1963. u Martincu kraj Čazme, a u Kneževini živi od 1993. Izloženi radovi nose zajednički naziv "Oslíkana poezija". Zürški akademski kipar i publicist Al' Leu 7. studenoga je otvorio izložbu i u svojoj izdavačkoj kući upravo počinje na pripremi knjige o umjetnikovu likovnom stvaralaštvu. U međuvremenu, Franjević je prisutan na najrazličitijim internetskim stanicama.

AMERIČKI HRVAT OTKRIO NOVI TRETMAN PROTIV RAKA

SAD - Skupina znanstvenika pod vodstvom Hrvata dr. Domagoja Vučića iz američke kompanije Genentech otkrila je novi pristup u tretmanu raka. Novi tretman temelji se na spojevima dizajniranim tako da neutraliziraju tzv. inhibitore apoptoze (IAP), proteine koji tumorskim stanicama omogućavaju da izbjegnú smrt. Otkriće dr. Vučića i njegovih suradnika objavljeno je u najnovijem broju prestižnog znanstvenog časopisa Cell. Domagoj Vučić rođen je u Zagrebu gdje je 1992. godine diplomirao molekularnu biologiju na Prirodoslovno-matematičkom fakultetu. Doktorirao je na Sveučilištu Georgia u SAD-u, a od 1998. godine radi u kompaniji Genentech u San Franciscu.

HRVATI NA OTVARANJU BOŽIČNE SEZONE U CHICAGU

SAD - U subotu 17. studenoga na Michigan aveniji u Chicagu održan je Magnificent Mile Lights Festival na kojem su sudjelovali članovi KUD-a Kardinal Stepinac. Ova tradicionalna proslava održava se svake godine i značajno obilježava otvaranje Božićne sezone u Chicagu. Uz članove KUD-a Kardinal Stepinac nastupili su i članovi drugih nacionalnosti a "Prekrasnom festivalu božićnog osvjetljenja" nazočilo je, unatoč hladnom i kišovitom vremenu,

nekoliko tisuća stanovnika Chicaga. Nakon programa uslijedila je Disney parada i vatromet. Događaj su pratile sve televizije i ostali mediji u Chicagu. Uz Mickey Mouse i vatromet ipak su stanovnici Chicaga i okolice upoznali i mali dio hrvatske.

U BUENOS AIRESU PREDSTAVljena HRVATSKA TURISTIČKA PONUDA

ARGENTINA - Buenos Airesu je od 17. - 20. studenoga održana XII. Feria Internacional de Turismo (FIT) America Latina 2007 na kojem se uspješno predstavila i Hrvatska turistička zajednica. Prema mišljenju dnevnog lista La Nacion hrvatski štand bio je jedan od najposjećenijih, a s tom ocjenom se slažu i mnogobrojni posjetitelji koji su Hrvatsku okarakterizirali kao najveće otkriće Sajma. Ne treba zanemariti niti činjenicu da u Argentini živi veliki broj druge i treće generacije Hrvata u kojima se, nakon što obiđu hrvatski štand na FIT-u, rađa želja da posjete domovinu svojih očeva i djedova.

ESTADIO CROATA OKUPLJA HRVATE SANTIAGA

ČILE - Hrvati u Čileu redovito se u Santiagou okupljaju u domu Estadio Croata/Hrvatskom stadionu. Prigoda je to za druženje, pripremu i prodaju domaćih dalmatinskih jela. Tako se sakupljaju sredstva za ponovni posjet domovini o kojem su članovi santiaške folklorne grupe "Naša zemlja" ispričali lijepe i potresne priče. Uspomene na turneju koju je organizirala Hrvatska matica iseljenika, krajem lipnja i početkom srpnja ove godine, prepričavale su se među Hrvatima i 9. studenoga na jednom od susreta koji ondje zovu 'konoba' u Stadionu. Prisutnima je podijeljen listić s osnovnom podacima o hrvatskome gradu Vukovaru i stradanju njegovih žitelja tijekom rata, a ista poruka je poslana i svim našim sunarodnjacima, do čijih se adresa moglo doći, diljem Čilea.

Velika obljetnica brazilskih Hrvata

Godine 1957. sagrađeno je i otvoreno sjedište hrvatskoga društva Croatia Sacra Paulistana, nazvano Hrvatski dom Kardinal Stepinac koji je tijekom proteklih godina bio mjesto važnih događaja u životu hrvatske zajednice u São Paulu

Dubravka Sidonija Šuto - predsjednica Upravnoga/Deliberativnoga Odbora Croatiae Sacrae Paulistanae; počasni konzul Republike Hrvatske u Sao Paulu - g. Oswaldo Muller da Silva, veleposlanik Marelić, Šime Deur - predsjednik društva, državni zastupnik Savezne Države Sao Paulo - Aloisio Vieira; predsjednik Društva prijatelja Dalmacije - Francisco Šurijan

U nedjelju 11. studenoga članovi hrvatskoga iseljeničkoga društva "Croácia Sacra Paulistana" u São Paulu proslavili su 50. obljetnicu osnivanja društva i otvaranja Hrvatskoga doma "Kardinal Stepinac". Svečanosti su, uz članove društva, prisustvovali veleposlanik RH u Brazilu Rade Marelić sa suprugom, počasni konzul RH u São Paulu Oswaldo Muller, državni zastupnik Savezne Države São Paulo Aloisio Vieira, te potpredsjednik Općinskoga vijeća grada São Paula Adilson Amadeu.

Svečanost je nakon intoniranja brazilске i hrvatske himne pozdravnim govorom otvorio sadašnji predsjednik društva Šime Deur, a dvoranu je, ponavljajući ceremoniju otvaranja doma iz 1957. godine, blagoslovio svećenik Renato Leite, poglavar katoličkoga instituta Bom Pastor no Brasil.

Prisutnima su se govorom obratili i predsjednica Upravnoga odbora društva Dubravka Sidonija Šuto, zastupnik Aloisio Vieira te veleposlanik Rade Marelić. Veleposlanik Marelić naglasio je važnost iseljeničkih društava radi očuvanja i širenja hrvatske kulture i vrijednosti, kao i važnost uključivanja i sudjelovanja mladih u životu zajednice. Posebnu je zahvalu uputio osnivačima društva koji su unatoč teškim povijesnim okolnostima sačuvali svoje domoljublje i nikada nisu zaboravili svoje izvore niti su napustili svoje ideale.

Na svečanosti su članovima Croacie Sacre Paulistane predana priznanja u povodu jubileja te su otkrivene spomen-

ploče osnivačima i dobročiniteljima, kao i sadašnjoj upravi društva. Uz službeni dio svečanosti, otvorena je i izložba fotografija o životu i radu društva koja je sve prisutne podsjetila na značajne trenutke iz povijesti. Društvo Croatia Sacra Paulistana, kojemu je glavni cilj promicanje i širenje hrvatske tradicije, vrijednosti i kulture utemeljili su hrvatski iseljenici koji su 40-ih i 50-ih godina prošloga stoljeća došli u Brazil te se nastanili u São Paulu pridruživši se starijim naraštajima Hrvata koji su već živjeli tamo.

Godine 1957. kao kruna napora i žrtvovanja svojih članova, i s pomoću brazilskih prijatelja, sagrađeno je i otvoreno sjedište društva Croatia Sacra Paulistana, nazvano Hrvatski dom Kardinal Stepinac koji je tijekom proteklih godina bio mjestom važnih događaja u životu hrvatske zajednice u São Paulu. ■

CB The members of the Croácia Sacra Paulistana Croatian emigrant association celebrated the 50th anniversary of the establishment of the organisation and the opening of the Cardinal Stepinac Croatian House in São Paulo on Sunday, November 11th.

Napisala: **Dubravka Sidonija Šuto**

Želja da se svijetu približi hrvatska kuhinja

“Danas s ponosom mogu reći da je Croatian Food, Wine and Tourism Festival jedinstveni festival ovakve vrste u svijetu, i već se 14 godina održava u Australiji. Takve festivale nemaju ni velike iseljeničke zajednice kao što su primjerice Grci i Talijani”, kaže Dennis Valcich

Promičba hrvatske hrane

Molim Vas predstavite se našim čitateljima. Kada ste otišli u Australiju?

—Odmah nakon završetka ugostiteljske škole u Dubrovniku otputovao sam u Australiju da bih usavršio engleski jezik, koji sam ionako volio i dobro njime vladao. Plan je bio da ostanem šest mjeseci, kao što vidite oni su se pretvorili u 42 godine. Uvijek sam bio jednom nogom u Hrvatskoj, kao i mnogi drugi Hrvati u iseljeništvu. Tijelo nam je u svijetu, ali srce je uvijek u Hrvatskoj.

Potječem s jednoga malog (u turističkim prospektima piše najmanji naseljeni otočić na hrvatskom Jadranu) obiteljskog otočića Ošljaka ili Lazareta u Zadarskom kanalu. Zašto obiteljskog? Tamo, naime, ima samo jedno prezime, Valčić i unatrag gotovo 300 godina napravili smo neki

zakon da sve ide od oca na sina, što je jedinstveni slučaj u Hrvatskoj. Imamo obiteljsku u kojoj se zna svaka muška osoba od prvog dolaska Pietra Valcich do danas. Ima nas po cijelome svijetu, a najviše u New Yorku, oko 150, i u Argentini.

Veliki ste promotor hrvatske kuhinje. Kako je sve počelo?

—Dolaskom u Australiju odmah sam se uključio u svoju struku u jednom od najpoznatijih hotela u Sydneyu, a potom sam radio u nekoliko drugih hotela i poznatih restoracija. Budući da Hrvati nisu ulazili u poslove ugostiteljstva kao, recimo, Grci i Talijani, malo je tko u Australiji znao za ljepote hrvatske kuhinje, i to me počelo jako ljutiti.

Kad bih pitao stranca što zna o hrvatskoj kuhinji, odgovor je bio uvijek isti, ćevapčići, sarme, gulaš i ražnjići. Teško je

dokazati da ni jedno od tih jela nisu autentično hrvatsko. Budući da su knjižare bile pune kuharica iz gotovo svih zemalja svijeta, a onih iz hrvatske nigdje, odlučio sam napisati hrvatsku kuharicu na engleskom jeziku Šetnja kroz Hrvatsku ili Walk through Croatia.

Ideja je bila dobra, ali onda dolazi do velikih muka. Najprije mi nitko nije vjerovao u uspjeh, pa su prijatelji i sama obitelj mislili da bi bilo bolje da držim novac u banci i da neću prodati ni jednu knjigu. Kucao sam na ne znam koliko vrata i svagdje bio odbijen uz pitanje Croatian whats that?. No, bio sam uporan, zadužio sam se oko 70 tisuća dolara i odletio u Singapur i tamo tiskao 10 tisuća knjiga. Napravio sam promociju unutar hrvatske zajednice širom Australije, a prvu je knjigu lansirao mr. Neven Jurica. Ta se knjiga rasprodala u roku od šest mjeseci i nitko nije to mogao vjerovati. Narudžbe su počele dolaziti iz cijeloga svijeta. Vjerujem da sam s trima svojim kuharicama upoznao svijet s autentičnom, tradicionalnom i izvornom kuhinjom u Hrvatskoj i na to sam ponosan.

Ambasador hrvatske kuhinje Dennis Valcich

Napisala: Željka Lešić

Kako ste došli na ideju da organizirate festivale hrvatskih jela i gdje ste ih sve održali?

—Zbog uspjeha kuharica došao sam na veliku, skupu i tešku provedivu ideju. Naime, zašto ne svijetu fizički pokazati hrvatska jela i da ih ne okuse. Tako sam osnovao Croatian Food, Wine and Tourism Festival po cijeloj Australiji. Opet nije bilo lako jer unatrag petnaest godina, još u ratu, hoteli su bili malo sumnjičavi i neću nikada zaboraviti kad su me u jednome poznatom hotelu pitali je li nam potrebna naoružana straža. Rekao sam da to neće biti potrebno.

Festival je također izazvao senzaciju, u suradnji s hrvatskom turističkom zajednicom, s uvoznicima hrvatskih proizvoda, kao i s hrvatskom zajednicom diljem Australije. Započeli smo s turnejom, koja je trajala po tri mjeseca. Festivali su se održavali u najelitnijim hotelima Australije i Novog Zelanda, u trajanju od pet dana, jelo se i pilo samo hrvatsko. Supruga Mira i ja ponudili bismo oko 32 vrste jela i slatkiša. Festivale su otvarali najpoznatiji ljudi australskoga političkog života, premijeri, ministri, veleposlanici i konzuli, a gosti su bili australski poslovni ljudi. Ja sam jedini Hrvat koji je na jarbole hotela vijao hrvatsku zastavu od deset metara.

Naravno, festivale su pokrivali najveći australski listovi, radiji i TV. Danas s ponosom mogu reći da je ovo jedinstveni festival ovakve vrste u svijetu, i već se održava 14 godina. Takve festivale nemaju ni velike zajednice kao što su Grci i Talijani i ovo je veliki uspjeh.

Promoviranje hrvatske kuhinje provodite i putem medija i vrlo ste traženi zar ne?

—Prvih pet šest godina molio sam druge da nas prime i priznaju, danas oni traže mene. Zovu me i hoteli i TV postaje, novine i radio, i gotovo svakog tjedna dajem izjave o hrvatskoj kuhinji i vinima. Sada me traže čak i putničke agencije koje kupuju moje knjige i daruju ih potencijalnim posjetiteljima Hrvatskoj. U srijedu 16. siječnja na televizijskom kanalu SBS-a diljem Australije, a poslije i cijelom svijetu prikazat će se polusatna emisija hrvatske kuhinje i običaja u sklopu velike serije Food Safaries, što je moja zasluga, jer su ti ljudi moji prijatelji, a supruga i ja napravili smo nekoliko jela za tu seriju.

Dani Maršan i Dennis Valcich s lijepim folklorasicama

Danas ste vlasnik restorana, tko su Vam gosti?

—Smanjio sam svoja lutanja, i vodim restaurant Konoba u sklopu hrvatskog kluba Jadran Hajduk, s hrvatskim specijalitetima, najviše morskim, bakalar, brudet, peke, riba na gradele i ražanj.

Tijekom godina upoznao sam niz poznatih ljudi. Dio mog posla obuhvaća i catering, gdje idemo u urede i kuće poslovnih ljudi, kao što su Jim Bošnjak vlasnik hotela Lav, Roy Medich poznati poslovni čovjek, Ron i Tonz Perich najbogatiji Hrvati u Australiji, kao i drugi naši i australski poslovni ljudi, a kuhao sam i za tri australska predsjednika: Gougha Whitlame, Paula Ketinga i Johna Howarda. Ponosan sam što sam bio i dio Olimpijade u Sydneyu, gdje sam spremao hrvatsku hranu gotovo mjesec dana. Napravio sam seriju umaka Chef at Home i među njima i hrvatski umak.

Budući da smo u ozračju Božića, recite nam koja ćete tradicionalna jela spravljati za taj veliki blagdan?

—Smiješno je da mi u Australiji slavimo Badnjak i Božić u najvećoj vrućini, pa se to odražava i na jelovnik, ali držimo nekakvu tradiciju iz domovine. Kod nas na Badnjak najviše odgovara riba jer je ima u izobilju i dani su vrlo vrući: škampi, jastozi, kamenice, bakalar, brudet, riba na lešo i na žaru, uz kapljicu poznatoga australskog vina i voća svake vrste. Za Božić, ovisno o veličini obitelji, možda pripremimo malog odojka, punjena pureća prsa na istarski način, dalmatinsku pašticadu, patku na međimurski, tortu od kave i oraha i sl..

Kanite li možda otvoriti restoran i u domovini Hrvatskoj?

—Da bih otvorio restoran u Hrvatskoj ovih godina, nema smisla, a volio bih to napraviti. Kad god dođem

u Hrvatsku, stalno kritiziram naše ugostitelje zato što forsiraju strana jela, a ne hrvatska, što nije u redu, jer stranac nije došao u Hrvatsku da jede bečki odrezak ili pizzu.

Koja bi bila Vaša poruka našem iseljenom puku?

—Moja poruka Hrvatima u iseljeništvu glasi: nemojte se sramiti hrvatske riječi, imamo mnogo slučajeva u kojima Hrvati pokreću poslove i daju im strana imena i poslužuju stranu hranu jer misle da, ako je hrvatska, posao neće ići dobro. Dokazao je baš obratno. Danas hrvatsko ime nije više tabu i nemojte ga se stidjeti! Da ispočetka nisam nazvao svoju kuharicu hrvatskom, mogao sam prodati tri puta više knjiga, ali nisam htio. Ili hrvatska, ili ništa!

Koristim se ovom prigodom da zahvalim vama i Matici i svim Hrvatima u Australiji i iseljeništvu zaželim sretan Božić i sve najbolje u novoj godini. ■

CB We bring you an interview with Denis Valcich, the best-known Croatian chef in Australia, who has made it his mission to acquaint the world with the excellent cuisine of Croatia. He is the author of the well-known cookbook Walk through Croatia and is the organiser of the Croatian Food, Wine and Tourism Festival in Australia.

Hrvatski festival hrane u Esplanadi

Interkontinentalni let.

Okoliš očuvan.

Učimo od prirode.

Zagađenje okoliša povećavamo ako trošimo energiju ne razmišljajući o savršenom skladu odnosa u prirodi. Svedimo potrošnju energenata na razumnu mjeru, poduzmimo sve što možemo da vlastite potrebe ne zadovoljavamo na račun okoliša, jedinoga kojeg imamo.

PRVI ROMAN NJEMAČKO-HRVATSKE SPISATELJICE JAGODE MARINIĆ

NJEMAČKA - Bezimena žena naziv je prvog romana hrvatsko-njemačke autorice Jagode Marinić. Nakon što je postigla veliki uspjeh zbirkama kratkih priča, Jagoda Marinić izdala je roman koji govori o mladoj ženi koja dolazi u metropolu, Berlin, gdje usred burne svakodnevice vodi naoko miran život s ipak velikim brojem unutarnjih previranja i dvoumića. Ugledni tjednik Spiegel roman mlade spisateljice je svrstao u najznačajnija nova izdanja na Frankfurtskom sajmu knjiga. Jagoda Marinić je rođena u Wabblingenu kod Stuttgarta, a studirala je u Heidelbergu političke znanosti, germanistiku i anglistiku. Osim što je objavila dvije zbirke kratkih priča i svoj prvi roman, književnica podrijetlom iz Crivca u Dalmatinskoj zagori bavi se i dramaturgijom. Njemački kritičari Jagodu Marinić svrstavaju u najtalentiranije mlade autore na njemačkom govornom području, o čemu svjedoči i njena nominacija za ovogodišnju Bachmannovu nagradu.

HRVATICA NAJBOLJA MEDICINSKA SESTRA NA FLORIDI

SAD - Medicinska sestra Jadranka Karanušić, Splitska koja živi u SAD-u, dobitnica je prestižne nagrade Floridska bolnička heroina. Jadranku ili Adrienne, kako je zovu u medicinskom centru Broward u Ford Lauderdaleu, nominirale su kolege oduševljene požrtvovnošću koju je iskazala prema pacijentu, Hrvat, koji se teško bolestan zatekao u njezinoj bolnici. – Meni je na umu bilo samo pomoći tom čovjeku, njegovoj supruzi i djeci. Nazvala sam rođake i prijatelje i skupili smo 10 tisuća dolara, kaže Jadranka. U svom je domu nekoliko tjedana ugostila pacijentovu suprugu, a nakon što su ga pustili iz bolnice, i pacijenta. Kad je bilo vrijeme za povratak u Hrvatsku, Jadranka je uzela godišnji i otpratila obitelj. – Redovito se čujemo. Na sreću, pacijent je dobro. To mi je najveća sreća, kaže Jadranka.

HRVAT - VOĐA BOLIVIJSKE OPORBE

BOLIVIJA - Jedan od vođa opozicije u bogatome bolivijskome gradu Santa Cruz, Branko Marinković, vlasnik je tvornice jestivog ulja, direktor Banco Económico i predsjednik Federacije privatnih poduzetnika u Santa Cruzu, kao i velik dio elite na istoku Bolivije, potomak je hrvatskih imigranata. Roditelji su mu 50-ih izbjegli u Južnu Ameriku zbog komunističkog progona. Jedan je od najbogatijih ljudi u Boliviji - sam kaže da je težak oko tri milijuna dolara. Američki mediji pišu da posjeduje 27.000 hektara usred davnog teritorija naroda Guarayoa. Kolumbijske vlasti tvrde da je zemlja kupljena ilegalnom transakcijom, a Marinković pak tvrdi da Moralesova vlast samo traži izgovor kako bi provela poljoprivrednu reformu u stilu Zimbabvea i političkim protivnicima oduzela zemlju.

KANADSKI UMJETNICI HRVATSKOG PODRIJETLA IZLAŽU U ZAGREBU

ZAGREB - Izložba Anne Frlan, Mirane Žuger i Johna Mlacka, pod nazivom Tracing our heritage (Traganje za našom baštinom), otvorena je u četvrtak, 29. studenoga, u Galeriji Karas u Zagrebu. Hrvatski korijeni opća su poveznica troje kanadskih umjetnika čija inspirativna snaga tematski izvire iz prirode, odnosno, iz hrvatskoga ili kanadskoga krajolika. U svojim, stilski potpuno različitim radovima, Anna Frlan, John Mlack i Mirana Žuger, kroz karakteristične pojavnosti u prirodi, istražuju ili njezinu unutarnju strukturu ili njezine uvjetovane vanjske senzacije.

MATURALNA SVEČANOST U FOOTSCRAYU

AUSTRALIJA - Godišnja naturalna zabava učenika 12. razreda koji su kao naturalni predmet imali hrvatski održana je u Hrvatskom domu u Footscrayu 24. studenoga navečer u prepunoj dvorani u kojoj se okupilo 350 uzvanika; učenika, učitelja, gostiju i članova obitelji. Maturiralo 67 učenika koji su u 12. razredu učili hrvatski jezik, a u pet različitih škola diljem Melbournea i Geelonga. Voditeljice večeri bile su Martina Vodanović i Nina Kovačina, a program je započeo ulaskom 'generacije 2007.' koji su u dvoranu ušli u pratnji svojih učiteljica, Sandre Mlikote (Altona), Marijane Pokrivac (Chandler), Tonke Devčić Sarić (Geelong), Ljiljane Cvetković (Keilor Downs) i Vesne Zvonar (University High).

ANDRES MORALES MILOHNIC POSTAO AKADEMIK

ČILE - Najmlađi čileanski akademik hrvatskoga podrijetla postao je 4. prosinca pisac Andres Morales Milohnic. Nagrada je to za njegov iznimni znanstveni i pedagoški rad na Sveučilištu, prevodilaštvo i pjesničko umijeće. Morales Milohnic sin je Višnje Milohnic Roje, također spisateljice i unuk pjesnikinje Ljubice Roje, udate Milohnić, iz Splita. Čitateljima u Hrvatskoj poznata su Moralesova djela: "Por insular extranas" (1982.), "Soloquio del Fuego" (1984.), "Lazaro siempre llora" (1985.), "No el azar - Hors du hasard" (1987. dvojezično izdanje), "Ejecicio de decir" (1988.), "Verbo" (1991.), "Vicio de belleza" (1992.), "Vision del oraculo" (1993.), "El arte de la guerra" (1995.), "Romper los ojos" (1995.), "Escenas del derrumbe de Occidente" (1998.), "Requiem" (2001.), "Antologia Personal" (2001.), "Memoria Muerta" (2003.) i "Demonio de la nada" (2005.).

Tri kušnje hrvatskog naroda u Bosni i Hercegovini

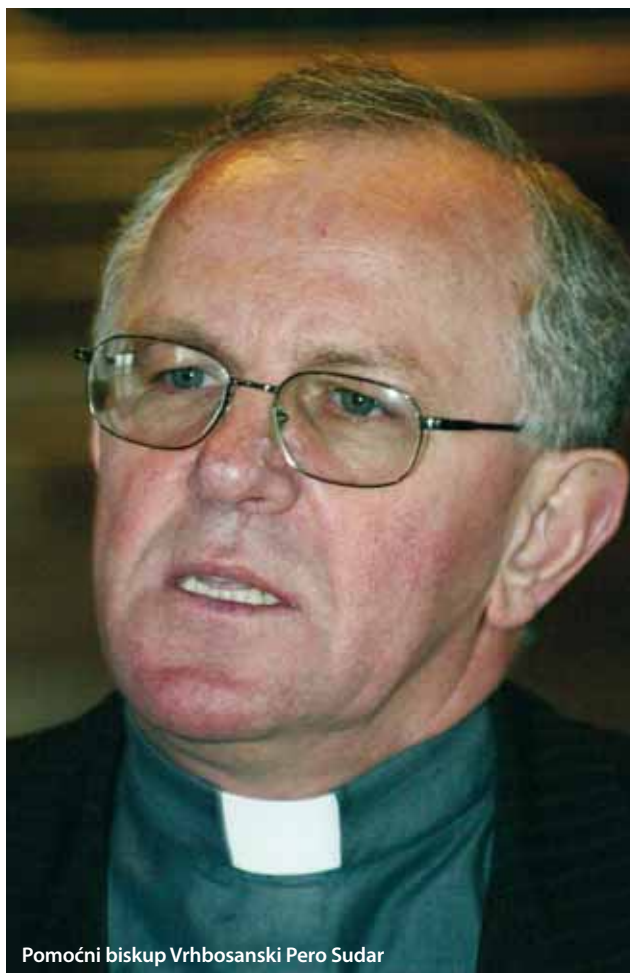
U sklopu "Tjedna Hrvata iz Bosne i Hercegovine" u Zagrebu održano je predstavljanje Katoličkih škola za Europu iz Bosne i Hercegovine. Mons. dr. Pero Sudar, pomoćni biskup vrhbosanski, promicatelj je "škola za Europu", pa smo ga zato zamolili za razgovor

Poštovani oče biskupe, molimo Vas da nam kažete kada se rodila ideja da se u Bosni i Hercegovini otvore škole za Europu?

—Ideja za otvaranje Katoličkih škola za Europu u Bosni i Hercegovini rodila se tijekom posljednjega rata u opkoljenom Sarajevu. Počeli smo prije trinaest godina i tako smo, uz pomoć Božju i dobrih ljudi, želju Katoličke crkve da na području odgoja i obrazovanja ponudi kvalitetu više pretvorili u djelo.

Za koga su otvorene škole?

—Škole su otvorene ponajprije zbog potrebe hrvatske katoličke djece i mladih, ali su, ako i koliko ima mjesta, otvorene i svima koji se ne boje reda i rada. Svojom katoličkom prožetošću i otvorenosti, ali i sastavom učenika, a iznad svega nakanom osnivača, te su škole postale svojevrsan znak protivljenja bezbožnim ideologijama koje su razlike među građanima i narodima Bosne i Hercegovine pretvarale u izvor i razlog suprotstavljenosti i isključivosti tijekom rata, ali i sljepoći poratnih nastojanja da se zaniježu sve postojeće razlike. Svoje čvrsto uvjerenje da je život u različitosti moguć i da on ostavlja dovoljno životnoga prostora za hrvatski narod i Katoličku crkvu u Bosni i Hercegovini, osnivač tih škola potkrijepio je ulogom većim od 65 milijuna maraka. Ovim je iznosom u Nadbiskupiji vrhbosanskoj sagrađena 16 493 četvorna metra i iz temelja obnovljeno 22 300 četvornih

Pomoćni biskup Vrhbosanski Pero Sudar

metara školskoga prostora te opremljeno namještajem i učilima. I to u teškim vremenima rata i poraća! Nakanu i ulog osnivača prepoznali su oni zbog kojih su te škole i otvorene. Tako je od početnoga broja od 140 učenika u trinaest godina broj učenika narastao na 4 297 u sedam školskih centara.

Gdje su sve otvoreni školski centri za Europu?

—Katolički školski centri otvoreni su u Vrhbosanskoj nadbiskupiji u Sarajevu i

Tuzli u suradnji s Provincijom Sestara Kćeri Božje Ljubavi, u Zenici u suradnji s Provincijom Sestara Klanjateljica Krvi Kristove, u Žepču uz angažman Hrvatske salezijanske provincije, i u Travniku, te u Banjolučkoj biskupiji u Banjoj Luci i Bihaću.

U čemu je posebnost tih škola i koji je njihov cilj?

—Škole su se od samog početka odlučile za stvaranje vlastitog sustava zbog neprikladnosti i neprihvatljivosti postojećih programa i udžbenika u Bosni i Hercegovini. Iako su škole registrirane kao javne ustanove pa su time pred zakonom izjednačene s javnim školama, one vlastitošću svoga programa nude, nadamo se, učenicima više mogućnosti da prepoznaju svoje sposobnosti i osposobe se za izazove vremena u kojem i prostora na koje mu žive. S tom su nakanom, od samoga početka, u planovima i programima naglašena tri jaka područja izobrazbe. Makar simboličnom zastupljenošću klasičnih jezika nastoji se mla-

dim generacijama olakšati razumijevanje korijena izvorne europske civilizacije. Uvođenjem engleskoga jezika od prvoga razreda osnovne škole te drugoga stranoga jezika od petoga razreda učenici tih škola osposobljavaju se za komunikaciju sa svijetom u kojem žive. Predmetom informatike već u osnovnoj školi učenicima se pomaže služenje pomagala tehničkoga doba. Sva se nastava izvodi na hrvatskome jeziku i po mogućnosti prema udžbenicima na hrvatskome jeziku. A kao znak otvorenosti prema razli-

čitostima i poštovanja identiteta svakoga učenika zajamčeno je pravo učenicima bošnjačke i srpske nacionalnosti da se u govoru i pisanju služe svojim jezicima. Još kada bismo imali identične udžbenike na svim trima jezicima, bio bi to ključ za organiziranje školstva u Bosni i Hercegovini, koje bi priznavalo različitosti i promicalo zajedništvo.

Čemu teže ove škole?

—Ove škole teže promicanju onih vrednota o sebi i o drugima koje će naše učenike odvesti do spoznaje i prihvaćanja istine da ima Netko tko ravna njima, njihovim životima, ali i svime što postoji. Rat je minirao čovjeka tako da je došlo do poremećaja vrijednosti. Više od svega, našem je društvu nužno vratiti svijest da je čovjek slika Božja. U tim se školama odgaja za evanđelje, za kulturu života koji u našoj domovini nije moguć bez suživota. U svojim školama želimo učenicima posredovati onu bolju, plemenitiju stranu u svakome čovjeku. To je ono nešto više što želimo ponuditi svima. Spomenute škole nisu elitne, to jest nisu samo za najtalentiranije učenike. Ali jesu elitne po tome što od svakoga učenika zahtijevaju sve ono što on može. U tome smislu one su otvorene za sve one koji se ne boje rada i reda.

Jeste li zadovoljni postignutim rezultatima?

—Zadovoljni smo. Iako svojom kvalitetom još nisu dostigle razinu kojoj teže, Katoličke škole za Europu u Bosni i Hercegovini već su stvarnost i vrijednost koju "nitko ne može ni zaniijekati ni ignorirati". Naime, one nisu samo doprinos raznolikosti školskoga sustava ove zemlje nego i dokaz da je odgoj i obrazovanje u višenacionalnim i višejezičnim sredinama moguće postaviti tako da ne potiru, nego promiču i usklađuju razlike.

Spominjali ste i ključ suživota, uspeha?

—Mi smo ovim školama htjeli da djeca, iako su različita, mogu i trebaju ići zajedno u školu i da te razlike među njima ne budu problem, nego dobitak. Našli smo ključ suživota tako da se ni srpsko ni bošnjačko dijete ne osjeća strancem u školi i društvu i da svi budu ponosni na svoj identitet, na to što jesu. Dokazali smo to. To je moguće i to je jedino moguće.

Učenice Katoličkih škola za Europu u BiH prilikom predavljanja u HMI na Tjednu Hrvata iz BiH

Mi želimo djelovati nenametljivo. Ne želimo previše publiciteta jer smo svjesni da sve što raste, raste tiho jer samo tako može donijeti plod. Ako bi raslo brzo, brzo bi se i osušilo. Mi nismo stari, tek nam je trinaest godina. To je najosjetljivije vrijeme za čovjeka kao i za jedan program i jednu organizaciju.

Jesmo li sami na putu? Što nam je činiti?

—Ostaje nam nada i želja da su, uz Božju pomoć, jamstvo budućnosti i kvalitete tih škola onih pedesetak studenata, naših bivših učenika, što ih godišnje stipendira Fond Škola za Europu. Iskreno zahvaljujem svima koji su svojim razumijevanjem i potporom pomogli i pomažu da ovo, vjerujem, Bogu ugodno, a čovjeku korisno djelo zaživi i živi.

Govorili ste u pozdravu na predavljanju Škola o trima kušnjama kroz koje su prošli svi ljudi, a napose Hrvati u Bosni i Hercegovini. Hoćete li nam to malo pojasniti?

—Rekao sam da smo mi u Bosni i Hercegovini prošli kroz "kušnju krvi" u ratu, kroz "kušnju kruha", kad se gladovalo, a, nažalost, neki i danas gladuju, a već predugo prolazimo kroz "kušnju nade", koja je najteža jer najduže traje. To, čini mi se, na izrazit način vrijedi za Hrvate u Bosni i Hercegovini jer se nikad nismo osjećali tako sami, ostavljeni i tako

bespomoćni kao danas. Mi Hrvati u Bosni i Hercegovini nismo doseljenici i nismo ničija dijaspora, ali su nam potrebni znakovi blizine, solidarnosti i ljubavi, koji će nam pomoći odagnati osjećaj prepuštenosti bezdušnoj borbi i igri jačih. Ovaj Tjedan, u Matici, ponuđeni nam je znak da nismo ostavljeni sami. Iako Zagrepčani nisu pokazali Bog zna kakav interes, u ovom nastojanju Matice želimo čitati poruku i poticaj da nam je ostati u Bosni i Hercegovini jer smo tamo pozvani braniti duhovne i civilizacijske vrijednosti otvorenosti prema drugima i suradnje sa svima. A iznad svega pozvani smo ne povući se s dijela domovine koju su generacije prije nas skupo platile. To nije životni interes samo Hrvata koji danas žive u Bosni i Hercegovini nego i hrvatskoga naroda kao cjeline, a napose onih koji imaju sreću danas živjeti u Republici Hrvatskoj. Ako bismo se, zaradi svoje još sretnije budućnosti u Europskoj uniji odrekli, naših Hrvata i zajedničkih interesa u Bosni i Hercegovini, takva bi sreća bila kratkoga i varljivoga daha! A to bi bio moralni posrtaj i dugoročan gubitak za sve. Ostaje nada da to neće biti i molitva da ne bude tako! ■

CB A presentation of the Catholic Schools of Bosnia & Herzegovina for Europe was held in Zagreb in the frame of the Week of the Croatians of Bosnia & Herzegovina. Monsignor Pero Sudar, Assistant Bishop of Vrhbosna is the promoter of the "Schools for Europe", and gave this interview for our magazine.

Bez svjesne gradnje identiteta nema opstanka

Dan Hrvata, koji je održan po osmi puta, okupio je zastupnike manjinskih samouprava i njihove predsjednike, aktiviste Saveza Hrvata u Mađarskoj te Hrvate koji su organizirano, iz svih mađarskih regija, doputovali u Budimpeštu

Folkloristički ansambl iz Budimpešte

Najvažnija godišnja manifestacija Hrvata u Mađarskoj "Dan Hrvata" održan je 10. studenog u Budimpešti u crkvi Svetog Emerika i Hotelu Flamenco u njezinoj neposrednoj blizini, u organizaciji Hrvatske državne samouprave (HDS) i Saveza Hrvata u Mađarskoj, a pod pokroviteljstvom predsjednika Republike Mađarske Lászlóa Sólyoma i predsjednika Republike Hrvatske Stjepana Mesića. "Dan Hrvata", koji je održan po osmi puta, okupio je zastupnike manjinskih samouprava i njihove predsjednike, aktiviste Saveza Hrvata u Mađarskoj te Hrvate koji su organizirano, iz svih mađarskih regija, doputovali u Budimpeštu.

Svetu misu na hrvatskom jeziku u crkvi sv. Emerika predvodio je vlč. Ladislav Bačmai. U svojoj se propovjedi posebice osvrnuo na važnost hrvatskog identiteta kojega nema bez poznavanja materinskoga jezika i služenja njime. Pozvao je sve nazočne neka budu po-

nosni na svoje hrvatsko podrijetlo i neka čuvaju ono što nas jedino može očuvati, a to je materinski jezik po kojem se razlikujemo i koji čini naše bogatstvo i obilježje.

Nakon svete mise otvorena je otvorena je izložba starih fotografija iz arhiva Etnografskog odjela Muzeja "Janus Pannonius" u Pečuhu, postavljena u Hotelu Flamenco. Izložbu je priredila voditeljica Etnografskog muzeja Ruža Begovac. Među tridesetak izložbenih fotosnimaka, koje prikazuju pretežito hrvatske narodne nošnje iz Baranje i Podravine, nalazile su se i one na kojima se zrcali bogata narodna nošnja bačvanskog Dušnoka i Santova.

Svečani program započeo je mađarskom i hrvatskom himnom u izvođenju Ženskoga pjevačkog zbora Augusta Šenoe iz Pečuha, a nakon toga slijedili su svečani govori. "Hrvatski dan" otvorio je svojim govorom predsjednik Skupštine HDS-a Mišo Hepp. Pozdravljeni su i ugledni gosti, među njima Ivan Bandić, veleposlanik Republike Hrvatske u Budimpešti, Siniša Tatalović, savjetnik za politički sustav predsjednika Republike Hrvatske Stjepana Mesića, Domagoj Ante Petrić, zamjenik ravnateljice Hrvatske matice iseljenika, i ostali uvaženi gosti.

Obraćajući se nazočnima, predsjednik Skupštine HDS-a Mišo Hepp između ostaloga kazao je: "Trebamo nastaviti tradiciju, biti nositeljima hrvatstva, hrvatske riječi, običaja, hrvatskih pjesama i plesova. Bez svjesne gradnje identiteta, jasno nam je, nema opstanka, nema hrvatske manjine. Zato vas lijepo molim i vjerujem kako ćete me i poslušati: Nastojimo skupa što više govoriti na svome materinskom jeziku da možemo se nadati da

Joso Ostrogonac i Mišo Hepp dijele odličja

na taj način naša će djeca, naši unuci i praunuci ne samo govoriti već i sanjati na hrvatskom. Kao sinovi dviju domovina trebamo, naravno koliko možemo, nastojati da naše dvije domovine, Mađarska i Hrvatska i dalje nastave gajiti već postojeće dobrosusjedske odnose, suradnju i prijateljstvo."

U ime Saveza Hrvata u Mađarskoj svečani govor održao je predsjednik Saveza Joso Ostrogonac.

"Dan Hrvata" prigoda je da se za služnim pojedincima iz hrvatske zajednice u Mađarskoj dodijele priznanja i odličja. Tako je bilo i ove godine. Dva predsjednika, Mišo Hepp i Joso Ostrogonac, uručili su devet odličja: Terezi Kolonović, Jolanki Kočiš, Mariji Silčanov-Kričković, Mariji Aradi-Sibalin, Mariji Kovačević-Kállai, Edini Dejani Šimon, Mariji Huljev-Fülöp, Mariji Fabić-Čerčić i Stipanu Mandiću.

U svečanome programu "Dana Hrvata" nastupilo je Umjetničko društvo "Luč" iz Budimpešte, utemeljeno 1959. godine, čiji je osnivač i danas umjetnički voditelj Antun Kričković. ■

Pripremio: **Hrvoje Salopek**

Snimke: **Hrvatski glasnik**

"IDENTITET SRIJEMA U PROŠLOSTI I SADAŠNJOSTI"

VUKOVAR/NIJEMCI – Krajem studenog je u Vukovaru, u organizaciji Općine Nijemci, a pod nazivom "Identitet Srijema u prošlosti i sadašnjosti", održan međunarodni znanstveno-stručni skup posvećen Srijemu i Srijemcima, na kojem sudjeluje pedesetak znanstvenika iz Hrvatske, Vojvodine i BiH. "Kroz šest radionica tematski će se obraditi prostor Srijema u daljnjoj prošlosti i srednjemu vijeku, potom 19. i 20. stoljeće, kulturno-jezični identitet Srijema, njegov društveni razvoj, crkvena baština i razvojne perspektive Srijema s naglaskom na prekograničnu suradnju", izjavio je Krešimir Bušić, koordinator projekta. Pritom je istaknuo potrebu jače valorizacije srijemskoga prostora koji se proteže na graničnom području Hrvatske i Srbije, a o kojem se nedovoljno zna, pa ni činjenica da je tijekom Domovinskog rata iz vojvođanskog dijela Srijema protjerano više od 30.000 Hrvata-Srijemaca.

BIŠKUPIC ČESTITAO FABRIJU

Z A G R E B – Ministar kulture mr. Božo Biškupić čestitao je u svoje o s o b n o ime i u ime Ministarstva kulture akademiku Nedjeljku Fabriju 70. rođendan.

"Istinski smo poklonici Vašega književnog opusa, koji je svojom raznovrsnošću i duhovnim ozračjem posljednjih pet desetljeća kontinuirano pridonosio oplemenjivanju hrvatske literarne scene", kaže ministar Biškupić u čestitci. Ističući kako Nedjeljko Fabrio u težnji da čitatelju svoje misli približi "dotjeranom, stiliziranom, manirističkom rečenicom što odašilje snagu osebuje specifičnosti autorskog rukopisa", Biškupić podsjeća kako je Fabrio ostvario impresivan stvaralački udio u hrvatskoj književnosti romanesknim, novelističkim i dramskim djelima te mnogobrojnim esejističkim i kritičarskim tekstovima iz područja književnosti i glazbe, "ostavivši trajan pečat u svakom književnom rodu i žanru".

NOVI POGLED NA FOTOGRAFA TOŠU DAPCA

ZAGREB – Izložba "Tošo Dabac: Drugi pogled", koja se odvija u sklopu manifestacije "Dani fotografije Arhiva Tošo Dabac", priređene u povodu 100. obljetnice njegova rođenja, otvorena je krajem studenog u Galeriji Forum u Zagrebu. Iva Prosoli, jedna od organizatorica izložbe, napomenula je da se Tošo Dabac na ovoj izložbi prikazuje u posve novom svjetlu, s radovima bliskim Novoj objektivnosti. Na drugoj razini galerije prikazana je povijest Arhiva, iz Tošina vremena (1940. – 1970.) i vremena kad je Atelijer preuzeo Petar (1970. – 1994.), s naglascima na ključne događaje, izložbe i časopise.

KUĆE SLAVE SPLITSKOGA SPORTA

SPLIT – Premijer Ivo Sanader i najbolja hrvatska atletičarka Blanka Vlašić otvorili su 22. studenog Kuću slave splitskoga sporta, smještenu u sklopu sportskog kompleksa na Gripama, koja će, kao prvi hrvatski "Hall of Fame", biti podsjetnik na stoljetnu sportsku tradiciju Splita i vrhunske rezultate što su ih njegovi sportaši ostvarili na najvećim sportskim nadmetanjima. Kuća slave splitskoga sporta, koja je ujedno i početna etapa velikog projekta ostvarenja Muzeja sporta, projektirali su Jerko Rošin i Katja Dešković, dok je znakove i obilježja osmislio Boris Ljubičić. Ideju otvaranja sportske kuće pokrenuli su Zdravko Reić i Mihovil Rađa, koji su istaknuli da bez potpore hrvatske vlade i splitske vlasti ne bi mogli provesti taj za Split i Hrvatsku povijesni projekt.

RIJEČI UPUĆENE LJUDSKOM SRCU

SPLIT – Na Sceni 55 splitskoga Hrvatskog narodnog kazališta premijerno je izvedena dokumentarna monodrama "Zapisi iz nevremena" koju autorski potpisuje glumac Trpimir Jurkić. Njegovo djelo nastalo je prema tekstovima prošle godine preminulog don Branka Sbutega, bokeljskog Hrvata, povjesničara umjetnosti, intelektualca i župnika sv. Stasija u Dobroti. Jurkić je za svoju jednosatnu predstavu odabrao don Sbutegine novinske kolumne, eseje i priče objedinjene u knjizi "Kurosavin nemir svijeta", te se koristio novinskim i snimkama televizijskih razgovora s poznatim svećenikom. Uz pomoć dramaturginje Lade Martinac Kralj, Jurkić je stvorio djelo za koje oboje tvrde da po formi nije klasična kazališna monodrama, nego svjedočenje živoga čovjeka u određenom i za nas još živom povijesnom trenutku.

OVACIJE ZA "DRAGI NAŠ KAJ"

ZAGREB – Gromoglasni pljesak i ovacije na kraju godišnjeg koncerta "Dragi naš kaj" našega poznatog ansambla narodnih plesova i pjesama Hrvatske – "Lado", priređeno-ga 19. studenog u Hrvatskom narodnom kazalištu, bio je i te kako zaslužena nagrada iznimnim umjetnicima. "Lado" je priredio izvrstan kolaž plesova i pjesma kajkavskih krajeva u programskoj koncepciji i režiji Ivana Ivančana ml. i Ivice Ivankovića, a uz projekcije slika Ivana Andrašića, dok je kajkavske stihove, na početku svake tematske cjeline, recitirao glumac Otokar Levaj. Ljubitelji domaće riječi i bogatih hrvatskih običaja tako su imali prigodu uživati u plesnoj i pjevačkoj šetnji po kajkavskim krajevima od Bilogore, Podravine, Gorskog kotara, Zagorja i Prigorja do Međimurja.

Preko HMI-a sam bolje upoznao Hrvatsku i Hrvate

“Osobno smatram da je naša obveza Hrvata u iseljeništvu njegovati, sačuvati i promovirati naš identitet u inozemstvu gdje god se nalazili”, rekao je Igor Gustini

Igor Gustini, Dubravka Čolak i Domagoj Ante Petrić uz darovanu sliku

Nedavni posjet umjetnika Igora Gustina Matici bio je povod za razgovor s ovim umjetnikom, specifičnog likovnog izričaja.

Molim Vas predstavite se našim čitateljima.

—Rođen sam u Firenci od oca Talijana i majke Hrvatice. Prve riječi koje sam naučio bile su hrvatske, jer je otac želio da sestra i ja najprije naučimo materinski jezik. Polako sam preko slikovnica, pjesmica i priča počeo upoznavati “najlijepšu zemlju na svijetu”, koja se zove Hrvatska! Budući da me me oduvijek zanimalo svijet likovne umjetnosti, upisao sam se na Umjetničku gimnaziju u Padovi, a potom na Akademiju likovnih umjetnosti u Veneciji (smjer slikarstvo), na kojoj sam diplomirao 1993. godine.

Kakvi su Vaši osjećaji prema Hrvatskoj?

—Pitam se tko ne bi volio takvu zemlju koja već na prvi pogled budi strasti poput najljepšega umjetničkog djela koje se oduvijek moralo čuvati i paziti da ne padne u krive ruke.

Kao dijete imao sam veliku sreću djelomice odrastati u Zagrebu i Dalmaciji, što mi je pomoglo održati vezu sa zemljom koju oduvijek volim. Danas je ta veza još dublja, jer je sazrela kad sam dobio hrvatsko državljanstvo i prebivalište. Svaka prava

ljubav nosi svoje obveze; osobno smatram da je naša obveza (Hrvata u iseljeništvu): njegovati, sačuvati i promovirati naš identitet u inozemstvu, gdje god se nalazili.

Potomak ste slavnoga hrvatskog slikara Celestina Medovića, pa nam objasnite tu vezu i koliko je on utjecao na Vaše opredjeljenje?

—Potomak sam slikara hrvatske moderne Mate Celestina Medovića (Kuna, 1857. – Sarajevo, 1920.) po majci, pranećakinja po očevoj strani (Ante Medović – “Barba”). Već u djetinstvu sam slušao razne anegdote i priče o slikaru Celestinu Medoviću, ne samo u svojoj kući nego i na Kuni. O “don Mati” govori se i danas, a ispred župne crkve stoji njegov spomenik, poklon Ivana Meštrovića “svome prijatelju Celestinu”. Zanimljivo je da se ondje mnogobrojni mještani bave slikarstvom i kiparstvom, kao da netaknuta priroda i karakterističan krajolik s tipičnim bojama južne Dalmacije budi u čovjeku smisao za ljepotu. Ako zbrojim sve to i gledam Celestinove slike i crteže, koje posjeduje i moja obitelj, zasigurno je i Medovčev utjecaj bitan za moje opredjeljenje. Ponosan sam na svoje pelješke korijene. Sklonost prema umjetniku, zorno se vidjela kad sam diplomirao na Akademiji likovnih umjetnosti u Veneciji 1993. godine s disertacijom o hrvatskoj umjetnosti. Imao sam mudre mentore, koji su mi pomogli i sugerirali da izaberem upravo Medovića među nizom različitih i već poznatih tema, kao doprinos novosti u talijanskoj javnosti. Posebno sam se obradovao kad sam vidio da je ta disertacijska tema bila prihvaćena, te izuzetno zanimljiva i ostalim članovima ispitnog kolegija. Također mi je bila čast kad me moj tadašnji docent povjesti umjetnosti “natjerao” da održim seminar o Medoviću s dija pozitivima u “aula magna” venecijanske

Igor prigodom posjeta HMI

Napisala: Željka Lešić

Akademije, pred mnogim profesorima i studentima.

Kojem pravcu pripadate, tko su Vam uzori?

—Ako gledamo na pravce kao u prošlosti, zaista je teško odgovoriti, jer danas ne postoje više one velike struje koje su usmje-ravale umjetnost po prilici do sedamdesetih godina. Umjetnost je proces koji je stalno u razvoju i ne bi bio

moгуć bez poznavanja prijašnjih majstora. Moji “uzori” u prošlosti su talijanski poslijeratni enformelci poput Alberta Burrija, konceptualci kao Piero Manzoni te cijela takozvana “Arte Povera”. Volim američku umjetnost '60./'70-ih godina, napose Roberta Rauschenberga. Dobar su dojam na mene ostavili Anselm Kiefer i Daniel Spoerri. Pratim, naravno, i novu, suvremenu scenu i najbliži su mi Andreas Gursky i Damien Hirst. Osobno radim apstrakcije na platnu.

Za svoje radove koristim se gotovo svim slikarskim i grafičkim tehnikama. Već 10 godina radim kolaže na platnu i na kartonu, koristeći se i digitalnom tehnologijom za fotokomponiranje na računalu. Na platna lijepim komadiće tkanine i krpe kojima razni slikari brišu kistove, tako da stvaram uvijek nove slike s pomoću materijala koji je impregniran bojom, i koji je već bio uporabljjen u procesu stvaranja slikarstva.

Gdje ste sve izlagali?

—Izlagao sam još kao student akademije, tako da su mi prve izložbe u Italiji bile polovicom '90-ih. Poslije sam nastavio s izložbama u inozemstvu. Do sada sam izlagao 20 puta samostalno, te 60 puta skupno u raznim međunarodnim projektima (muzeji, galerije, workshops, ustanove, natječaji itd.) u Italiji, Hrvatskoj, Sloveniji, BiH, Austriji, Njemačkoj, Poljskoj, Bugarskoj, Ukrajini, Kanadi, Južnoafričkoj Republici te u Egiptu.

Nedavno ste imali samostalnu izložbu u Zagrebu. Što Vam ona znači?

—Iako sam 2006. izlagao samostalno u Lučkom kraj Zagreba, tek sam ove godine uspio izlagati samostalno i u Zagrebu, u galeriji “Bernardo Bernardi”. Osim nekoliko skupnih izložbi, nažalost, u Zagrebu nisam bio osobito prisutan. U Hrvatskoj sam najviše izlagao u Istri, Slavoniji i u Dalmaciji. Obradovala me zagrebačka izložba i nadam se da će ih još biti. Napose držim do izložbi u Hrvatskoj, jer predstavljati se u domovini uvijek je veliki izazov. Hrvatska je publika zahtjevnija, a kritika vrlo selektivna.

Kako ocjenjujete suradnju s HMI-om?

—S HMI-om surađujem odavno. Počelo je u Trstu pozivom u Hrvatski generalni konzulat, gdje sam upoznao gospođu Anu Bedrina, voditeljicu HMI-a u Puli, koja me uvrstila u program za mlade iseljenike, te sam sudjelovao na 5. Svjetskom saboru hrvatske mladeži godine 1999. u Poreču. Bio je to moj prvi službeni dodir s Hrvatskom, jer sam je prije toga doživljavao kao

lijepu zemlju za ljetni odmor i zavičaj svojih predaka. Potom je pulska podružnica HMI-a 2000. organizirala moju prvu istarsku samostalnu izložbu u pulskom “Domu Hrvatskih branitelja” i u pazinskom “Spomendomu”. Iste sam godine, posredovanjem gospođe Bedrine, sudjelovao u svojoj prvoj likovnoj koloniji u Hrvatskoj, u Medulinu. Preko Aleksandre Rotar, akademske slikarice iz Pule i voditeljice likovne kolonije, upoznao sam svojeg galerista iz Osijeka, te tom prigodom izlagao u Slavoniji. I tada mi je pomogla HMI u realizaciji kataloga i prijevoza mojih slika, iz Matice u Zagrebu do osječke galerije “Vernissage”. Od tada su mi se kao umjetniku počela otvarati mnoga vrata. Sudjelovao sam još tri puta u međulinskoj Međunarodnoj likovnoj koloniji, nakon čega slijedi moje članstvo u HDLU Istre i HDLU Zagreb, te niz izložbi diljem Hrvatske.

Suradnja s HMI-om nastavila se 2005. u Puli pozivom za sudjelovanje u “Eco Heritage Task Force”.

Preko HMI-a sam bolje upoznao Hrvatsku i Hrvate, uspostavio nove kontakte koji su se često razvili u velika prijateljstva. Stekao sam nove poslovne veze i iskustva, postigao mnogo profesionalnih rezultata i zadovoljstva, a najvažnije od svega, pove-zao sam se još više s našom zemljom i s našim ljudima.

Otvorenje samostalne izložbe u galeriji MMC LUKA HDLU Istre, Pula, 2006.

Što Vas je potaknulo na darovanje slike HMI-u?

—Kad sam saznao da HMI osniva Muzej iseljeništva, smatrao sam velikom čašću darovati svoju sliku, kao doprinos sa zahvalnošću. Veliko mi je zadovoljstvo sudjelovati u tom projektu.

Koji su Vam planovi u budućnosti?

—Polovicom sječnja 2008. samostalno ću izlagati u galeriji “Kula” u starom djelu Splita, a u listopadu iduće godine izlagat ću također samostalno u galeriji “Vladimir Bužančić” u Zagrebu. U programu imam još niz skupnih i samostalnih izložbi i druge umjetničke aktivnosti u dogovoru za sljedeću godinu, ali još nisam odredio točne termine. ■

CB We interviewed Igor Gustini, an artist of idiosyncratic expression, during his recent visit to the Croatian Heritage Foundation. Gustini was born in Florence to an Italian father and a Croatian mother. He received his education at the Venice Academy of Visual Arts (major in painting), where he graduated in 1993.

Govori Hrvata u Srijemu

Kad je riječ o govorima Hrvata u Srijemu, među dijalektolozima su načelno zastupljena dva mišljenja. Prema jednim, Hrvati u Srijemu u potpunosti su promijenili svoj govor i stopili se s govornicima srpskoga šumadijsko-vojvođanskoga dijalekta, a, prema drugima, još uvijek čuvaju značajne jezične osobine arhaičnoga hrvatskoga štokavskoga dijalekta kojim govore mnogobrojni Hrvati u Slavoniji i dio Hrvata izvan granica današnje Hrvatske. U tom nam je kontekstu osobito zanimljiv govor srijemskih Hrvata koji su živjeli ili još uvijek žive u dijelu Srijema koji je ostao izvan hrvatskih državnih granica. Danas novi srpski doseljenici, koji su hrvatske starosjedioce u posljednjem desetljeću 20. stoljeća okrutno izbacili iz njihovih naselja, žele mijenjati i imena tih mjesta.

Poznat je pokušaj promjene imena do tada hrvatskoga sela Hrtkovaca u Srbislavce, a u najnovije smo vrijeme svjedoci nastojanja sadašnjih administrativnih vlasti da se Kukujevcima preimenuju u Lazarevo, a Gibarac u Dušanovo.

Sve to vrlo jasno pokazuje kako je iz tih srijemskih sela zajedno s Hrvatima protjeran i raseljen i njihov govor. Zato je pri današnjoj dijalektološkoj analizi nužno oslanjanje na postojeće zapise. U tom su nam smislu dragocjeni etnografski zapisi bunjevačkoga Hrvata Balinta Vujkova (1912.-1987.) iz Subotice u Bačkoj, koji je, među inim, zapisao i narodne proze Hrvata u Kukujevcima i u Srijemskoj Kamenici. Kazivači čije je pripovijedanje Vujkov bilježio bili su rođeni početkom prošloga stoljeća.

Tako imamo nepobitan dokaz da

su u vrijeme Vujkovljeva istraživanja govori Kukujevaca i Srijemske Kamenice u znatnoj mjeri bili ikavski, pa Vujkov npr. bilježi realizacije dite, svitlost, glagol misit (mijesiti) itd. Osobito su zanimljive komparacije pridjeva tipa lošo - gorje, brojevi druge dekade sa završetkom - najst (jedanajst, dvanajst itd.) te nastavak -eju za 3. osobu množine tipa oni ćeju, oni nećeju, oni možeju (oni će, oni neće, oni mogu). Te jezične značajke vežu govore Hrvata u Srijemu s arhaičnim hrvatskim štokavskim govorima u Slavoniji, Bačkoj i još ponegdje izvan hrvatskih državnih granica. U govoru današnjih raseljenih Kukujevcana, kada govore svojim mjesnim govorom, prepoznaju se sve te značajke, npr. dite, dica, misec, misečina, svitlost, misit, pisma, pripovidat, svića, svitlo. U nekim se riječima pojavljuju kolebanja pa su npr. bili skuti i bili oplećak, ali beli snig, također tisto i testo. Imenica čovek je ekavizam kao i u ikavskim šokačkim govorima u Bačkoj. Sačuvane su i komparacije tipa lošo - gorje, teško - težje, tiho - tišje. Također se sačuvao hrvatski leksem kru, npr. baka je misila kru, a dica su jila; daj mi kruva. Jedina bitna dijalekatna razlika između srijemskih i glavnine ostalih govora toga hrvatskoga štokavskoga dijalekta jest u akcentuaciji jer su Hrvati u Srijemu u znatnoj mjeri preuzeli novoštokavsku akcentuaciju kakvu ima i srpski i hrvatski standardni jezik.

No, nepobitna je činjenica da govori Hrvata u Srijemu temeljno pripadaju jednom od hrvatskih štokavskih dijalekata. Drugo je pak pitanje koji će od tih mjesnih govora uskoro izumrijeti zbog biološkoga izumiranja starosjedićakoga autohtonoga stanovništva, bilo raseljenoga bilo onoga malobrojnoga koje je još ostalo u svojim domovima. ■

Napisala: **Sanja Vulić**

Petrovaradin

MALI HOTELIJERI POKREĆU ENO-GASTRO KLASTER

SPLIT - Mali hotelijeri pokreću Enogastro klaster kojem je cilj povezati male hotelijere s lokalnim proizvođačima kvalitetnih namirnica i vina. Ono što država pokušava, a ne uspijeva, posljednje desetljeće i pol, sada pokreću vlasnici malih turističkih objekata i ne sumnjamo da će uspjeti, jer sve što su dosad zamislili uspjeli su i ostvariti. Stvar je jednostavna - vlasnici obiteljskih hotela još će se uže povezati s lokalnim proizvođačima hrane i vina, a od te suradnje koristi će imati i jedni i drugi, a pogotovo sami gosti koji će moći uživati u domaćim specijalitetima. Restorani obiteljskih, malih hotela uvijek su bili nešto skuplji od konkurencije, ali to nije bio problem jer su i dosad nudili vrhunsku hranu.

CROATIA AIRLINES TREĆA U EUROPI PO POUZDANOSTI PRIJEVOZA

ZAGREB - Letite li s Croatia Airlinesom velika je vjerojatnost da ćete na svojoj odredište sretno sletjeti zajedno sa svom svojom prtljagom, jer je upravo hrvatski avio prijevoznik na trećem mjestu u Europi po pouzdanosti prijevoza prtljage. Podatak je to najnovijeg izvješća Europske udruge avio prijevoznika u kojem se na dnu ljestvice našao portugalski prijevoznik TAP Portugal koji "gubi" više od 35 torbi na tisuću putnika, a na drugom je mjestu British Airways koji na isti broj putnika izgubi 30 torbi. Najpouzdaniji prijevoznik je Air Malta jer je vjerojatnost da ćete izgubiti torbu 4,1 prema 1000 te Turkish Airlines koja gubi "samo" 4,8 torbi na 1000 putnika. Na trećem mjestu je Croatia Airlines koja izgubi osam komada prtljage na 1000 putnika.

Opasnost od gubljenja vlastita identiteta

Deklaracija je imala veliki odjek među iseljeništvom. O njoj se, među ostalim, pisalo u mnogim iseljeničkim listovima. Iseljeni su hrvatski intelektualci podržali Deklaraciju i pokazali solidarnost s intelektualcima u domovini

U petak 30. studenoga 2007. u prostorijama Matice hrvatske održan je okrugli stol "Četrdeset godina Deklaracije o nazivu i položaju hrvatskog književnog jezika". Na skupu je sudjelovalo dvadesetak hrvatskih znanstvenika, od kojih su jedni sudjelovali u stvaranju Deklaracije, dok su se drugi rodili tek desetak godina nakon njezina objavljivanja. No, svi su redom istaknuli veličinu i važnost Deklaracije, dokumenta koji je, kao što je ustvrdio Ivan Čizmić, označio početak novoga hrvatskog preporoda.

Okrugli je stol otvorio predsjednik Matice hrvatske Igor Zidić koji je u vrijeme objavljivanja Deklaracije bio Matičin tajnik. Zidić je istaknuo da se Deklaracija o nazivu i položaju hrvatskoga jezika, koju je 1967. sastavilo sedam hrvatskih jezikoslovaca, a potpisale su je sve vodeće hrvatske strukovne i kulturne ustanove, pojavila u doba kada je hrvatskome jeziku prijetila opasnost od gubljenja vlastita identiteta te je bila pisana u obranu hrvatskoga jezika, ali i hrvatskoga naroda. Radoslav Katičić, jedan od sastavljača Deklaracije, podsjetio je na jezikoslovno značenje Deklaracije jer je ona potaknula pitanje koji je to i kakav jezik hrvatski književni jezik za koji se tražio ustavni položaj. O jezikoslovnim je vidovima Deklaracije te o trodijalektom polazištu hrvatskoga književnog jezika govorio i predsjednik HAZU Milan Moguš. Živo je sjećanje na dane kada je Deklaracija nastajala s okupljenima podijelio Stjepan Babić koji je svoje kazivanje upotpunio čitanjem originalnih pisama iz toga vremena.

O odjeku Deklaracije među hrvatskom političkom emigracijom govorio je Ivan Čizmić. Deklaracija je imala veliki odjek među iseljeništvom. O njoj se, među ostalim, pisalo u hrvatskim listovi-

Akademik Milan Moguš drži izlaganje na okruglom stolu

ma u Kanadi, u Argentini u listu "Hrvatska", u čikaškoj "Danici", a pisao je i Jakša Kušan u "Novoj Hrvatskoj". Iseljeni su hrvatski intelektualci podržali Deklaraciju i pokazali solidarnost s intelektualcima u domovini. Čizmić je na kraju svojega izlaganja zaključio da je Deklaracija bila prva karika u lancu na putu u europsku Hrvatsku.

Neki su se izlagači dotaknuli i značenja Deklaracije danas. Branko Kuna istaknuo je da se značenje Deklaracije i sama Deklaracija ne smiju ni danas zanemarivati, a Mate Kapović pozabavio se položajem i nazivom hrvatskoga jezika u inozemstvu danas. Istražio je razloge zbog kojih dio inozemnih jezikoslovnih stručnjaka i danas govori o srpskohrvatskome jeziku. Je li razlog inertnost, tobožnja znanstvenost i praktičnost

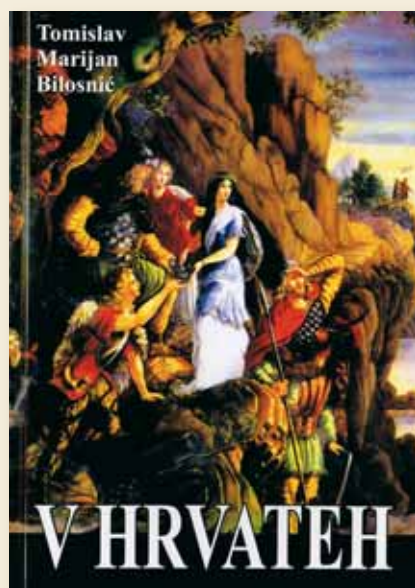
ili, jednostavno, loša nakana, manje je važno. Mnogo je važnije što možemo napraviti da bi se to promijenilo. Narediti da se hrvatski naziva hrvatskim nikomu ne možemo, smatra Kapović, no možemo pisati znanstvene i stručne članke o hrvatskome na hrvatskome i na stranim jezicima te tako hrvatski jezik učiniti prisutnijim na inozemnoj jezikoslovnoj sceni. ■

A round table on "Forty Years Since the Declaration on the Name and Status of the Croatian Language" was held at the premises of the Matrix Croatica in late November. Taking part in the discussion were some twenty Croatian scholars, some of which took part in drafting the Declaration, while others were born twenty years after it was published. They all, however, underlined the magnitude and significance of the Declaration, a document that, as was stated by Ivan Čizmić, marked the beginning of a new Croatian Renaissance.

Napisala: **Lidija Cvikić**

Tomislav Marijan Bilosnić
**STARA LIBURNIJA / V HRVATEH /
 HRVATSKI KNEZOWI I KRALJEVI**
 Zadar, 2007.

Riječ je o trilogiji koja broji gotovo tisuću stranica hrvatske povijesti u pričama, lucidnim povijesnim medaljonima. Središnja teza koja se provlači kroz sve tri knjige jest oživjeti tisućljetni kulturni prostor Ravnih kotara i Bukovice, prostor omeđen rijekama Krkom, Zrmanjom i Cetinom, područje na kojem je u kontinuitetu cvala kultura, razvijala se civilizacija od kamenog doba do prodiranja Turaka u Hrvatsku. U prvoj knjizi "Stara Liburnija" autor govori o prapovijesnoj kulturi na području Kotara, a s posebnom pažnjom se osvrće na danišku kulturu, a najintrigantniji dio knjige čine povjesnice o počecima kršćanstva na hrvatskim prostorima. U knjizi "V Hrvateh" autor problematizira uvijek aktualnu temu etnogeneze Hrvata i legende o samom postanku hrvatskoga naroda, dok u trećoj knjizi, "Hrvatski knezovi i kraljevi", opisuje razvoj hrvatske države, od kneževine do kraljevine na prostoru između dva kraljevska grada: Nina i Knina. Tomislav Marijan Bilosnić (1947.) živi i radi u Zadru a već niz godina piše popularno-znanstvene tekstove o hrvatskoj mitologiji, posebice o Ravnim kotarima i otocima zadarskog arhipelaga.

Pripremio: **Hrvoje Salopek**

Nives Opačić
HRVATSKI JEZIČNI PUTOKAZI
 Hrvatska sveučilišna naklada, Zagreb, 2007.

O hrvatskome standardnome jeziku valja razmišljati uvijek otvoreno i kritički, reći će poznata jezikoslovka mr. Nives Opačić, a to upravo čini i u svojoj najnovijoj knjizi "Hrvatski jezični putokazi". Svojevrsan presjek hrvatskoga jezikoslovlja, predstavljen sa svojih 80-ak radova o hrvatskome standardnom jeziku nastala u zadnjih trideset godina, Nives Opačić podnaslovlila je vrlo znakovito: "Od razdraganosti preko straha do ravnodušnosti". Naime, uz tekstove u kojima se bavi lektorskim pitanjima, potom jezične savjete koje shvaća kao servisne informacije pa ih je stoga u knjizi, koju je tiskala Hrvatska sveučilišna naklada, objavila na žutim stranicama kao u telefonskome imeniku, glavninu rasprave posvetila je jeziku u samostalnoj Hrvatskoj. Autorica upozorava da utjecanjem engleskoga i američkoga govornoga jezika hrvatski postaje nerazumljivim i njegovim izvornim govornicima. Zapravo, hrvatski postaje jezik zagrada, u zagradama se hrvatskim tumači engleska riječ. To se najdrastičnije ogleda u jeziku medija na što Nives Opačić upozorava svojim prepoznatljivim znanstveno-popularnim stilom, iskričavo, britko i duhovito, a sve iz ljubavi prema materskomu jeziku, nudeći putokaze za prevladavanje ravnodušnosti, za osjetljivost prema hrvatskomu jeziku.

Zvonimir Despot
**VRIJEME ZLOČINA: NOVI
 PRILOZI ZA POVIJEST
 KOPRIVNIČKE PODRAVINE
 1941.-1948.**

Hrvatski institut za povijest, Zagreb, 2007.

U knjizi, koja ima 479 stranica, autor se opredijelio za kronološki prikaz događaja ratnih i poratnih godina (1941., 1942., 1947./48.) uz obilje dokumenata iz velikog broja izvora. Riječ o uglavnom novim, nepoznatim, prešućivanim činjenicama, podacima, događajima i osobama iz tog razdoblja, prije svega poražene u NDH (ustaše, domobrani, Nijemci, Kozaci), ali autor je nastojao razotkriti i kako je komunistička vlast i na području koprivničke Podravine osvajala pozicije te kako se nemilosrdno obračunavala sa svojim ideološkim neprijateljima. Popisi žrtva zauzimaju oko 100 stranica teksta, među njima je i Popis logoraša "Danice" 1941. objavljen prvi puta. Uložen je ogromni trud da se sakupi obimna građa, i da se ostane, koliko je moguće, na "povijesnoj distanci", kada su neki od sudionika događaja još živi, osobito iz vremena neposredno nakon završetka II. svjetskog rata. Posebno je dragocjeno, da se opisujući jedan grad i vrijeme zločina u njemu, prikazala tragedija svih naroda koji su u njemu živjeli, protagonisti, nevine žrtve i bezumne osвете.

Tihomir Ponoš

NA RUBU REVOLUCIJE

Profil International, Zagreb, 2007.

Studenti su nakon 1968. bili ohrabreniji i senzibiliraniji za politiku nego ikada prije. Vremena su se promijenila, zemlja seljaka i vrlo uskoga sloja elite postala je mjesto gdje se studirati moglo čak i ako ste bili siromašni. Demografski potres porasta broja studenata šezdesetih je godina svugdje u svijetu studente u svijetu studente učinio društveno i politički važnijima no ikada u povijesti. Ovo je prva knjiga koja cjelovito obrađuje fenomen hrvatskih studenata i njihove uloge u Hrvatskom proljeću. Studenti su, uz reformno krilo Saveza komunista i Maticu hrvatsku, bili jedan od tri stupa Hrvatskog proljeća. Knjiga daje i širi politički kontekst studentskih zbivanja – od Osmog kongresa SKJ 1964., preko rušenja Rankovića 1966., Deklaracije o nazivu i položaju hrvatskog jezika iz 1967., studentskih gibanja 1968., međunarodnih odnosa i položaja SFRJ pa sve do sloma u Karađorđevu. U žarištu interesa je jedna po svemu izuzetna generacija studenata u Hrvatskoj, a glavni protagonisti tih dramatičnih zbivanja (Dražen Budiša, Ivan Zvonimir Čičak...) progovaraju i u ovoj knjizi.

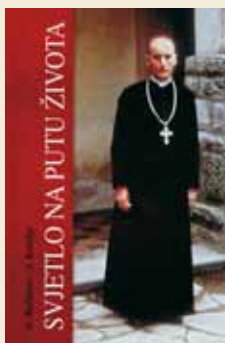

Zvonimir Milčec

VOLITE LI ZAGREB?

V.B.Z., Zagreb, 2007.

Tko bi mogao o Zagrebu još nešto novoga reći ako ne Zvonimir Milčec, najprepoznatljiviji purger među Zagrepčancima, najzagrebačkiji pisac među piscima?! On ovom knjigom ispisuje svoj Zagreb, ili ono što je ostalo od njega, kako u uspomena i sjećanjima, tako i u našoj neposrednoj zbilji. "Volite li Zagreb?" miksa dokument i izmišljaj, faction i fiction, legendu i materijalne tragove kulture u maniri lagodnog i ležernog kulturnoga vodiča s odlikama literariziranog eseja. Književnik i novinar Zvonimir Milčec u svojim pripovijestima o gradu počesto nam ustvari priča o tome kako Zagreb hoda, više zainteresiran za njegove ljude i "tiha mjesta" negoli za tzv. službenu povijest. Pa ipak, njegov tekst sadrži i optimalnu kvotu nezaobilaznog i temeljnog znanja o Zagrebu, koju nijedna ozbiljna knjiga na tu temu ne bi previdjela ili zanemarila. "Volite li Zagreb?" knjiga je pisca koji se nije libio kroz svoje sito prosijati velike i male teme grada, razabрати njegove snove i stvarnosti, uspone i padove, te silnice u kojima se u njemu sudaraju ono jučer i ovo danas. A možda prije svega – otkriti svome sugrađaninu ili slučajnom posjetitelju mjeru njegove važnosti unutar ovoga dijela Europe.

Hugo Christopher Barbour, Juraj Batelja

SVJETLO NA PUTU ŽIVOTA

Nadbiskupski duhovni stol, Zagreb, 2007.

Knjiga s podnaslovom Duhovni životopis Alojzija Stepinca, nadbiskupa zagrebačkoga, mučenika na jednostavan način govori o velikoj, ali poniznoj osobi kardinala Stepinca. Kronološki opisujući njegov životni put od djetinjstva, mladosti preko svećeničkog poziva do mučeništva i proglašenja blaženim autori pokazuju s kolikom je apostolskim žarom djelovao boreći se za ljudska prava, propovijedajući pravdu i ljubav, ljubeći bližnjega, domovinu, prirodu i nadasve Krista, kojemu je ostao vjeran sve do "prolijevanja krvi". Savjest, Krist i Crkva

tri su stvari koje su za njega bile jedna cjelina, a za koju je blaženi Alojzije na montiranom političkom procesu izjavio da je spreman položiti i vlastiti život. Djelotvorno življenje katoličke vjere kroz vjernost evanđelju i borbu za jedinstvo Crkve dalo mu je snagu da ne posustane ni u najtežim trenucima svoga života i da oprostí svojim neprijateljima.

Najprodavaniji domaći naslovi u hrvatskim knjižarama tijekom studenoga 2007.

1. 451	Tudmanizam i mesičizam, Zdravko Tomac, 403 str.
2. 208	Poglavnikova bakterija, Boris Dežulović, 140 str.
3. 190	Opsjednuta, Rujana Jeger, 220 str.
4. 171	Zec na mjesecu, Hrvoje Šalković, 191. str.
5. 141	Danas kuham..., Ana Ugarković, 380 str.
6. 134	Metastaze, Alen Bović, 255 str.
7. 133	Pravi se da ovo nisi vidio, Hrvoje Šalković, 252 str.
8. 132	Blato, Milana Vlaović, 184 str.
9. 128	Osmi povjerenik, Renato Baretić, 253 str.
10. 119	Godine prve – zašto su važne, Milivoj Jovančević, 255 str.

Najprodavaniji strani naslovi u hrvatskim knjižarama tijekom studenoga 2007.

1. 5.187	Harry Potter i Darovi Smrti, Joanne K. Rowling, 610 str.
2. 1.701	Tajna, Rhonda Byrne, 216 str.
3. 1.292	Mir i Kazna, Florence Hartmann, 250 str.

Anketu prikuplja i obrađuje KIS - knjižni informacijski sustav. Više o KIS-u na stranicama www.knjiga.hr.

Klapa Dišpet najbolja na festivalu u Pragu

Na festivalu Međunarodnom festivalu adventske i božićne glazbe u Pragu sudjelovala je klapa Dišpet među 69 ansambala iz cijelog svijeta od Singapura i Južnoafričke republike do Amerike (oko 2500 pjevača). Klapa Dišpet osvojila je zlatnu plaketu i ukupno prvo mjesto u svojoj kategoriji komorna glazba i postala - pobjednik kategorije, ili kako to Česi nazivaju: "Vitez kategorije". Osim toga, klapa Dišpet je dobila i posebnu nagradu žirija za iznimno promicanje i predstavljanje hrvatskog folklora. Na kraju, nakon dodjele svih nagrada klapa Dišpet je proglašena "Laureatom festivala" (tj. ukupno najboljim u svim kategorijama). Klapa Dišpet nastupila je sa tradicionalnim Božićnim i adventskim napjevima iz Dalmacije. Tu su bile dvije kolende iz Praznice sa Brača i Vinišća kraj Trogira, Viniška varijanta poznatog napjeva "Veseli se majko Božja", Starogrojski napjev "Tri su kralja prišli Bogu" i Adventski napjev iz Bola na Braču "Zdravo morska zvizdo mila".

Teta Liza i Lado

Ansambel narodnih plesova i pjesama Hrvatske 'Lado' predstavio je krajem studenog nosač zvuka 'Teta Liza i Lado', koji donosi 16 međimurskih pjesama, u izvedbi Elizabete Toplek. Elizabeta Toplek poznata je hrvatska etno-ikona poznatija kao Teta Liza. Pjesme na 23. nosaču zvuka 'Lada', među kojima je 14 izvornih napjeva, priredio je i obradio Alan Kanski, a producirali su ga Ivan Ivančan, ml. i Branko Meglajec. Elizabeta Toplek (1924.) iz međimurske Donje Dubrave desetljećima nastupa samostalno ili uz pratnju tamburaša, čuvajući od zaborava stare napjeve i pjesme svog zavičaja. Teta Liza, koju neki nazivaju i međimurskom Cesarinom Evorom, rekla je na promociji CD-a kako joj je velika želja da mladi prihvate te pjesme i da one ostanu za buduće naraštaje. Idejni začetnik projekta Ivan Ivančan, ml. napomenuo je da se tim nosačem zvuka željelo spojiti talent međimurske dive i glazbenika Orkestra 'Lado'.

Carreras, Bolton i Cetinski i noć za pamćenje

U prepunoj košarkaškoj dvorani "Dražen Petrović" održan je 30. studenog veliki glazbeni događaj, pod nazivom "Noć za pamćenje". Nastupili su slavni tenor Jose Carreras, pop zvijezda Michael Bolton i popularni hrvatski pjevač Toni Cetinski. Svoj obol velikom događaju, koji je završio dugotrajnim pljeskom i ovacijama, dali su i Simfonijski orkestar i Big Band Hrvatske televizije, pod ravnanjem Davida Gimeneza. Ovo je bio prvi zajednički nastup trojice velikih glazbenika, koji su izveli vrlo popularni program od klasike do zabavne glazbe. Dio prihoda s koncerta namijenjen je Zakladi "Ana Rukavina". Jedan od Carrerasovih motiva za sudjelovanje na koncertu, što ga je organizirao Histria festival, je i to što je veliki pjevač bio obolio od leukemije te utemeljio Zakladu "Carreras", koja djeluje u Španjolskoj, Švicarskoj, Njemačkoj i SAD-u te često sudjeluje u humanitarnim akcijama vezanim za tu bolest. Koncertom je obilježena i godišnjica smrti Ane Rukavine.

Novi album grupe MAGAZIN

Od početka prosinca u prodaji je novi album grupe Magazin pod nazivom "Dama i car". Prvi album koji je Ivana Kovač snimila s grupom Magazin. Album sadrži deset pjesama zabavne glazbe koja uspješno "koke-tira" s različitim glazbenim stilovima. Tako se uz "magazinski" pop izričaj, kroz skladbe provlače elementi bluesa i jazz-a kojima Ivanin alt daje posebnu notu.

- Album je moje dijete - kaže nova pjevačica Magazin Ivana Kovač. Otkriva da je tata Mišo album slušao danima. - Preslušao ga je, neću lagati, sigurno više puta nego ja. Kaže da je jednostavno - odličan.

JOLE – zlatna kolekcija

Jedan od mlađih pjevača na hrvatskoj estradi, Joško Čagalj Jole, iza sebe ima desetogodišnje glazbeno iskustvo na pozornicama diljem naše zemlje i u dijaspori. Objavio je tri albuma te kompilaciju starih hitova pod nazivom "Retrorama". Jole je jedan od najtraženijih izvođača za sve vrste proslava i fešta. Croatia Records je objavila njegovu Zlatnu kolekciju koja donosi 34 pjesme, a obuhvatila je sve najveće hitove koje je Jole otpjevao u svojoj dosadašnjoj karijeri. Među njima su: "Nosi mi se bijela boja", "Duša od papira", "Nina", "Jednina i množina", "Zove Jole, Jole", "Manje – više", duet s Jelenom Rozgom "Par koraka", "Mademoiselle", "Jedna mala plava", "Sve su žene lijepe" i druge.

Hrvoje Hegedušić – ponosan otac i djed

Poznati kantautor Hrvoje Hegedušić već je 33 godine u sretnom braku s pjevačicom Ksenijom Erker. Danas tvrdi da nema tajne uspjeha njegova dugogodišnjeg braka s Ksenijom. "Sve je nekako došlo samo od sebe. Prijateljstvo i zdrav odnos predujveti su za sretan brak. Ksenija i ja oduvijek smo obitelji shvaćali kao temelj svega i tako smo se i ponašali. "Kći Martina je apsolutentica i radi u školi za strane jezike. Hana se pak plasirala na pozornici, pratimo njezine predstave, odlazimo na premijere" otkriva Hegedušić. Za Hanine kazališne uspjehe ima samo riječi hvale, a za Martinu ističe da najbolje pjeva u obitelji iako ona ne želi ni čuti za estradu. Zbog toga njezin otac ne žali, važno mu je samo da je sretna.

Pripremio: **Toni Kovač**

zabavna

- 1 Jasmin Stavros** - Ja sam kriv
album: Nemoj se udavati, 2007. / Hit Records
- 2 Mate Bulić** - Nije čaša kriva što je čaša
album: Kako Mi Je, Tako Mi Je, 2007. / Hit Records
- 3 Sandi Cenov i Leo** - Kako ću živjeti bez nje
album: Zlatne žice Slavonije, 2007. / Zlatne žice Slavonije - Požega 2007.
- 4 Baruni** - Uzmi sve
Hit Records
- 5 Prva liga** - Da sam tebe sreo ranije
album: Zlatne žice Slavonije, 2006. / Zlatne žice Slavonije - Požega 2007.
- 6 Siniša Vuco** - Lagala (Brzo lete godine)
album: Ne Mogu Ti To Oprostiti, 2007. / Hit Records
- 7 Dražen Zečić & Anđela Kolar** -
Nema ništa novo
Croatia Records
- 8 Miroslav Škoro** - Daleko je kuća moja
Hit Records
- 9 Leo** - Krevet od ruža
album: Krevet od ruža, 2007. / Hit Records
- 10 Sms i Elvira Rahić** - Za koga ove suze padaju, album: Zlatne žice Slavonije, 2007. / Zlatne žice Slavonije - Požega 2007.

pop&rock

- 1 Toše Proeski** - Igra bez granica
album: Igra Bez Granica, 2007. / Hit Records
- 2 Luka Nižetić** - U mislima
album: Slobodno Dišem, 2007. / Menart
- 3 Ivana & Marija Husar** - Reci da me voliš
album: Samo Jednom Se Ljubi - Tribute To Ivo Robić, 2007. / Aquarius Records
- 4 ET** - Sad idi, briga me
album: Vrhunski Album, 2007. / Hit Records
- 5 Jinx** - Na zapadu
album: Na zapadu, 2007. / Dallas
- 6 E.N.I.** - Ja znam
album: Oči Su Ti Ocean, 2007. / Dallas
- 7 T.B.F.** - Smak svita
Menart
- 8 Nina Badrić** - Da se opet tebi vratim
album: 07, 2007. / Aquarius Records
- 9 Elemental** - Zašto te imam
Menart
- 10 Lana** - Kradljivica srca
album: 1 Razlog, 2006. / Hit Records

SIGURAN PUT DO ODREDIŠTA

**WESTERN
UNION**

TRANSFER NOVCA

Brz i pouzdan transfer novca.

Za dodatne informacije posjetite
www.posta.hr ili nazovite +385 1 48 39 166

Hrvatska pošta d.d.

Bojana Gregorić-Vejzović

Dramska glumica Bojana Gregorić-Vejzović dobila je Nagradu hrvatskoga glumišta za najbolju glavnu žensku ulogu u predstavi "Fedra" Jeana Racinea, koju je režirao Marco Sciaccaluga i izvedbi dramskog ansambla Splitskog ljeta. "Ljepota glumačkog posla za mene je raznolikost uloga i sretna sam da me nisu strpali u fah heroína, komičarki ili patnica. Već sam imala priliku igrati uloge i heroína, lakih žena... sve do muškaraca i okušati se u svim žanrovima od tragedije, komedije do mjuzikla, a svaki rad bio je zanimljiv na svoj način i svakom sam ulogom stekla novu glumačku zrelost" kaže Bojana.

Mirko Fodor, novi urednik Zabavnog programa

Ovih je dana Mirko Fodor jedna od najtraženijih osoba na Prisavlju. Tomu je dakako kumovalo njegovo imenovanje za urednika Zabavnog programa i sada mu mobitel zvoní svake sekunde. Čestitaju mu na novoj dužnosti i, kako nam otkriva, reakcije kolega, prijatelja i znanaca su odlične. "Ne znam iz kojeg je razloga u posljednje vrijeme bilo malo glazbe i glazbenih emisija na televiziji, pogotovo domaće, pa će se pokušati vratiti", ističe Fodor. Istaknuo je da bi želio da emisije budu ležerne, vesele, pune smijeha i, dakako, glazbe "bez puno filozorifanja".

Žuži Jelinek u desetercu

Siniša Labrović je nedavno na splitskoj rivi priredio performans "Gloria". Taj avangardni umjetnik, je na guslama prepjevao u deseterce tekstove iz časopisa Glorija. U desetak Pjesama Labrović je pjevao o flertovima televizijskih zvijezda, ljubavima Žuži Jelinek, ljetovanju danskih kraljevića, gelovima protiv celulita i drugim temama iz života slavnih. Performans je izveden u organizaciji splitske Galerije umjetnina, a riječ je o "epičkom junačkom performansu u desetercu o životu epičkih junakinja i junačina u našoj Rvackoj". Znakovito je mjesto izvođenja performansa – splitska riva.

Palačinke po sladomazo receptu

Bez obzira na to jedemo li ih preklopljene, zarolane, slatke, slane, velike, male, deblje ili tanje, palačinke su omiljen desert. Iako smo ih navikli peći kod kuće ili naručiti u restoranu, odnedavno ih možemo dobiti i nakon telefonske narudžbe iz prve zagrebačke palačinkarnice zanimljiva imena "Sladomazo". Njeni su vlasnici Anita Jakovljević i Ivan Šejić, poduzetnici koji su dobru ideju hrabro pretvorili u uspješan posao. "Osnovno je napraviti tekuću smjesu od jaja, brašna, mlijeka i vode, izliti je tanko na teflonsku tavu nauljenu palminim uljem i ispečenu premazati finim nadjevom", kaže bivša studentica ekonomije čiji recepti impresioniraju gurmane. Telefon za narudžbe u "Sladomazu" zvoní od jutra do navečer, a palačinke munjevitom brzinom po gradu raznose dostavljači na biciklima. Unatoč tome lokal gotovo nikada nije prazan.

Nakon blistave pobjede na Wembleyju slijedi Euro 2008.

Bila je to utakmica prestiža i časti, posebno zato što su Englezi vrlo arogantno izjavljivali kako su sigurni u pobjedu i kako nijedan hrvatski nogometaš ne bi mogao igrati u njihovoj reprezentaciji

Hrvatsko slavlje i engleska tuga na Wembleyju

vrijeme igrali nadahnuo i moćno, a kada je Mladen Petrić u 77. minuti postigao pobjednički gol stadion je eruptirao od hrvatskog navijanja i pjesme.

Bila je to jedna od najljepših pobjeda hrvatske nogometne reprezentacije u povijesti, tik uz brončanu medalju 1998. na SP u Francuskoj. Jer Englezi su nacija koja je izumila nogomet i jedna od najjačih reprezentacija na svijetu. No, 21. studenoga na Wembleyju je Hrvatska cijelom svijetu pokazala da igra jedan od najljepših nogometa i da ovakvom igrom može pobijediti baš svakoga. Te su noći "Vatreni" potvrdili da im s razlogom svijet tepa kao 'europskom Brazilu' i na najbolji način utišali englesku aroganciju i omalovažavanje vrijednosti naših nogometaša.

Pobjeda Vatrenih snažno je odjeknula u nogometnom svijetu, ali najviše euforije izazvala je u Rusiji jer je naša pobjeda progurala Ruse na EP. Zahvale, čestitke na poštenoj utakmici i fer-igri stizale su sa svih strana, a najveće priznanje odao je jedan ruski dnevni list koji je na naslovnici velikih slovima na latinici napisao: Hvala lijepa, Hrvatska!

Tek sam noć prije puta u London postao svjestan što smo napravili. Da su takve dvije nacije, ne samo nogometne, iza nas. I jedna se trese (Engleska), a druga nada (Rusija). Sjajna je to priča, uz potporu medija, stožera, igrača i navijača sve smo to ostvarili. Sad u Londonu želimo tu priču završiti na najbolji način" - sublimirao je hrvatski izbornik Slaven Bilić uoči zadnje utakmice kvalifikacija za Euro 2008. dotad učinjeno.

Zadnja stanica bila je utakmica protiv engleske reprezentacije na Wembleyju – hramu nogometa i jednom od najimpressivnijih stadiona na svijetu. I dok je Englezima trebao bod da osiguraju

nastup na Euru, Vatreni su već kolo prije postali sudionici smotre u Austriji i Švicarskoj sljedeće godine.

Bila je to utakmica prestiža i časti, posebno zato što su Englezi vrlo arogantno (u svojoj tradicionalnoj maniri) izjavljivali kako su sigurni u pobjedu i kako nijedan hrvatski nogometaš ne bi mogao igrati u njihovoj reprezentaciji, čime su dirnuli u ponos naših igrača i navijača. Nikad u povijesti više naših navijača nije pohodilo na engleski stadion, među 88 000 stiglo je čak 10 000 Hrvata da navijaju za "Kockaste".

Veličanstveniji početak nismo mogli niti poželjeti jer već nakon 14. minute Hrvatska je vodila 2:0, pogodcima Nike Kranjčara (8. min) i Ivice Olića (14. min). Englezi su u drugom poluvremenu stigli do izjednačenja, no Hrvati su cijelo

SKUPINA A		SKUPINA B	
Švicarska	Češka	Austrija	HRVATSKA
Portugal	Turska	Njemačka	Poljska
SKUPINA C		SKUPINA D	
Nizozemska	Italija	Grčka	Švedska
Rumunjska	Francuska	Španjolska	Rusija

Skupine Europskog prvenstva u Austriji i Švicarskoj

Napisala: **Nikolina Petan Šutalo**

Izbornici reprezentacija
Austrije, Njemačke, Hrvatske i
Poljske na izvlačenju skupina
za Europsko prvenstvo

Iako se na Wembleyju nije upisao u strijelce, Eduardo da Silva je sjajno asistirao za drugi pogodak i ostao drugi strijelac kvalifikacija. Eduardo je u 11 nastupa postigao 10 pogodaka, a od njega je bio uspješniji samo napadač Sjeverne Irske David Healy s 13 pogodaka.

ŽDRIJEB ZA SP 2010. – OPET ENGLEZI

Koliko je Fortuna prevrtljiva pokazalo se tjedan dana nakon veličanstvene pobjede u Londonu ždrijebom skupina za Svjetsko prvenstvo 2010. godine, održanom u Južnoj Africi. Kada je poznati francuski nogometaš Christian Karembeu izvukao kuglicu Hrvatske u skupinu s Engleskom, dvoranom se prolomio žamor i smijeh. Tako će Hrvatska i Engleska ponovno igrati zajedno, a ostatak skupine čine Ukrajina, Bjelorusija, Kazahstan i Andora.

Objektivno, skupina je vrlo teška jer smo dobili najteže moguće protivnike iz druge i treće jakosne skupine – Engleze, koji u tome vide prigodu za revanš i jaku Ukrajinu. No, kakvo je raspoloženje u Britaniji bilo nakon ždrijeba najbolje govori naslovna lista "The Sun", s velikim naslovom CRO NO! Daleka gostovanja u Bjelorusiji i Kazahstanu nikada nisu ugodna, a jedine sigurne bodove možemo upisati kod Andore.

A koliko je susret Hrvatske i Engleske odjeknuo u javnosti, govori i anketa na službenim stranicama Fife u kojoj je najuzbudljiviji susret koji će se igrati u kvalifikacijama upravo onaj između Engleza i Hrvata na Wembleyu. Susret Engleska - Hrvatska dobio je 55,19 posto glasova.

S AUSTRIJANCIMA, NIJEMCIMA I POLJACIMA U AUSTRIJI

Zatim su u švicarskom Luzernu ždriježane skupine predstojećega Europskoga prvenstva koje će se od 7. lipnja sljedeće godine igrati u Austriji i Švicarskoj. Nogometna reprezentacija Hrvatske, koja je pri ždrijebu bila smještena u drugu jakosnu skupinu, na Euru će igrati u skupini B s Austrijom, Njemačkom i Poljskom. Slaven Bilić je na kraju dobio skupinu koju je i priželjkivao pa je bio vrlo zadovoljan ždrijebom.

Iako je ostao vjeran svojoj staroj 'mantri' kako nema lakog protivnika, koja ga i čini vrhunskim izbornikom, Bilić ipak nije skrivao osmijeh zbog raspjeta u Luzernu. Ali to je sve sporedno, kaže Nane Nacionale: sve su ekipe dobre, ali Hrvatska može tući svakoga.

"Ždrijeb je samo formalnost, sve ekipe su dobre. Kad pričamo o ovoj skupini, mogu vam dati tri razloga zašto je vrlo teška i zašto je vrlo laka. Želim reći da je sve na nama i istu bih stvar rekao da smo u bilo kojoj drugoj skupini. Kroz kvalifikacije smo pokazali da smo dobra ekipa, a trebali bi biti još bolji i rasti. Ako budemo takvi, a bit ćemo, onda imamo šansu da pobijedimo svakog protivnika od ovih 15 ekipa", kazao je Bilić.

Najteži protivnik skupine sigurno će biti Njemačka, reprezentacija s velikom tradicijom koja se prošlogodišnjim Svjetskim prvenstvom vratila u elitno nogometno društvo.

Poljaci su u kvalifikacijama demonstrirali svoju snagu, osvojili su skupinu čvrstom i discipliniranom igrom koja se temelji na protunapadima, i to ispred reprezentacije Portugala. Jedini autsajder

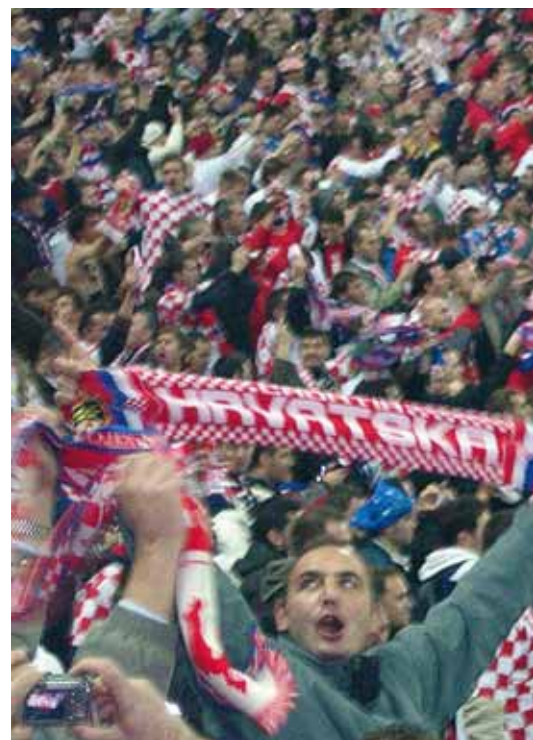
na papiru je reprezentacija Austrije, no, s obzirom na to da je domaćin, utakmica, sigurno, neće biti laka.

"Dosad smo respektirali svakog protivnika, od Andore do Engleza, i za svakog ćemo se vrhunski pripremiti. Svi su protivnici kvalitetni i oni će dati sve od sebe, ali puni smo samopouzdanja. Jako ćemo se dobro spremiti i očekujemo velike stvari na prvenstvu Europe, istaknuo je je Bilić.

Prvi meč "Vatreni" igraju 8. lipnja u Beču s domaćinom, dok su preostale dvije utakmice na programu u Klagenfurtu – protiv Nijemaca 12. lipnja, te protiv Poljaka četiri dana poslije.

S obzirom na to da su hrvatski navijači već sad žestoko krenuli u kupnju karata, kako oni u domovini, tako i tisuće njih koji žive u Austriji, Švicarskoj, Njemačkoj i u drugim zemljama, EP bi doista moglo proći u potpunoj hrvatskoj dominaciji, na terenu i na tribinama. Jedva čekamo! ■

CB The Croatian National Soccer Team completed the qualification round for the 2008 European Championships in the best way possible, defeating the English side at Wembley Stadium by a score of 3-2. England has drawn Croatia again in its group for the qualification round of the 2010 World Soccer Cup.

Našu reprezentaciju je na Wembleyju podržalo 10 tisuća navijača

IZVRSNI VATERPOLISTI I PLIVAČI

Europska plivačka federacija (LEN) izabrala je kapetana dubrovačkog Juga Croatia osiguranja Miha Boškovića (24) za najboljeg vaterpolistu Europe u 2007. godini. U obrazloženju izbora stoji da je Bošković bio najbolji igrač Hrvatske na Svjetskom prvenstvu u Melbourneu, gdje se naša reprezentacija okitila naslovom svjetskih prvaka te da je izabran za najkorisnijeg igrača na završnom turniru ovogodišnje Eurolige.

Izvršne rezultate hrvatskog vateropola potvrdili su i ekipe Juga i Mladosti koji su u prva dva kola Lige prvaka uvjerljivo svladali svoje protivnike u skupinama. Jedini koji su ispali iz europskih natjecanja su momčadi splitskog Mornara i Šibenika koji su izgubili susrete u osmini finala Kupa LEN-a.

Dubrovkinja Sanja Jovanović oborila je europski rekord rezultatom na 50m leđno s rezultatom 26,91 te je time postala prva hrvatska plivačica sa oborenim europskim rekordom na hrvatskom plivalištu. Naš najbolji plivač Duje Draganja zauzeo je drugo mjesto u disciplini 50 slobodno na jakom međunarodnom mitingu u Eindhovenu, a s isplivanih rezultatom od 22.38 sekundi Draganja je ispunio i olimpijsku normu za Peking.

BLANKI REZULTAT GODINE PO IAAF-U

Najbolja hrvatska atletičarka Blanka Vlašić ipak nije izabrana za najbolju atletičarku svijeta, no može se utješiti nagradom za najbolji rezultat godine. Nagrada za najbolju atletičarku godine u izboru Međunarodne atletske federacije pripala je Etiopljanki Meseret Defar, svjetskoj rekorderki i prvakinji na 5.000 metara, dok je Blanka sa preskočenih 2.07 metara iz Stockholma dobila nagradu za "rezultat godine". Hrvatska odbojkaška reprezentacija ipak se nije uspjela izboriti za nastup na Olimpijskim igrama. U zadnjoj prilici za kvalifikacije na najveću smotru sportaša, naši su izgubili protiv bivših svjetskih prvaka Nizozemske i Italije.

USPJEH KOŠARKAŠA ZADRA

Treneru Zadra Aci Petroviću pošlo je za rukom dovesti Zadar do pobjede u Pioniru nakon duge 32 godine. Naime, u 13. kolu NLB lige hrvatski doprvak na poluvremenu je zaostajao deset poena (41-31), no tijekom treće i četvrte četvrtine momčad Aleksandra Petrovića odigrala je znatno bolje i taj period dobila 55-43.

Inače, hrvatska košarkaška reprezentacija svoju ulaznicu za Olimpijske igre u Pekingu će pokušati zaraditi na kvalifikacijskom turniru koji će se održati između 14. i 20. srpnja sljedeće godine u Grčkoj, točnije Atini. Takav zaključak do-

nio je Izvršni odbor Fibe na zasjedanju u Chicagu, odlučivši da daju prednost Ateni ispred jedinog protukandidata San Juana u Portoriku. Na turniru će osim domaćina i Hrvatske, nastupiti Kamerun, Portoriko, Kanada, Južna Koreja, Novi Zeland, Njemačka, Slovenija, Libanon, Brazil i Zelenortski otoci. Ekipe će prema pravilima natjecanja biti podijeljene u četiri skupine. Nakon prvog dijela, otpast će najslabije rangirana reprezentacija, a ostale četiri idu u nokaut fazu. Olimpijsku vizu izborit će finalisti, ali i trećeplasirana momčad koja izборi pobjedu u borbi za treće mjesto između dvoje poraženih polufinalista.

LOŠ PLASMAN RUKOMETAŠICA NA SP

Hrvatska rukometna reprezentacija, unatoč najavama kako će na Svjetskom prvenstvu u Francuskoj tražiti priliku za medalju ili barem siguran odlazak na Olimpijske igre 2008., ipak razočarano napušta smotru najboljih svjetskih rukometašica. Nakon uvodnih pobjeda protiv objektivno puno slabije ekipe Kazahstana i Argentine, naše su rukometašice izgubile od Francuske, Angole i Norveške, glavnih konkurentica za visok plasman. Iako su u svakoj utakmici naše igračice bile više nego ravnopravne sa suparnicama, nedostajalo je malo više sportske sreće za daljnji plasman. Koliko su napete utakmice naše reprezentacije bile, najbolje govori podatak kako je naš selektor završio u francuskoj bolnici u predinfarktnom stanju.

DINAMO UVJERLJIV U HNL-U, BEZ SREĆE U EUROPI

Za hrvatske nogometne prilike gotovo neviđenim prosjekom od 5,5 golova po utakmici završen je prvi dio sezone domaćeg prvenstva. U polusezoni koju je obilježila potpuna Dinamova dominacija, zadnje kolo zimskog dijela 1. HNL okončano je u neočekivanom tonu. Dinamo je teško 'stradao' u Koprivnici (5:2) i prvi put od osnutka HNL-a primio 5 pogodaka u jednoj utakmici. No, usprkos porazu 'modri' imaju veliku zalihu bodova (12) ispred drugoplasirane Rijeke i trećeplasiranog Slaven Belupa (16).

Vjerojatno je indisponiranost nogometaša iz Maksimira posljedica lošeg plasmana u Ligi Uefa gdje je Dinamo nakon tri nastupa uspio osvojiti tek jedan bod i u to u prvoj domaćoj utakmici protiv švicarskog Basela. Dinamo je i protiv norveškog Brenna i njemačkog Hamburga imao puno više prilika za pobjedu, no i vrlo malo sreće i preciznosti pa je obje utakmice izgubio te tako svoje šanse da dočeka proljeće u Europi sveo samo na teoretske.

NA KRAJU OTON

*- Krajnje je nedopustiva ova nebriga oko čistoće jezika kod nas u Hrvatskoj!
"Meri" se piše s dva r!*

www.matis.hr

Posjetite stranice web portala
Hrvatske matice iseljenika!

Web stranice HMI čitaju se diljem svijeta, dostupne su na tri jezika (hrvatski, engleski, španjolski) i bilježe stalan porast posjećenosti.

Budite korak ispred ostalih i predstavite se hrvatskim iseljeničkim zajednicama, uglednim poslovnim Hrvatima u svijetu i njihovim partnerima.

**Oglašavajte na web portalu
Hrvatske matice iseljenika!**

Internet marketing HMI osmislio je nekoliko načina oglašavanja:

- BANERI,
- SPONZORIRANI ČLANAK,
- SPONZORIRANE RUBRIKE

HRVATSKA MATICA ISELJENIKA

Odjel za marketing i promociju

tel. (+385 1) 61 15 116 ■ fax. (+385 1) 61 11 522

mob. 099 61 15 116 ■ E-mail: marketing@matis.hr

Trg Stjepana Radića 3, 10 000 ZAGREB,

HRVATSKA / CROATIA

Čestit Božić i uspješnu Novu 2008.

ZAGREB

Ilica 5 (Oktogon), Kaptol 13,
Avenija Dubrovnik 6 (Avenue Mall)

VARAŽDIN

Trg kralja
Tomislava 2

OSIJEK

Županijska cesta 2,
Trg Ante Staričevića 12

RIJEKA

Adamićeva 17

ZADAR

Široka ulica 24
(Kulelarga)

SPLIT

Mihovilkova širina 7
(Voćni trg)

CAVtat

Hotel Croatia

DUBROVNIK

Pred dvorom 2,
Hotel Excelsior